



ประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการปกครองท้องที่ ตำบลศาลาล้อย  
อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

วิฑูรย์ เผือกมุด

การศึกษาอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร  
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต  
วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ  
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์  
ปีการศึกษา 2559

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์



Performance Effectiveness of the Village and Sub-village heads of Salalai Sub-district,  
Samroi-yod District, Prachuapkhirikhan

Withun Phueakphut

Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements  
for the Degree of Master of Public Administration  
College of Innovation Management  
Rajamangala University of Technology Rattanakosin  
Academic Year 2016


Copyright of Rajamangala University of Technology Rattanakosin

ประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการปกครองท้องที่ ตำบลศาลาล้อย  
อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

วิฑูรย์ เผือกผุด

การศึกษาอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร  
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต  
วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ  
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์  
ปีการศึกษา 2559

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์



Performance Effectiveness of the Village and Sub-village heads of Salalai Sub-district,  
Samroi yod District, Prachuapkhirikhan

Withun Phueakphut

Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements  
for the Degree of Master of Public Administration  
College of Innovation Management  
Rajamangala University of Technology Rattanakosin  
Academic Year 2016

Copyright of Rajamangala University of Technology Rattanakosin



ใบรับรองการศึกษาอิสระ  
วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ  
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ชื่อการศึกษาอิสระ ประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการปกครองท้องที่  
ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์  
ชื่อผู้วิจัย นายวิฑูรย์ เผือกผุด  
วิชาเอก นวัตกรรมการบริหารและการจัดการรัฐกิจ  
อาจารย์ที่ปรึกษา ดร.อำนาจ บุญรัตน์ไมตรี

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีอนุมัติให้การศึกษาอิสระฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

..... ผู้อำนวยการวิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ  
(นายรพี ม่วงนนท์)

คณะกรรมการสอบการศึกษาอิสระ

..... ประธานกรรมการ  
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รวิวงศ์ ศรีทองรุ่ง)

..... กรรมการ  
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พันเอก ดร.วรสิทธิ์ เจริญพุดม)

..... กรรมการ  
(ดร.อำนาจ บุญรัตน์ไมตรี)



**Independent Study Certificate**  
**College of Innovation Management**  
**Rajamangala University of Technology Rattanakosin**

**Independent Study Title**      Performance Effectiveness of the Village and Sub-village heads  
of Salalai Sub-district, Samroi-yod District, Prachuapkhirikhan

**Researcher**                      Mr.Withun Phueakphut

**Major**                              Innovative Public Administration and Management

**Advisor**                            Amnuay Boonratmaitree, Ph.D.

Rajamangala University of Technology Rattanakosin approved this independent study in partial fulfillment of the requirements for the Degree of Master of Public Administration

..... Director of College of Innovation  
(Mr.Rapee Moungnont) Management

**Independent Study Committee**

..... Chairperson  
(Assist.Prof.Rawiwongs Srithongroong, Ph.D.)

..... Member  
(Assist.Prof.Col.Vorasit Chareonput, Ph.D.)

..... Member  
(Amnuay Boonratmaitree, Ph.D.)

ชื่อการศึกษาอิสระ

ประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการ  
ปกครองท้องที่ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัด  
ประจวบคีรีขันธ์

ชื่อผู้วิจัย

นายวิฑูรย์ เผือกผุด

ชื่อปริญญา

รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษา

ดร.อำนาจ บุญรัตน์ไมตรี

ปีการศึกษา

2559

### บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาประสิทธิผลการปกครองท้องที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และ (2) เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการปกครองท้องที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน จำแนกตามลักษณะประชากร

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 379 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยใช้การทดสอบด้วยค่าสถิติที และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิผลการปกครองท้องที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อยู่ในระดับสูง และ 2) ลักษณะของประชากรที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการปกครองท้องที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ไม่แตกต่างกัน

**คำสำคัญ :** การปกครองท้องที่ ประสิทธิผลการปฏิบัติ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาหลัก .....

<b>Independent Study Title</b>	Performance Effectiveness of the Village and Sub-village heads of Salalai Sub-district, Samroi yod District, Prachuapkhirikhan
<b>Researcher</b>	Mr.Withun Phueakphut
<b>Degree Sought</b>	Master of Public Administration
<b>Advisor</b>	Amnuay Boonratmaitree, Ph.D.
<b>Academic Year</b>	2016

### Abstract

This research aimed (1) to cultivate the Effectiveness of the Regional Administration of the village headmen in Salalai , Samroi yod District , Prachuapkhirikhan Province. and (2) to compare effectiveness of the regional administration of those village headmen by demographic characters.

This research adopted a quantitative method. The data were collected by questionnaire from the sample residence of 379 people and analyzed data with computer by use percentage, average , standard deviation and compare difference by using experiment T-test for experimental hypothesis.

The results showed that 1) Effectiveness of the Regional Administration of the village headmen was high and 2) No differences in age , gender and monthly income on the attitude of the population for effectiveness of the regional administration of the village headmen.

**Keyword :** Performance effectiveness, Village and Sub - village heads.

Advisor's Signature .....



## กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาของอาจารย์ ผศ.ดร.รวิวงศ์ ศรีทองรุ่ง ประธานกรรมการสอบการศึกษาอิสระ ผศ.พ.อ.ดร.วรสิทธิ์ เจริญพัฒน์ กรรมการสอบการศึกษาอิสระ และ ดร.อำนาจ บุญรัตน์ไม่ตรี อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาอิสระ ที่กรุณาให้คำปรึกษาและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ จนกระทั่งการศึกษาอิสระสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาเทศบาล สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ตลอดจนข้าราชการและประชาชนในเขตตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม และเพื่อนๆปริญญาโท กลุ่ม RCIM 005 รุ่น 571 ห้องเรียนที่ 2 ทุกคน ที่ให้กำลังใจในการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้

ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่และครอบครัวที่ห่วงใยและให้กำลังใจ ตั้งแต่เริ่มศึกษาจนกระทั่งทำการศึกษาค้นคว้าสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

สุดท้ายขอขอบคุณมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ ที่เป็นแหล่งให้เรียนรู้ชีวิต และสังคมของผู้คนที่เกี่ยวข้องกับ การศึกษาระดับปริญญาโท ทั้งนี้เพราะเป็นองค์ประกอบสำคัญส่วนหนึ่งที่ทำให้การศึกษาสำเร็จลงอย่างสมบูรณ์ในทุก ๆ ด้าน

วิฑูรย์ เผือกผุด

เมษายน 2560

## สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย .....	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	(2)
กิตติกรรมประกาศ .....	(3)
สารบัญ .....	(4)
สารบัญตาราง .....	(6)
บทที่ 1 บทนำ .....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา .....	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย .....	2
1.3 ขอบเขตการวิจัย .....	3
1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ .....	3
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม .....	5
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการภาครัฐ .....	5
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นของไทย .....	10
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน.....	11
2.4 ทฤษฎีแห่งความคาดหวัง.....	13
2.5 แนวคิดและทฤษฎีระบบราชการ.....	15
2.6 อำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องถิ่น พุทธศักราช 2457 และอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายและระเบียบอื่นๆ.....	20
2.7 ประวัติความเป็นมาของตำบลศาลาลัย .....	39
2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง .....	43
2.9 กรอบแนวคิดการวิจัย .....	51
2.10 สมมติฐานการวิจัย .....	51
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย .....	52
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง .....	52
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย .....	54
3.3 การสร้างและทดสอบเครื่องมือทางการวิจัย .....	56

## สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล .....	57
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล .....	57
บทที่ 4 ผลการศึกษาวิจัย.....	58
4.1 ลักษณะของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง .....	58
4.2 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการปกครองท้องที่ (ที่ถูกกำหนดโดยทางราชการและที่ประชาชนคาดหวัง).....	60
4.3 การทดสอบสมมติฐาน .....	63
4.4 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน.....	72
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ .....	73
5.1 สรุปผลการวิจัย .....	74
5.2 อภิปรายผลการวิจัย .....	77
5.3 ข้อเสนอแนะ .....	78
บรรณานุกรม .....	80
ภาคผนวก .....	84
ภาคผนวก ก การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือและผลการทดสอบ .....	85
ภาคผนวก ข ผลการทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น .....	92
ภาคผนวก ค แบบสอบถาม .....	94
ประวัติผู้วิจัย .....	100

## สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 แสดงการแบ่งเขตการปกครอง ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 8 หมู่บ้าน.....	40
2.2 แสดงรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี ของตำบลศาลาล้อย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พ.ศ. 2558.....	43
3.1 จำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่างในเขตตำบลศาลาล้อย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์.....	53
4.1 แสดงข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	58
4.2 แสดงระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาล้อย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (ภาพรวม).....	60
4.3 แสดงระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาล้อย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (ถูกกำหนดโดยทางราชการ).....	60
4.4 แสดงระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาล้อย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (ประชาชนคาดหวัง).....	62
4.5 แสดงผลการทดสอบความแปรปรวน (t-test) ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผล การปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาล้อย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กับเพศ.....	64
4.6 แสดงผลการทดสอบค่าความแปรปรวนระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติ หน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาล้อย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามอายุ.....	65
4.7 แสดงผลการทดสอบค่าความแปรปรวนระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาล้อย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามระดับการศึกษา.....	66
4.8 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาล้อย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายคู่.....	67

## สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.9 แสดงผลการทดสอบค่าความแปรปรวนระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาล้อย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามอาชีพ.....	68
4.10 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาล้อย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามอาชีพเป็นรายคู่.....	69
4.11 แสดงผลการทดสอบค่าความแปรปรวนระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาล้อย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามรายได้ต่อเดือน.....	70
4.12 ตารางสรุปสมมติฐาน.....	71
5.1 แสดงผลการทดสอบค่าความแปรปรวนระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาล้อย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์.....	76
<b>ตารางผนวก</b>	
ข.1 ผลการทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น .....	93

## บทที่ 1

### บทนำ

#### 1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันประเทศไทยแบ่งการปกครอง ออกเป็นระดับชั้นต่างๆ ตั้งแต่หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จนถึงจังหวัด หมู่บ้านปกครองโดยผู้ใหญ่บ้าน ตำบลปกครองโดยกำนัน อำเภอปกครองโดยนายอำเภอ และจังหวัดปกครองโดยผู้ว่าราชการจังหวัด

จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์สันนิษฐานว่า ในสมัยกรุงสุโขทัยแบ่งการปกครองออกเป็นมณฑล แยกออกเป็นเมืองเอก โท ตรี และจัตวา โดยมีการปกครองดังนี้ เจ้าเมือง (ผู้ว่าราชการจังหวัด) ปกครองคนหลายหมื่นหลังคาเรือน และมีปลัดเมือง (ปลัดจังหวัด) เป็นผู้ช่วย, นายแขวงหรือนายอำเภอ ปกครองคนราวหมื่นหลังคาเรือน ขึ้นตรงต่อเจ้าเมือง, นายแคว้นหรือกำนัน ปกครองคนราวพันหลังคาเรือน ขึ้นตรงต่อนายแขวง และนายบ้านหรือผู้ใหญ่บ้าน ปกครองคนราวร้อยหลังคาเรือน ขึ้นตรงต่อนายแคว้น

ต่อมาสมัยกรุงศรีอยุธยา มีหลักฐานปรากฏชัดว่า มีการจัดระเบียบการปกครองท้องที่โดยแบ่งเมืองออกเป็นแขวง แขวงแบ่งออกเป็นตำบล ตำบลแบ่งออกเป็นบ้าน แต่ไม่ได้กำหนดจำนวนคนหรือจำนวนบ้านไว้ รวมทั้งมีผู้ปกครองท้องที่โดยเฉพาะบ้านมีผู้ใหญ่บ้านเป็นหัวหน้า, ตำบลมีกำนันเป็นหัวหน้า ได้รับบรรดาศักดิ์เป็น "พัน", แขวงหรือเทียบเท่าอำเภอในปัจจุบัน มีหมื่นแขวงเป็นผู้ปกครอง, เมืองหรือเทียบเท่าจังหวัดในปัจจุบันมีพระยามหานครเป็นผู้ปกครอง โดยการปกครองรูปแบบนี้ยึดถือปฏิบัติมาจนกระทั่งถึงกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 ทรงมีพระราชดำริให้มีการแก้ไขระเบียบการปกครองระดับหมู่บ้านและตำบลครั้งสำคัญ เพราะทรงเล็งเห็นว่าการปกครองในระดับนี้จำเป็นและสำคัญยิ่งในการบริหารราชการแผ่นดิน ในปีพ.ศ. 2435 มีการทดลองตั้งกำนันและผู้ใหญ่บ้านเป็นครั้งแรกที่อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อศึกษาถึงปัญหาและหาแนวทางการแก้ไขปัญหา โดยพระยามหาอำมาตยาธิบดี (เส็ง วิริยศิริ) นอกจากนี้ยังมีการศึกษาข้อเท็จจริงเพิ่มเติม โดยสมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ เสด็จออกตรวจราชการหัวเมืองต่างๆ และมอบหมายให้พระยามหาอำมาตยาธิบดี ไปดูงานการปกครองของประเทศพม่าและมลายู และได้จัดประชุมเพื่อรับฟังข้อเท็จจริงของแต่ละท้องที่ ปรากฏว่าโครงการดังกล่าวประสบความสำเร็จ จึงได้วางรูปแบบการปกครองระดับหมู่บ้าน ตำบล เรียกว่า "การปกครองท้องที่" และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม

ให้ตราพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ ร.ศ.116 ขึ้นบังคับใช้ทั่วประเทศ เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ.2440 หรือที่เรียกว่าพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ พ.ศ.2457 นับว่าเป็นกฎหมายฉบับแรกในการจัดระเบียบตำบลและหมู่บ้าน เพื่อให้เจ้าหน้าที่ตรวจตราดูแลทุกข์สุขของราษฎรตามท้องที่ต่างๆ จุดเด่นของกฎหมายฉบับนี้ คือ กำหนดให้มีการเลือกผู้ใหญ่บ้าน เป็นเพราะพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวฯ ที่จะให้ราษฎรใช้สิทธิในการปกครองตนเองด้วย

ลักษณะของการปกครองท้องที่ดังกล่าว นับว่าเป็นโครงสร้างสำคัญของการบริหารดินแดนของไทย (Territory Administration) ในระยะต่อมาได้มีการสถาปนาโครงสร้างการบริหารราชการส่วนภูมิภาคขึ้น ที่มีจังหวัดและอำเภอขึ้นเป็นโครงสร้างส่วนบนอีกชั้นหนึ่ง การปกครองท้องที่ลักษณะดังกล่าวนี้ ส่งผลให้กำนันผู้ใหญ่บ้านของไทยมีวิวัฒนาการอย่างต่อเนื่อง (การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและการบริหารแต่ละครั้งมุ่งปรับปรุงแก้ไขโครงสร้างส่วนบน และไม่ได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงโครงสร้างส่วนล่าง) และที่สำคัญคือ การมีสองสถานภาพควบคู่กันไป กล่าวอีกทางหนึ่งกำนันผู้ใหญ่บ้านมีฐานะเป็นผู้แทนของรัฐ คือ ราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคที่ปฏิบัติงานอยู่ในระดับล่างสุดของรัฐ และอยู่ใกล้ชิดสนิทกับประชาชนในท้องที่ต่างๆ มีหน้าที่สำคัญในการประสานงานต่างๆ เช่น การประชุมประชาชนในเขตหมู่บ้าน และการแจ้งข่าวสารของทางราชการให้ประชาชนรับทราบ เป็นต้น ในขณะที่เดียวกัน กำนันผู้ใหญ่บ้าน มีสถานะและมีบทบาทเป็นผู้แทนประชาชน เป็นผู้นำของชุมชน เนื่องจากไม่ได้มีสถานะเป็นข้าราชการของรัฐเต็มตัว อีกทั้งมิได้ทำงานให้แก่ทางราชการเต็มเวลา บทบาทและหน้าที่ดังกล่าวส่งผลให้กำนันผู้ใหญ่บ้านมีหน้าที่ที่ต้องดูแลทุกข์สุขของประชาชนที่เรียกกันว่า “ลูกบ้าน” ในด้านต่างๆ เป็นอย่างมาก ทั้งที่เกี่ยวข้องกับการระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ เพื่อให้มีโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นของตำบลหมู่บ้าน กิจกรรมทางด้านวัฒนธรรม และทางด้านจิตใจของลูกบ้าน ฯลฯ

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยในฐานะเป็นประชาชน ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลศาลาล้อย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่ได้รับรู้การแก้ไขร่างพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ พ.ศ.2457 ดังกล่าวจึงมีความสนใจศึกษาประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ ตำบลศาลาล้อย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับเป็นแนวทางเสนอแนะเรื่องประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และเพื่อประโยชน์ของประชาชนในเขตพื้นที่การปกครองต่อไป

## 2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาประสิทธิผลการปกครองท้องที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลศาลาล้อย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

2.2 เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการปกครองท้องที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลศาลาล้อย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์

### 3. ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตการศึกษาดังนี้

3.1 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชาชนที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนราษฎรของ ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

3.2 ขอบเขตด้านพื้นที่ ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

3.3 ขอบเขตด้านเนื้อหา มุ่งศึกษาถึงประสิทธิผลการปกครองท้องที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่ถูก กำหนดโดยทางราชการและประชาชนคาดหวัง ตามพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457

3.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

3.4.1 หลังแก้ไขร่างพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ พ.ศ.2457 จนถึงปัจจุบัน

3.4.2 ระยะเวลาการเก็บข้อมูล ตั้งแต่เดือนมิถุนายน - พฤศจิกายน 2558

### 4. นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจข้อความที่จะต้องใช้อ้างอิง หรือกล่าวถึงในการศึกษาวิจัยเรื่องตรงกัน ผู้ศึกษาวิจัยจึงขอกำหนดนิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษาดังต่อไปนี้

4.1 เขตการปกครองท้องที่ หมายถึง ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด

4.2 ผู้ปกครองท้องที่ หมายถึง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด

4.3 ประชาชน หมายถึง ราษฎรในเขตพื้นที่ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด

4.4 คุณลักษณะส่วนบุคคล หมายถึง ลักษณะส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้

4.5 ประสิทธิภาพ หมายถึง ผลลัพธ์ของการปฏิบัติงานตามแผนงานหรือโครงการให้บรรลุตาม วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

4.6 กำนันผู้ใหญ่บ้าน หมายถึง ตำแหน่งการปกครองท้องที่ในเขตตำบลหรือหมู่บ้าน ซึ่งเป็น บุคคลที่มีคุณสมบัติที่ได้รับการเลือกจากประชาชน และเป็นหน่วยการปกครองของรัฐในระดับล่าง ที่ได้รับการจัดตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการ ทำหน้าที่เป็นผู้ปกครองท้องที่ในตำบลและหมู่บ้านของตน รวมทั้ง เป็นการปฏิบัติงานของทางราชการในระดับล่างสุดของประเทศไทย

4.7 การปกครองท้องที่ หมายถึง การจัดการปกครองดินแดนหรือพื้นที่ของรัฐหรือของรัฐบาลกลาง (Territorial Administration by State/Government) ซึ่งมีความสำคัญและมีความจำเป็นต่อการรักษา กฎหมายและความสงบเรียบร้อย (Law and Order)

4.8 บทบาทและอำนาจหน้าที่ หมายถึง การกระทำหรือการปฏิบัติหน้าที่ของบุคคลที่ ทางราชการกำหนดไว้ตามกฎหมาย โดยตราขึ้นเป็นพระราชบัญญัติ กฎกระทรวง ทบวงกรม ระเบียบ และข้อบังคับต่างๆ



4.9 บทบาทที่ถูกกำหนดโดยทางราชการ หมายถึง บทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตามพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ พ.ศ.2457 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

4.10 บทบาทที่ประชาชนคาดหวัง หมายถึง ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ พ.ศ.2457 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

## 5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

5.1 เพื่อให้ทราบถึงประสิทธิผลการปกครองท้องที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

5.2 เพื่อประโยชน์ของประชาชน จากการใช้อำนาจการปกครองท้องที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่ดำรงตำแหน่งในพื้นที่ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์



## บทที่ 2

### การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการปกครองท้องที่ ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดการวิจัย และพื้นฐานในการวิจัยดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการภาครัฐ
2. แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องที่ของไทย
3. แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน
4. ทฤษฎีแห่งความคาดหวัง (Expectancy Theory)
5. แนวคิดและทฤษฎีระบบราชการ (Bureaucracy)
6. อำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 และอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายและระเบียบอื่นๆ
7. ประวัติความเป็นมาของตำบลศาลาลัย
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
9. กรอบแนวคิดการวิจัย
10. สมมติฐานการวิจัย

#### 1. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการภาครัฐ

##### 1.1 การจัดการภาครัฐแบบดั้งเดิม

การจัดการภาครัฐ (Public Management) ในช่วงทศวรรษ 1970 มีการศึกษาและวิเคราะห์นโยบาย โดยริเริ่มฝึกบุคคลให้เป็นนักบริหารในภาครัฐ และเริ่มเกิดปัญหาต่างๆ ขึ้นตามมา จึงจำเป็นต้องพัฒนาทักษะอื่นเพิ่มเติมนอกเหนือจากการสร้างทางเลือกนโยบาย ที่สำคัญการใช้ทักษะวิเคราะห์นโยบายนั้นค่อนข้างต่ำ ผู้บริหารเน้นทักษะในด้านการจัดการมากกว่า สถาบันการศึกษาที่สอนสาขาการวิเคราะห์นโยบาย จึงได้เปิดหลักสูตรใหม่และได้เปิดสอนในด้านการจัดการวิเคราะห์นโยบายทางเลือกเพิ่มขึ้น และเรียกกันใหม่ชื่อใหม่ว่า การจัดการภาครัฐ เนื้อหาของหลักสูตรการจัดการภาครัฐ คือ หลักสูตรการจัดการทั่วไป ในยุคที่หลักการบริหารกำลังรุ่งเรือง สมัยนีโอคลาสสิก ได้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มหลักเหตุผลหรือจักรกล กับกลุ่มมนุษย์หรือสิ่งมีชีวิต การศึกษาของกลุ่มเหตุผลเน้นในเรื่อง

การเก็บข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อตอบคำถามทางการจัดการ เน้นการวัดผลงาน การให้รางวัล โดยอาศัยผลงานที่มีหลักฐาน และได้มีบทบาทในด้านความคิดของการจัดการภาครัฐเป็นอย่างมาก

แต่พอต้นทศวรรษ 1980 หนังสือชื่อ In Search Of Excellence ของปีเตอร์ (Peters) และวอเตอร์แมน (Waterman) ได้เปลี่ยนความคิดนี้เพราะในหนังสือเล่มนี้ชี้ให้เห็นว่าความสำเร็จของบริษัทอเมริกันส่วนใหญ่ไม่ได้ใช้หลักเหตุผลในการบริหารงาน ตรงกันข้ามกับใช้หลักสิ่งมีชีวิตและกลยุทธ์ด้านความเป็นมนุษย์ รวมทั้งแนวทางวัฒนธรรมขององค์กร หนังสือเล่มนี้จึงมีส่วนกระตุ้นการบริหารภาครัฐให้ความสนใจมนุษย์ โดยประสบผลสำเร็จและขยายไปทั่วอาณาบริเวณของการศึกษาการจัดการภาครัฐ นักวิชาการหลายคนเริ่มคิดผลงานสร้างความเป็นเลิศให้กับการบริหารภาครัฐ เช่น การเสนอให้ใช้แนวทางการพัฒนาองค์กร (Organizational development) การจัดการคุณภาพโดยรวม (Total quality management) และการจัดการกลยุทธ์เชิงวัฒนธรรม (Culturally oriented strategic management) นอกจากนี้กลุ่มการจัดการภาครัฐได้แบ่งแนวทางการศึกษาออกเป็น 3 สาขา คือ การจัดการเชิงปริมาณหรือเชิงวิเคราะห์ ซึ่งพัฒนามาจากการวิเคราะห์นโยบายและเศรษฐศาสตร์ เน้นการใช้เทคนิคเชิงกลยุทธ์ขั้นสูง เช่น การพยากรณ์ การวิเคราะห์ต้นทุนผลประโยชน์ การจัดการเพื่อการปลดปล่อย เป็นแนวคิดใหม่ที่ไม่ได้มีมุมมองว่าข้าราชการเป็นคนเลว ผู้บริหารภาครัฐเป็นคนที่มีความสามารถสูงและรู้วิธีการบริหารการจัดการภาครัฐที่ดี แต่ปัจจุบันกำลังประสบปัญหาที่ระบบการบริหารจัดการที่ไม่มีประสิทธิภาพ นักการเมืองและผู้ที่เกี่ยวข้องต้องให้ผู้บริหารได้มีบทบาทในการบริหารงานต้องสนับสนุนการปฏิบัติงานและให้ความร่วมมือเพื่อให้เกิดกลยุทธ์ต่าง ๆ และการจัดการที่มุ่งเน้นตลาดเป็นสำคัญโดยเป็นจุดเริ่มต้นของการจัดการภาครัฐแนวใหม่

## 1.2 การจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management)

การบริหารงานภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management) คือ การปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการภาครัฐโดยนำหลักการเพิ่มประสิทธิภาพของระบบราชการและการแสวงหาประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ โดยการนำเอาแนวทางหรือวิธีการบริหารงานของภาคเอกชนมาปรับใช้กับการบริหารงานภาครัฐ เช่น การบริหารงานแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ การบริหารงานแบบมืออาชีพ การคำนึงถึงหลักความคุ้มค่า การจัดการโครงสร้างที่กะทัดรัดและแนวราบ การเปิดโอกาสให้เอกชนเข้ามาแข่งขันการให้บริการสาธารณะ การให้ความสำคัญต่อค่านิยม จรรยาบรรณวิชาชีพ คุณธรรมและจริยธรรม ตลอดทั้งการมุ่งเน้นการให้บริการแก่ประชาชนโดยคำนึงถึงคุณภาพเป็นสำคัญ

จากกระแสของการปฏิรูประบบราชการก็ได้มีการเรียกร้องให้มีการปฏิรูประบบราชการให้เป็นไปตามคุณลักษณะของการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (Good Governance) ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีนั้น ได้รับอิทธิพลมาจากกระแสของการจัดการในภาคเอกชนที่มุ่งหวังให้ระบบราชการมีคุณภาพ สามารถให้บริการอย่างมีคุณภาพ และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

คำว่า Good Governance มีการใช้ศัพท์ที่ใช้กันอยู่หลายคำได้แก่ ธรรมาภิบาล การปกครองที่ดี ธรรมรัฐ แต่ Good Governance โดยศัพท์ หมายถึง กติกา หรือกฎเกณฑ์การบริหารการปกครองที่ดี เหมาะสม และเป็นธรรม ที่ใช้ในการธำรงรักษาสังคมบ้านเมืองและสังคม หมายถึง การบริหารจัดการ ทรัพยากร และสังคมที่ดีในทุกๆ ด้าน และทุกๆ ระดับ รวมถึงการจัดระบบองค์กรและกลไกของ คณะรัฐมนตรี ส่วนราชการ องค์กรของรัฐ และรัฐบาลที่ไม่ใช่ส่วนราชการ การบริหารราชการส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น องค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาล องค์กรเอกชน ชมรมและสมาคมเพื่อกิจกรรมต่าง ๆ นิติบุคคล เอกชน และภาคประชาสังคม

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 มุ่งเน้นให้หน่วยงานของรัฐดำเนินงานตามภาระหน้าที่โดยยึดหลักการพื้นฐาน 6 ประการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และ หลักความคุ้มค่า แต่ละหลักสามารถจำแนกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับประเทศ ระดับภาครัฐ และระดับ องค์กร ซึ่งแต่ละระดับมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน กล่าวคือ องค์กรที่มีการบริหารจัดการที่ดีจะช่วย สนับสนุนการบริหารจัดการที่ดี ของระดับภาครัฐ และระดับประเทศต่อไป ในทางกลับกัน การกำหนด บทบาทของภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชนในระดับประเทศจะมีผลต่อบทบาทภารกิจและ การบริหารจัดการของระดับภาครัฐและระดับองค์กรด้วย

หลักนิติธรรม หมายถึง การตรากฎหมายที่ถูกต้องเป็นธรรม การบังคับการให้เป็นไปตาม กฎหมาย การกำหนดกฎ กติกา และการปฏิบัติตาม กฎ กติกาที่ตกลงกันไว้อย่างเคร่งครัด โดยคำนึงถึง สิทธิเสรีภาพ ความยุติธรรมของสมาชิก

ในระดับประเทศ หมายถึง กระบวนการเสนอร่างกฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่าง ๆ เป็นไปตาม ความชอบธรรม เนื้อหาของกฎหมายที่มีความทันสมัย เป็นที่ยอมรับของสังคม และสังคม ยินยอมพร้อมใจกันปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านั้นจะต้องไม่ขัดกับรัฐธรรมนูญบังคับใช้ทุกคน อย่างเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ และไม่ขัดแย้งกับเจตนารมณ์ของกฎหมาย

ในระดับภาครัฐ หมายถึง การปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบที่ใช้ในการบริหารงานร่วมกัน ภายในรัฐ เช่น กฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวกับการบริหารงาน งบประมาณ พัสดุ และบริหารงานบุคคล ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาปรับปรุงตามแผนปฏิรูประบบบริหารภาครัฐ เพื่อให้เนื้อหามีความทันสมัย และเอื้อต่อการบริหารงานที่คล่องตัว และรับผิดชอบต่อผลงานและประชาชนของแต่ละองค์กร

ในระดับองค์กร หมายถึง กฎ กติกา ที่ใช้ในการบริหารงานภายใน เช่น การมาทำงาน หรือ เข้าประชุมให้ตรงต่อเวลา การให้บริการประชาชนอย่างเสมอภาคกัน รวมถึงข้อตกลงในการสับเปลี่ยน หน้าที่ในองค์กร

หลักคุณธรรม หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงามการส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริ่งใจ ขยัน อดทน มีระเบียบ วินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ

ในระดับประเทศ ประชาชนแต่ละคนทำหน้าที่อย่างถูกต้อง คือ เลือกรทำงานที่สุจริตและเป็นประโยชน์ต่อสังคม ต่อส่วนรวม ปฏิบัติ ตามกฎหมาย และเป็นพลเมืองดี คือ ถือปฏิบัติตามจรรยาบรรณ ได้แก่ สัจจะ – การรักษาความสัจ ทมะ – การรู้จักข่มใจตัวเอง ชันติ – การอดทน อดกลั้น และอดออม และจาคะ – การรู้จักละวางความชั่ว ความทุจริต ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานแก่คนไทยทุกคนในโอกาสครบ 200 ปี กรุงรัตนโกสินทร์ (ปี 2525) ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่ประชาชนด้วย

ในระดับภาครัฐ ผู้แทนประชาชนที่เข้าไปบริหารราชการ ต้องเข้าสู่หน้าที่ด้วยความชอบธรรม ทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายการเมือง และฝ่ายประจำจะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญ (มาตรา 77)

ในระดับองค์การ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ ให้ความยุติธรรมแก่ประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน รวมทั้งจัดระบบงานที่ตอบสนองความต้องการของประชาชน และปฏิบัติตามข้อบังคับ ก.พ. ว่าด้วยจรรยาบรรณของข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2537 คือ มีจรรยาบรรณต่อตนเอง ต่อหน่วยงาน ต่อผู้ร่วมงาน และต่อประชาชนและสังคม

หลักความโปร่งใส หมายถึง การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์การทุกวงการให้มีความโปร่งใส

ในระดับประเทศ ประชาชนมีอิสระในการสื่อสาร สื่อมวลชนสามารถปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มที่ และมีจริยธรรม มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมอย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบควบคุมได้

ในระดับภาครัฐ การตัดสินใจและปฏิบัติงานของภาครัฐต้องมีความโปร่งใส เรื่องนี้เป็นประเด็นสำคัญในการตัดสินใจลงทุนที่เหมาะสมของภาคธุรกิจ ข้อมูลข่าวสารของภาครัฐจะช่วยให้ภาคธุรกิจเอกชนและประชาชนตัดสินใจได้ถูกต้อง และประชาชนสามารถตรวจสอบการทำงานของภาครัฐได้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ช่วยให้ประชาชนมีโอกาสกว้างขวางในการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการต่าง ๆ ของรัฐเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อที่ประชาชนจะสามารถแสดงความคิดเห็นและใช้สิทธิทางการเมืองได้ถูกต้องกับความเป็นจริง อันเป็นการส่งเสริมให้ความเป็นรัฐบาลโดยประชาชนมากยิ่งขึ้น

ในระดับองค์การ ประชาชนรู้ขั้นตอน ที่จะติดต่อกัน และสามารถตรวจสอบการทำงานได้ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการปฏิบัติราชการเพื่อประชาชนของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2532 กำหนดให้หน่วยงานของรัฐกำหนดขั้นตอนและระยะเวลาการปฏิบัติราชการเพื่อประชาชน และภายใน

องค์การจะต้องมีความโปร่งใสในการตัดสินใจในการบริหารงาน เงิน คน มีการสื่อสารที่ดีภายในด้วย เช่น มีการกระจายข่าวรายวันหรือสัปดาห์ เพื่อให้สมาชิกในองค์การได้ทราบความเคลื่อนไหวขององค์การ

หลักความมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความเห็น ในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศไม่ว่าด้วยการแจ้งความเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติหรืออื่นๆ

ในระดับประเทศ รัฐธรรมนูญกำหนดให้บุคคลย่อมมีสิทธิ มีส่วนรวมในการพิจารณาของ เจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะมีผลหรืออาจมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของตน (มาตรา 60) และให้รัฐส่งเสริม สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมและการเมือง รวมทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ (มาตรา 76) นอกจากนี้ยังให้รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจกรรมท้องถิ่นได้เอง พัฒนา เศรษฐกิจท้องถิ่น และระบบสาธารณสุข โภค และสาธารณสุขการตลอดทั้งโครงการพื้นฐานสารสนเทศใน ท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น (มาตรา 78) และให้เอกชน เข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาอบรมด้วย (มาตรา 81)

ในระดับภาครัฐ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะโดยวิธี ประชาพิจารณ์ พ.ศ. 2539 กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการรับฟังการแสดงความคิดเห็นในปัญหาสำคัญของชาติที่มีข้อโต้แย้งหลายฝ่ายเพื่อเป็นแนวทางประกอบการตัดสินใจของรัฐในการดำเนินงานอันมี ผลกระทบต่อประชาชน และควรมีการสำรวจความเห็นของผู้บริหารเพื่อปรับปรุงงานให้เกิดประโยชน์ สูงสุดขึ้น

ในระดับองค์การ จะต้องมีการวางระบบการรับฟังความเห็นและการรับเรื่องราวร้องทุกข์ ที่จะให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วม และขณะเดียวกันภายในองค์การเองจะต้องสนับสนุนการมีส่วนร่วม ในการบริหารภายในด้วย

หลักความรับผิดชอบ หมายถึง การตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำนึกในความรับผิดชอบ ต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพ ในความคิดเห็นที่แตกต่างและความกล้าที่จะยอมรับผลดีและผลเสียจากการกระทำของตน

ในระดับประเทศ ประชาชนรู้เข้าใจการใช้สิทธิเสรีภาพและปฏิบัติหน้าที่ตามที่รัฐธรรมนูญ กำหนดไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายและใช้อำนาจโดยคำนึงถึง ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิเสรีภาพตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ และมีความรับผิดชอบต่อบทบาท หน้าที่ของภาครัฐ ธุรกิจเอกชนมีหน้าที่สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพปลอดภัยให้ผู้บริโภค และ ไม่สร้างความเดือดร้อนแก่ผู้อยู่อาศัยในท้องถิ่น

ในระดับภาครัฐ (มาตรา 88) ของรัฐธรรมนูญกำหนดแนวทางสำหรับการตรากฎหมายและกำหนดนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดินโดยในการแถลงนโยบายต่อรัฐสภาคณะรัฐมนตรีที่จะเข้าบริหารราชการแผ่นดินต้องชี้แจงต่อรัฐสภาให้ชัดเจนว่าจะดำเนินการใดเพื่อบริหารจัดการแผ่นดินให้เป็นไปตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้ และต้องจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการรวมทั้งปัญหาและอุปสรรคเสนอต่อรัฐสภาปีละหนึ่งครั้ง การจัดสรรหน้าที่ความรับผิดชอบระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายการเมือง และฝ่ายประจำจะต้องมีความชัดเจน โดยให้ฝ่ายการเมืองรับผิดชอบในเรื่องนโยบาย ส่วนฝ่ายประจำรับผิดชอบในการดำเนินการให้บรรลุผลตามนโยบาย กรณีเกิดปัญหาในสังคมภาครัฐจะต้องชี้แจงต่อประชาชนได้

ในระดับองค์กร มีการกำหนดโครงสร้างและระบบการใช้อำนาจรัฐใหม่ มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจลงสู่ระดับล่างเพื่อให้ความรับผิดชอบในทุกกระดับมีความชัดเจน และมีรายงานประจำปี รายงานผลการปฏิบัติงานที่มีตัวชี้วัดความสำเร็จ รมรณรงค์ให้ประชาชนรับผิดชอบด้วย

หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารและจัดการทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยรณรงค์ให้คนไทยมีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่าสร้างสรรค์ สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก และรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

ในระดับประเทศ การใช้ทรัพยากรของประเทศต้องเป็นไปด้วยความประหยัดหมุนเวียนใช้และสร้างทดแทนใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ พยายามลดการเกิดภาวะทั้งในดิน ในน้ำ และบนอากาศเพื่อการส่งทอดทรัพยากรที่มีความสมบูรณ์ให้คนไทยรุ่นถัดไป

ในระดับภาครัฐ ทุกหน่วยงานจะต้องใช้งบประมาณอย่างประหยัดมีรายงานผลการทำงานและแสดงประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรต่อสาธารณะ ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องมีความเข้าใจอย่างดีในเรื่องประสิทธิภาพและความคุ้มค่าของโครงการ

ในระดับองค์กร ผู้บริหารต้องทบทวนงานในความรับผิดชอบทั้งหมดเพื่อพิจารณาถ่ายโอนงานที่ภาคธุรกิจเอกชนหรือภาคประชาชนทำให้มีประสิทธิภาพสูงกว่าออกไป เลื่อนนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้และพัฒนาความสามารถของเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

## 2. แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นของไทย

การปกครองท้องถิ่นเริ่มต้นในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ด้วยทรงมีพระราชดำริให้มีการจัดระเบียบการปกครองระดับ “หมู่บ้าน” ที่มีมาแต่เดิมขึ้นใหม่ เพราะทรงเล็งเห็นว่าการปกครองในระดับนี้จำเป็นและสำคัญยิ่งในการบริหารราชการแผ่นดิน เนื่องจากเป็นหน่วยการปกครองที่ใกล้ชิดกับราษฎรมากที่สุด โดยได้ทรงให้มีการทดลองจัดระเบียบการปกครองตำบล หมู่บ้านขึ้นที่อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เมื่อ ร.ศ. 111 (พ.ศ. 2435) โดยให้ราษฎรเลือก ผู้ใหญ่บ้านแทนการแต่งตั้งโดยเจ้าเมือง ต่อมาจึงได้มีการจัดระเบียบการปกครองตำบล หมู่บ้าน ตามหัวเมืองต่างๆ โดยตราเป็นพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องถิ่น ร.ศ. 116

(พ.ศ.2440) ซึ่งถือเป็นกฎหมายลักษณะปกครองท้องที่ฉบับแรกของประเทศไทย จนถึงสมัยรัชกาลที่ 6 ได้มีการตราพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 ขึ้นใช้บังคับแทน

กล่าวโดยสรุปว่า การปกครองท้องที่ คือ การปกครองในตำบลและหมู่บ้าน เป็นการปกครองที่มีความใกล้ชิดกับราษฎรในการปฏิบัติงานตามกฎหมายและแนวนโยบายของรัฐ รวมทั้งเป็นผู้ช่วยเหลือนายอำเภอ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของราชการบริหารส่วนภูมิภาค โดยเฉพาะในการเป็นผู้ประสานงานระหว่างราชการส่วนภูมิภาคกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การรักษาความสงบเรียบร้อย การป้องกันและแก้ไขปัญหาคriminalต่าง ๆ นอกจากนี้ยังทำหน้าที่เป็นคนกลางในการไกล่เกลี่ย ประนีประนอมและจัดการกับปัญหาความขัดแย้งในท้องที่ และมีฐานะเป็นตัวแทนของรัฐ ตัวแทนของราษฎรเกี่ยวกับเรื่องร้องทุกข์ ความเดือดร้อนของราษฎร เพื่อนำเสนอต่อส่วนราชการ

การจัดการปกครองท้องที่ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 ประกอบไปด้วยหมู่บ้าน ตำบล อำเภอและกิ่งอำเภอ

### 3. แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน

#### 3.1 ความหมายของประสิทธิผล

ประสิทธิผล (Effectiveness) คือตัวแปรสำคัญที่เป็นเครื่องมือในการตัดสินใจขั้นสุดท้ายว่าการบริหารและองค์การจะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด แต่ก็มี ความแตกต่างอยู่ในความเข้าใจของนักวิชาการต่างสาขาอยู่ ซึ่งความหมายของประสิทธิผลนั้นได้มีผู้ให้ความหมายต่างๆ ไว้ดังนี้

อนันท์ งามสะอาด (2551, หน้า 1) กล่าวว่า ประสิทธิผล (Effectiveness) หมายถึง ผลสำเร็จของงานที่เป็นไปตามความมุ่งหวัง (Purpose) ที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ (Objective) หรือเป้าหมาย (Goal) และเป้าหมายเฉพาะ (Target) ได้แก่

- เป้าหมายเชิงปริมาณ จะกำหนดชนิดประเภทและจำนวนของผลผลิต สุดท้ายต้องการที่ได้รับเมื่อมีการดำเนินงานเสร็จสิ้นลง

- เป้าหมายเชิงคุณภาพ จะแสดงถึงคุณค่าของผลผลิตที่ได้รับจากการดำเนินงานนั้น ๆ

- มุ่งเน้นที่จุดสิ้นสุดของกิจกรรมหรือการดำเนินงานว่าได้ผลตามที่ตั้งไว้หรือไม่ และที่สำคัญต้องมีตัวชี้วัด (Indicator) ที่ชัดเจน

วิรัช พุกษากุลนันท์ (2550, หน้า1) กล่าวว่า ประสิทธิผล (Effectiveness) หมายถึง การปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้ (Effectiveness to do Right Things) หรือ ความสามารถในการดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ จุดสำคัญของประสิทธิผลอยู่ที่ความสัมพันธ์ระหว่างผลผลิตที่ถูกคาดหวังตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ และผลผลิตจริงที่มีขึ้น

วัชริน ขวัญพะงุ่น (2553, หน้า 1) กล่าวว่า ประสิทธิผล (Effectiveness) หมายถึง แนวทางหรือวิธีการกระบวนการ หรือตัววัดนั้นสามารถตอบสนองจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ได้ดีเพียงใด การประเมิน



ประสิทธิผลต้องประเมินว่าสามารถบรรลุความต้องการได้ดีเพียงใดด้วยการใช้แนวทางที่เลือกการนำไปปฏิบัติ

ติน ปรัชญพฤทธิ (2536, หน้า 130) ระบุว่า ประสิทธิผล หมายถึง ระดับที่คนงานสามารถปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างน้อยเพียงใด

เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2536, หน้า 97) กล่าวว่า ประสิทธิผลขององค์การ หมายถึง การที่องค์การสามารถดำเนินการจนบรรลุเป้าหมาย หรือบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้

ธงชัย สันติวงษ์ (2537, หน้า 22) กล่าวว่า ประสิทธิผลเป็นการทำงานที่ได้ผลโดยสามารถบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ การวัดผลงานที่ทำได้เทียบกับเป้าหมาย หากสามารถทำได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ก็แสดงว่าการทำงานมีประสิทธิผลสูง

กิบสัน และคณะ (Gibson Others 1982, p. 812) นิยามประสิทธิผลไว้ว่า ประสิทธิผลเป็นเรื่องของการกระทำใด ๆ ที่มีความมุ่งหมายจะได้รับผลอะไรสักอย่างให้เกิดขึ้น การกระทำหรือความพยายามจะมีประสิทธิผลสูงต่ำเพียงใด ขึ้นอยู่กับว่าผลที่ได้รับตรงนั้น ตรง ครบถ้วน ทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ และใช้พลังงานน้อยเพียงใด

ยูชต์แมน (Yuchtman quoting Hall, 1991) ให้ความหมายว่า ประสิทธิผลขององค์การ คือ ความสามารถขององค์การในการนำทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดและมีคุณค่าจากสภาพแวดล้อมมาใช้ประโยชน์เพื่อสนับสนุนการดำเนินการขององค์การ

กล่าวโดยสรุปประสิทธิผล หมายถึง ความสามารถในการดำเนินการให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่วางไว้โดยใช้ทรัพยากรในการบริหารอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์อย่างสูงสุด

### 3.2 ประสิทธิผลการปฏิบัติงาน

ประสิทธิผลการปฏิบัติงานคือ ผลสำเร็จสืบเนื่องจากการปฏิบัติงานตามโครงการ หรือแผนงานตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ หรือคาดหวังไว้ โดยผลที่เกิดขึ้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ และสิ่งที่สำคัญที่สุดที่อยู่เบื้องหลังควบคู่กับประสิทธิผล คือ ความมีประสิทธิภาพ ซึ่งหมายถึงการมีสมรรถนะสูง สามารถมีระบบการทำงานที่ก่อให้เกิดผลได้สูง ซึ่งได้ผลผลิตที่มีมูลค่าของทรัพยากรที่ใช้ไป

### 3.3 การวัดประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน

การวัดประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน มีหลายวิธีขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการวัดผลงาน โดยส่วนใหญ่จะวัดผลงานในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับงานที่ทำ ผลของงานที่ทำได้ เป็นต้น วิธีการที่ใช้ในการประเมินประสิทธิผลของงานนั้นมี 4 วิธี (สีมา สีมานันท์, 2522, หน้า 59)

#### 3.3.1 วิธีจัดบันทึกปริมาณงานใช้กับงานประจำที่ทำตามแบบแผนการปฏิบัติงาน

3.3.2 การใช้มาตรประเมินค่าซึ่งจะกำหนดรายการที่ต้องการจะประเมินผลไว้แล้วโดยให้ผู้ประเมินจำแนกคุณลักษณะของงานที่ต้องการประเมินผลว่ามีลักษณะนั้นมากน้อยเพียงใด

3.3.3 การตรวจสอบ (Check List) ผู้ประเมินผลตอบคำถามเกี่ยวกับลักษณะของสิ่งที่ประเมินโดยเขียนเครื่องหมายลงในช่องคำตอบที่เตรียมไว้ว่าสิ่งที่ประเมินนั้นมีคุณลักษณะนั้นหรือไม่ ซึ่งเป็นวิธีที่ใกล้เคียงกับวิธีที่ 2

3.3.4 วิธีเปรียบเทียบสิ่งที่ต้องการประเมินทีละคู่ โดยพิจารณาจากคุณสมบัติหรือผลงาน แล้วตัดสินทีละคู่ว่ากลุ่มไหนดีกว่ากัน ทำจนครบแล้วรวมคะแนน จัดลำดับที่ วิธีการที่กล่าวมาข้างต้นนี้วิธีที่มีผู้นิยมใช้กันมากที่สุดคือมาตรประเมินค่ารีเกนท์และฟาเรล (Ligen & Farrel , 1984 , p.5 อ้างถึงใน นพพร เจริญสุข, 2540, หน้า 8)

#### 3.4 แนวคิดในการประเมินประสิทธิผล

ความหลากหลายของเกณฑ์ อยู่ในรูปแบบการประเมินประสิทธิผลขององค์กรนั้นเกิดจาก ผู้วิจัยมีกรอบอ้างอิงแตกต่างกัน การที่ผู้วิจัยมีมโนทัศน์หรือกรอบอ้างอิงแตกต่างกัน ทำให้การแสวงหาเกณฑ์ที่เป็นสากล (universal criterion) หรือชุดของเกณฑ์ที่ใช้ได้กับทุกองค์กรนั้นทำได้ยาก สเตียร์ส (Steers, 1977) ตามเทคนิคที่ใช้ในการได้มาซึ่งเกณฑ์ในการประเมินประสิทธิผล จำแนกได้ 2 วิธี ดังนี้ (ประเสริฐ สมพงษ์ธรรม, 2538)

3.4.1 รูปแบบอนุมาน (Deductive Models) เป็นรูปแบบที่ได้จากการพิจารณาหลักการทั่วไป ประกอบด้วยเกณฑ์การประเมินผล ซึ่งได้จากการตีความตามทฤษฎีแล้วก็นำเกณฑ์ดังกล่าวมาทำการศึกษาวเคราะห์ทั่วไป

3.4.2 รูปแบบอุปมาน (Inductive Models) เป็นรูปแบบที่ได้จากการพิสูจน์จากกรณีเฉพาะ โดยผู้ทำการศึกษาวิจัยพยายามสร้างเกณฑ์การประเมินผลที่มีความหมายอันเป็นผลจากการค้นคว้าวิจัย รูปแบบประเภทนี้หลายแบบได้จากการสำรวจการศึกษาวิจัยที่ทำกันมาจากหลาย ๆ แหล่ง และพยายามผสมผสานกันเข้าให้เป็นรูปแบบรวม (unified) หรือเป็นการเสนอตัวแปรหรือเกณฑ์ได้จากวิธีเชิงปริมาณ (Quantitative techniques) ซึ่งได้มาจากการศึกษาวิจัยของผู้เสนอรูปแบบนั้นๆ

#### 4. ทฤษฎีแห่งความคาดหวัง (Expectancy Theory)

ทฤษฎีแห่งความคาดหวัง (Expectancy Theory) ของ Vroom (1964, pp. 91-103) หรือเรียกว่า ทฤษฎี V. I. E. เนื่องจากมีองค์ประกอบของทฤษฎีที่สำคัญ คือ

V มาจากคำว่า Valence ซึ่งหมายถึง ความพึงพอใจ

I มาจากคำว่า Instrumentality ซึ่งหมายถึง เครื่องมือ หรือวิถีทางที่จะนำไปสู่ความพึงพอใจ

E มาจากคำว่า Expectancy หมายถึง ความคาดหวังภายในตัวบุคคลนั้น ๆ บุคคลมีความต้องการและมีความคาดหวังในหลายสิ่งหลายอย่าง ดังนั้นจึงต้องพยายามกระทำการด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง เพื่อตอบสนองความต้องการหรือสิ่งที่คาดหวังเอาไว้ ซึ่งเมื่อได้รับการตอบสนองแล้วตามที่ตั้งความหวังหรือคาดหวังเอาไว้ นั่น บุคคลก็จะได้รับความพึงพอใจ และขณะเดียวกันก็จะคาดหวังในสิ่งที่สูงขึ้นอีกด้วย

แนวความคิดนี้ Vroom เป็นผู้เสนอ โดยมีความเห็นว่าบุคคลจะพิจารณาทางเลือก ต่าง ๆ ที่มีอยู่ โดยจะเลือกทางเลือกที่เชื่อว่าจะนำไปสู่ผลตอบแทน หรือรางวัลที่เขาต้องการมากที่สุด ทฤษฎีนี้ทำนายว่า บุคคลแต่ละคนจะเลือกทางเลือกที่มีผลตอบแทนสูงที่สุด ทฤษฎีการคาดหวังของ Vroom มีข้อสังเกตคือ บุคคลใดจะได้รับการจูงใจที่จะใช้ความพยายามในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ หรือให้สำเร็จต่อ เป้าหมายก็ต่อเมื่อ เชื่อในความสามารถของตนเองว่า ความพยายามในการปฏิบัติงานจะมีผลในทางดี และผลการปฏิบัติงานจะช่วยให้ได้ผลตอบแทนตามที่ต้องการหรือพึงปรารถนา หรืออาจสรุปได้ว่าการที่ จะโน้มน้าวจิตใจให้คนทำงานขึ้นอยู่กับความคาดหวัง (Expectancy) ที่คนเชื่อว่า ความพยายามของคน จะสัมฤทธิ์ผลออกมาเป็นระดับผลงาน ดังนั้นบุคคลจะทำงานให้สำเร็จหรือไม่ประการใดย่อมขึ้นอยู่กับ จิตภาพ และความเชื่อของเขาว่าเขาต้องการหรือไม่ต้องการอะไร และจะใช้กลยุทธ์อะไรในอันที่จะ ดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายตามที่เขาเลือกทางเดินเอาไว้

#### 4.1 ปัจจัยหลักทฤษฎีความคาดหวังของ Vroom มี 4 ประการ คือ

4.1.1 ความคาดหวัง หรือความคาดหวัง คือ ความเชื่อเกี่ยวกับความน่าจะเป็นพฤติกรรม อย่างใดอย่างหนึ่งจะก่อให้เกิดผลลัพธ์อย่างใดอย่างหนึ่ง โดยเฉพาะความมากน้อยของความเชื่อจะอยู่ ในช่วงระหว่าง 0 (ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำ และผลลัพธ์อย่างใดอย่างหนึ่งเลย) และ 1 (มีความแน่ใจว่าการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง จะก่อให้เกิดผลลัพธ์อย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ)

4.1.2 ความพอใจ คือ ความรุนแรงของความต้องการของพนักงาน สำหรับผลลัพธ์อย่างใด อย่างหนึ่ง ความพอใจอาจจะเป็นบวกหรือลบได้ ภายในสถานการณ์ของการทำงานเราอาจคาดหวัง ผลลัพธ์ได้ เช่น ผลตอบแทน การเลื่อนตำแหน่ง และการยกย่อง โดยผู้บังคับบัญชาจะให้ความพอใจใน ทางบวก ผลลัพธ์ เช่น ความขัดแย้งกับเพื่อนร่วมงาน หรือการตำหนิจากผู้บังคับบัญชาจะให้ความพอใจ ในทางลบ ในทางทฤษฎีแล้วผลลัพธ์อย่างใดอย่างหนึ่งจะต้องให้ความพอใจ เพราะว่าผลลัพธ์ดังกล่าวนี้จะ เกี่ยวพันกับความต้องการของบุคคล

4.1.3 ผลลัพธ์ คือ ผลที่ติดตามมาของพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง และอาจจะแยก ประเภทเป็นผลลัพธ์ระดับที่หนึ่ง และผลลัพธ์ระดับที่สอง ผลลัพธ์ระดับที่หนึ่งจะหมายถึงผลการ ปฏิบัติงานที่สืบเนื่องมาจากการใช้กำลังความพยายามของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เช่น ผลตอบแทนเพิ่มขึ้น หรือการเลื่อนตำแหน่ง เป็นต้น

4.1.4 สื่อกลาง หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างผลลัพธ์ระดับที่หนึ่ง และระดับที่สองตาม ทิศนะของ Vroom นั้น สื่อกลางหรือความคาดหวังแบบที่สองจะอยู่ภายในช่วง +1.0 ถ้าหากว่าไม่มี ความสัมพันธ์ใด ๆ ระหว่างผลลัพธ์ระดับที่หนึ่ง และผลลัพธ์ระดับที่สองแล้ว สื่อกลางจะมีค่าเท่ากับ 0

Vroom แสดงให้เห็นว่า ความคาดหวัง และความพอใจ จะเป็นสิ่งที่กำหนดกำลังความ พยายาม หรือแรงจูงใจของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ถ้าหากว่าความพอใจ หรือความคาดหวังเท่ากับศูนย์แล้ว แรงจูงใจจะเท่ากับศูนย์ด้วย หากพนักงานคนหนึ่งต้องการเลื่อนตำแหน่งเป็นอย่างมาก (ความพอใจสูง)

แต่ไม่มีความเชื่อว่า เขามีความสามารถหรือทักษะสำหรับการปฏิบัติงานที่มอบหมายให้ได้ (ความคาดหวังต่ำ) หรือถ้าหากว่า พนักงานมีความเชื่อว่า เขาสามารถปฏิบัติงานที่มอบหมายให้ได้ (ความคาดหวังสูง) แต่ผลที่ติดตามมาไม่มีคุณค่าสำหรับเขา(ความพอใจต่ำ)แรงจูงใจของการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งจะมีน้อยมาก

สรุปได้ว่า ทฤษฎีความคาดหวังของ Vroom เป็นทฤษฎีที่ให้คำอธิบายอย่างละเอียดเกี่ยวกับการจูงใจ โดยกล่าวถึงประสิทธิภาพของความคาดหวังในความพยายามของแต่ละบุคคลว่าจะเป็นอย่างไบบ้าง และเกิดขึ้นด้วยองค์ประกอบใดเป็นตัวผลักดันสนับสนุนผลงานของ Vroom มีส่วนสำคัญที่จะชี้ให้บุคคลต่าง ๆ เห็นว่า ความคาดหวังเป็นความรู้สึกของบุคคลถึงพฤติกรรม หรือตำแหน่งที่เหมาะสมของตนเอง หรือของผู้อื่น เป็นความคาดหวังที่แสดงออกมาในรูปความรู้สึกว่าควรจะทำอะไรปฏิบัติอย่างไรในสถานการณ์ต่าง ๆ หรือต่องานที่ตนรับผิดชอบอยู่ ทฤษฎีความคาดหวังนี้มีประโยชน์ในการอธิบายพฤติกรรมของคนในการทำงาน ทั้งยังให้แนวคิดเกี่ยวกับความก้าวหน้าในอาชีพ โดยการพิจารณาเลื่อนยศ เลื่อนตำแหน่ง เลื่อนเงินเดือน เพื่อตอบแทนการทำงานของพนักงาน ควรจะเป็นไปในทางยุติธรรม โปร่งใส เหมาะสมตามความคาดหวังของลูกจ้าง หรือพนักงานที่ปฏิบัติงานในองค์กร รวมไปถึงการคิดถึงบุคคลอื่น เช่น ผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา และผู้ร่วมงาน

## 5. ทฤษฎีระบบราชการ (Bureaucracy)

ระบบราชการ (Bureaucracy) เป็นรูปแบบโครงสร้างของการจัดองค์การขนาดใหญ่ที่สามารถนำไปใช้เป็นวิธีการในการจัดองค์การได้ทั้งในภาครัฐและเอกชน ที่มีข้าราชการหรือพนักงานจำนวนมาก และมีภารกิจที่ต้องปฏิบัติงานมากเช่นกัน

กลไกการบริหาร (Administrative Apparatus) ทำหน้าที่ควบคุม และเชื่อมโยงระหว่างผู้นำ และกลุ่มคนที่ถูกปกครอง และต้องมีรูปแบบที่เหมาะสมกับอำนาจที่ผู้นำในสังคมนั้นใช้อยู่ รูปแบบแห่งการใช้อำนาจในการปกครองบังคับบัญชา ตามแนวคิดของ Max Weber แบ่งเป็น 3 รูปแบบ

- Charismatic Domination รูปแบบการใช้อำนาจเฉพาะตัวแบบอาศัยบารมี กลไกการบริหารที่ใช้คือ Dictatorship, Communal
- Traditional Domination รูปแบบการใช้อำนาจแบบประเพณีนิยม
- Feudal / Patrimonial (ระบบศักดินา/เจ้าขุนมูลนาย) รูปแบบการใช้อำนาจตามกฎหมาย (Legal Domination)

ระบบราชการ (Bureaucracy) จะทำหน้าที่เป็นกลไกการบริหารของกลุ่มชน โดยผู้นำจะใช้อำนาจที่มีอยู่ตามกฎหมายปกครองบังคับบัญชา โดยผ่านระบบราชการ องค์การแบบระบบราชการตามแนวคิดของ Max Weber จะประกอบด้วยโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ 7 ประการดังนี้

### 5.1 หลักลำดับชั้น (Hierarchy)

หลักการนี้มีเป้าหมายที่จะทำให้องค์การอยู่ภายใต้การควบคุม ใช้ระบบการสั่งการและการควบคุมทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ที่เน้นกฎเกณฑ์และขั้นตอนให้มีความเหมาะสมในช่วงศตวรรษที่ 19-20 แต่เมื่อสถานการณ์โลกเปลี่ยนไปหลักการนี้เริ่มมีปัญหา เนื่องจากการทำงานในปัจจุบันต้องการความรวดเร็ว คนต้องการเสรีภาพมากขึ้นประชาชนต้องการบริการที่สะดวกรวดเร็ว แต่ในองค์การขนาดใหญ่ที่ใช้ระบบราชการ มีคนจำนวนมากและมากกว่าครึ่งอยู่ในตำแหน่งระดับผู้บริหาร หัวหน้างาน กว่าจะตัดสินใจต้องรอให้ผู้บริหารอนุมัติงานตามขั้นตอน ส่วนพนักงาน (ข้าราชการ) ระดับล่างทั้งหมดมีหน้าที่ทำงานเอกสาร นอกจากนี้ยังมีฝ่ายวางแผน ฝ่ายวิชาการ เป็นผู้จัดทำแผนยุทธศาสตร์เสนอผู้บริหารด้วย

ในทางตรงข้ามการที่ผู้บริหารคิดว่า วิธีการบริหารองค์การขนาดใหญ่คือ เผด็จการเป็นความเชื่อที่ผิดมาก เพราะผู้บริหารสูงสุดไม่รู้คำตอบทุกเรื่อง แต่ควรมองหาคำตอบที่ถูกต้องจากผู้อื่นด้วย จึงทำให้คนที่ทำงานในระดับรองลงมาสามารถควบคุมดูแลและรับผิดชอบต่อความสำเร็จและความล้มเหลวของตนเองได้

### 5.2 ความสำนึกแห่งความรับผิดชอบ (Responsibility)

เจ้าหน้าที่ทุกคนต้องมีความสำนึกแห่งความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ของตนและพร้อมที่จะให้มีการตรวจสอบโดยผู้บังคับบัญชาอยู่ตลอดเวลาด้วย

อำนาจ (Authority) หมายถึง ความสามารถในการสั่งการ การบังคับบัญชา หรือกระทำการใด ๆ เพื่อให้มีการดำเนินการ หรือปฏิบัติการต่าง ๆ ตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

ภาระหน้าที่ (duty) หมายถึง ภารกิจหน้าที่การงานที่ถูกกำหนด หรือได้รับมอบหมายให้กระทำ

### 5.3 หลักแห่งความสมเหตุสมผล (Rationality)

ความถูกต้องเหมาะสมของแนวปฏิบัติที่จะนำมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ ประกอบด้วย

ประสิทธิผล (Effective) หมายถึง การปฏิบัติงานตามขอบเขตหรือขนาดที่องค์การตั้งเป้าหมายไว้ และมีการประเมินผลหลังจากที่มีการปฏิบัติงานแล้วเสร็จว่าบรรลุเป้าหมายตามที่องค์การกำหนดไว้หรือไม่

ประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง ความสามารถขององค์การในการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินงานมากที่สุด เป็นการวัดผลทางเศรษฐศาสตร์ เช่น การวัดต้นทุนในการผลิต หรือค่าใช้จ่ายต่อหน่วยผลิต

ประหยัด (Economic) หมายถึง ความสามารถที่องค์กรจะประหยัดทรัพยากรในการบริหารงาน แต่สามารถที่จะให้บริการ เพื่อลดต้นทุนในการผลิตหรือบริการ แต่ให้ได้ผลผลิตออกมาในระดับเดิมหรือดี

#### 5.4 หลักการมุ่งสู่ผลสำเร็จ (achievement orientation)

การปฏิบัติงานจะต้องมุ่งสู่เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ขององค์การเสมอ หรือผลสำเร็จของงานจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยปัจจัยดังนี้

5.4.1 เจ้าหน้าที่ต้องมีหลักการและวิธีการในการตัดสินใจเลือกหนทางปฏิบัติได้อย่างถูกต้องโดยถือหลักประสิทธิภาพ หรือหลักประหยัด

หลักประสิทธิภาพ (Efficiency) ในระหว่างทางเลือกหลาย ๆ ทางที่จะต้องใช้จ่ายเงินเท่ากัน ควรเลือกทางเลือกที่ก่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด

หลักประหยัด (Economy) ถ้ามีทางเลือกที่ก่อให้เกิดประสิทธิผลได้เท่า ๆ กัน หลายทางเลือก ควรเลือกทางเลือกที่เสียค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด

5.4.2 ความมีประสิทธิภาพในการบริหารงานจะเกิดขึ้นต่อเมื่อมีการแบ่งงานกันทำตามความชำนาญเฉพาะด้าน

5.4.3 การบริหารจะได้รับประสิทธิผลสูงสุดต่อเมื่อมีการกำหนดวิธีการปฏิบัติงานที่ถูกต้องเหมาะสมกับลักษณะงาน สถานที่ ช่วงเวลา สภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม การเมืองและเป้าหมายหรือผลสำเร็จที่ต้องการ

5.5 หลักการทำให้เกิดความแตกต่างหรือการมีความชำนาญเฉพาะด้าน (Specialization) ลักษณะทางโครงสร้างขององค์การแบบระบบราชการต้องมีการแบ่งงานและจัดแผนกงาน หรือจัดส่วนงาน (Departmentation) ขึ้นมา เพราะมีองค์การขนาดใหญ่จำนวนมาก จึงต้องมีการแบ่งงานออกเป็นส่วนงาน และมีหน่วยงานมารองรับการจัดส่วนงาน อาจยึดหลักการจัดองค์การได้หลายรูปแบบ ได้แก่

5.5.1 การแบ่งส่วนงานตามพื้นที่ เป็นการแบ่งงานโดยการกำหนดพื้นที่ที่ต้องรับผิดชอบไว้ อย่างชัดเจน และมีการกำหนดภารกิจ บทบาท อำนาจหน้าที่ ที่องค์กรต้องบริหารจัดการไว้ด้วย เช่น การแบ่งพื้นที่การบริหารราชการออกเป็น จังหวัด อำเภอ อ.บ.จ. อ.บ.ต. เทศบาล

5.5.2 การแบ่งงานตามหน้าที่ หรือภารกิจที่องค์กรจะต้องปฏิบัติจัดทำ เช่น การจัดแบ่งงานของกระทรวงต่างๆ เช่น กระทรวงกลาโหม กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงการคลัง

5.5.3 การแบ่งงานตามลูกค้า หรือผู้รับบริการ เช่น การแบ่งโรงพยาบาล ออกเป็น โรงพยาบาลเด็ก โรงพยาบาลหญิง โรงพยาบาลสงฆ์

5.5.4 การแบ่งงานตามขั้นตอนหรือกระบวนการทำงาน โดยคำนึงว่างานที่จะทำได้สามารถแบ่งออกเป็นขั้นตอน และกำหนดหน่วยงานมารองรับ

## 5.6 หลักระเบียบวินัย (Discipline)

ต้องมีการกำหนดระเบียบ วินัย และบทลงโทษ ขึ้นมาเพื่อเป็นกลไกการควบคุมความประพฤติของสมาชิกทุกคนในองค์การ

## 5.7 ความเป็นวิชาชีพ (Professionalization)

ผู้ปฏิบัติงานในองค์การราชการถือเป็นอาชีพหนึ่งที่ต้องเสียสละเวลาและต้องปฏิบัติงานอย่างเต็มกำลังความสามารถ

ความเป็นวิชาชีพ“รับราชการ” นั้น ผู้ปฏิบัติงานจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ตลอดจนจรรยาบรรณหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในภาระหน้าที่ของตนด้วย

### แนวคิดเกี่ยวกับระบบราชการ

แนวคิดเกี่ยวกับระบบราชการของ Max Weber มีกรอบการวิเคราะห์ที่ว่า ยิ่งรัฐมีการพัฒนา และมีการขยายตัวของชุมชน เมือง การศึกษา เศรษฐกิจ ฯลฯ เพิ่มมากขึ้นเท่าใด “รัฐ” ก็ยิ่งต้องพึ่งพาอาศัยระบบราชการ ทำหน้าที่เสมือนกลไกของรัฐในการให้บริการหรือจัดการแก้ไขปัญหาในสังคม ชี้ให้เห็นว่าระบบราชการขยายตัวไปพร้อม ๆ กับการฝึกอบรมยิ่งทำให้ระบบราชการมีผู้เชี่ยวชาญ ผู้ชำนาญการพิเศษ มากกว่าผู้ปกครอง โดยทำหน้าที่เป็นผู้ควบคุมระบบราชการ แต่รัฐสมัยใหม่มีความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น โดยที่ตัวแทนของประชาชนที่ได้รับเลือกตั้งเข้ามาดำรงตำแหน่งทางการเมืองในฐานะ “ผู้ปกครอง” และพบว่าต้องเผชิญกับปัญหาทางเทคนิคสูง ทำให้ระบบราชการในฐานะที่เป็นเครื่องมือของรัฐ เริ่มมีอิทธิพลเหนือผู้ควบคุมระบบ เพราะผู้มีอำนาจทางการเมือง จำเป็นต้องพึ่งพาอาศัย “ข้อมูลข่าวสาร” และความรู้ก่อนที่จะทำการตัดสินใจในการกำหนดนโยบายตามระยะเวลาของกฎหมาย รัฐธรรมนูญ จึงทำให้ระบบราชการมีความได้เปรียบเหนือระบบการเมืองได้ ทรายที่ยังคงรักษาความลับ ไม่ให้เปิดเผยต่อสาธารณชนได้ ทรายถึงกระบวนการวางแผนต่าง ๆ ตลอดจนขั้นตอนการตัดสินใจในระบบราชการ ซึ่งเป็นอิทธิพลของข้าราชการในประเทศที่กำลังพัฒนา ตามแนวคิดของ Riggs สืบเนื่องมาจากการช่วยเหลือของต่างประเทศ เพราะสถาบันทางการเมืองไม่ได้มีการพัฒนาแต่ในขณะที่สถาบันราชการมีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ระบบการเมืองยังล้าหลัง และขาดเสถียรภาพในการปกครอง Riggs มองว่าสถาบันการเมืองจะเจริญขึ้นมาได้ก็ต่อเมื่อสถาบันราชการมีความอ่อนแอกว่า (ไพบุลย์ ช่างเรียน, 2527, หน้า 107)

ถ้าวิเคราะห์การดำเนินงานของระบบราชการแล้ว จะเห็นได้ว่ามีปัญหาอย่างมาก โดยเฉพาะเรื่องความล่าช้าในการบริหารงานจากสายการบังคับบัญชายาวเกินไป และองค์การที่มีขนาดใหญ่เกินไป เพราะการรวมศูนย์อำนาจที่จุดเดียว รวมทั้งส่งผลกระทบต่อการจัดสรรงบประมาณในการให้ค่าตอบแทน ข้าราชการ และการเพิ่มขึ้นของระบบราชการ ยังมีความเสียเปรียบภาคเอกชนเนื่องจากขนาดขององค์การ และปัญหาความล่าช้าในการให้บริการ โอกาสที่จะแข่งขันให้เท่าเทียมกับภาคเอกชนจึงเป็นเรื่องยาก

เพราะระบบราชการเป็นระบบการบริหารจัดการที่มีแผนการดำเนินงาน และโครงการของกรมต่าง ๆ ในการบริหารราชการส่วนกลาง มีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นกรอบในการทำงานเป็นระยะเวลากว่า 40 ปี ส่งผลให้เกิดการขยายขอบเขตอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานระดับกรมออกเป็นกอง และหน่วยงานของกรมในส่วนภูมิภาคทุกจังหวัด ขณะเดียวกันรัฐบาลก็ไม่ได้เน้นความสำคัญของการกระจายอำนาจ การถ่ายโอนภารกิจต่าง ๆ ที่ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้บริหารงาน (ชัยอนันต์ สมุทวณิช, 2544, หน้า16-17)

ในกรณีของประเทศไทย ระบบราชการได้มีการพัฒนามาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ก่อนสมัยรัชกาลที่ 5 เป็นระบบเศรษฐกิจแบบศักดินา ต่อมาเมื่อระบบเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงไป การกระจายของสินค้าจากเมืองหลวงเริ่มออกไปสู่ชุมชนท้องถิ่น ทำให้อำนาจบริหารจัดการต่าง ๆ อยู่ในมือของภาครัฐ นอกจากนี้สถาบันการเมืองในอดีตขาดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทำให้การเมืองไม่เข้มแข็งทัดเทียมกับระบบราชการ แต่ภายหลังเมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ประกาศใช้ และสังคมไทยโดยส่วนรวมยังไม่ค่อยมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องของการปกครองท้องถิ่น ผู้ที่เรียนเกี่ยวกับเรื่องของการปกครองท้องถิ่น เช่น นักรัฐศาสตร์ และนักรัฐประศาสนศาสตร์ เมื่อจบการศึกษาจะเข้ารับราชการเป็นส่วนใหญ่ ทำให้ความรู้เรื่องของการปกครองถูกจำกัดไว้เฉพาะในกลุ่มข้าราชการ อีกทั้งการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลก่อนครบกำหนดเวลาตามรัฐธรรมนูญบ่อยครั้ง ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น ทำให้ประเทศไทยมีการบริหารประเทศในลักษณะรวมอำนาจ โดยมีระบบราชการเป็นสถาบันบริหารราชการทำการตัดสินใจกำหนดนโยบายด้านต่าง ๆ และสั่งการมาโดยตลอด แม้ว่าจะมีหน่วยงานราชการในส่วนภูมิภาค ก็เป็นเพียงการรับมอบอำนาจหรือทำตามคำสั่งจากส่วนกลาง เพื่อแบ่งเบาภาระของหน่วยงานในส่วนกลางเท่านั้น อำนาจการตัดสินใจในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องของงบประมาณและการแต่งตั้งผู้นำท้องถิ่นยังขึ้นอยู่กับส่วนกลางเป็นหลัก (ชัยอนันต์ สมุทวณิช, 2544, หน้า 16-17)

ที่สำคัญปัญหาของระบบราชการที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาชนบท ถือว่าเป็นสาเหตุที่ทำให้โครงการของรัฐเข้าไม่ถึงประชาชนในทุรกันดาร เพราะโครงการต่าง ๆ ของทางราชการมักดำเนินการไปเพื่อความสะดวกแก่การปฏิบัติงานของข้าราชการเอง ยึดหลักความคุ้มประโยชน์ของหน่วยงานของตน รวมทั้งการกำหนดโครงการโดยส่วนกลางเป็นผู้รับผิดชอบ ทำให้ไม่ได้มองภาพรวมหรือความต้องการของท้องถิ่นเป็นหลัก อีกทั้งระบบราชการมีความสัมพันธ์กับนโยบายการกระจายอำนาจ ให้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 หรือเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชน โดยกฎหมายกำหนดอำนาจหน้าที่ให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้ดูแลความสงบเรียบร้อยภายในท้องที่ของตน ซึ่งอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ดังกล่าว มีมากมายครอบคลุมทุกด้าน ทั้งในการรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมอาชีพ การจัดเก็บภาษีอากร การทำทะเบียนราษฎร เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ทำให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กลายเป็นบุคคลที่มี



ความสำคัญต่อท้องถิ่น หรือเป็นผู้นำของท้องถิ่นนั้น ๆ ไปโดยปริยาย แต่เมื่อมีการกระจายอำนาจไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้กำนันและผู้ใหญ่บ้านบางพื้นที่เกรงว่าตนจะต้องสูญเสียอำนาจได้ออกมาต่อต้านการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทั้งทางตรงและทางอ้อม (ตระกูล มีชัย, 2544, หน้า 12-14)

สรุปได้ว่า นโยบายกระจายอำนาจจะมีผลกระทบอย่างมากต่อสถาบันราชการ มีประเด็นคำถามที่สำคัญประการหนึ่งว่า สถาบันราชการไทยจะยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นภายใต้นโยบายดังกล่าวเพียงใด หากยังไม่มี ความเต็มใจจะรับการเปลี่ยนแปลง ไม่ยอมถ่ายโอนอำนาจการบริหารต่าง ๆ ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะทำให้เกิดปัญหาต่อการดำเนินนโยบายการกระจายอำนาจในทางปฏิบัติอย่างแน่นอน เนื่องจากระบบราชการมีขนาดใหญ่ที่สุดได้กระจายอยู่ทั่วไป ทั้งระบบของการบริหารและการปกครอง แต่ในระยะแรกการดำเนินการตามนโยบายกระจายอำนาจนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังต้องอาศัยสถาบันราชการเป็นที่พึ่งไปอีกระยะหนึ่ง เพื่อให้การถ่ายโอนอำนาจเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพไม่หยุดชะงัก และประหยัดงบประมาณ

## 6. อำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตามพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ พ.ศ.2457 และอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายและระเบียบอื่นๆ

อำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในปัจจุบันเป็นไปตามพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2457 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งสามารถจำแนกออกมาได้เป็น 8 หมวด กล่าวคือ

### 6.1 การใช้อำนาจหน้าที่ปกครองราษฎร

ในการปกครองระดับตำบล หมู่บ้านนั้น กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ที่ได้รับเลือกจากราษฎรให้ทำหน้าที่ปกครองดูแลทุกข์สุขราษฎร นอกจากนั้นในฐานะที่กำนันก็ดี ผู้ใหญ่บ้านก็ดี เป็นบุคคลที่อยู่ในท้องที่รู้จักคุ้นเคยกับสภาพท้องที่ และรู้ความต้องการ รู้ปัญหาของท้องถิ่นเป็นอย่างดี กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จึงเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการแก้ไขปัญหา ปิดเป่าความเดือดร้อนแก่ราษฎร และพัฒนาความเจริญให้กับท้องถิ่นในฐานะเป็นตัวกลางระหว่างรัฐบาลกับราษฎร อำนาจหน้าที่ในการปกครองราษฎร ประกอบด้วย

- ผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจหน้าที่ปกครองบรรดาราษฎรที่อยู่ในเขตหมู่บ้าน (มาตรา 10)
- ผู้ใหญ่บ้านทำหน้าที่ช่วยเหลือนายอำเภอในการปฏิบัติหน้าที่และเป็นหัวหน้าของราษฎร

ในหมู่บ้านของตน (มาตรา 27)

6.1.1 อำนวยความเป็นธรรมและดูแลรักษาความสงบเรียบร้อย และความปลอดภัยให้แก่ราษฎรในหมู่บ้าน (ตามมาตรา 27 ข้อ 1)

6.1.2 สร้างความสามัคคี และความสามัคคีให้เกิดขึ้นในหมู่บ้าน รวมทั้งส่งเสริมวัฒนธรรม และประเพณีในท้องที่ (ตามมาตรา 27 ข้อ 2)

6.1.3 ประสานหรืออำนวยความสะดวกแก่ราษฎรในหมู่บ้านในการติดต่อหรือรับบริการกับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (มาตรา 27 ข้อ 3)

6.1.4 รับฟังปัญหาและนำความเดือดร้อน ทุกข์สุขและความต้องการที่จำเป็นของราษฎรในหมู่บ้านแจ้งต่อส่วนราชการของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การแก้ไขหรือช่วยเหลือ (มาตรา 27 ข้อ 4)

6.1.5 ให้การสนับสนุน ส่งเสริม และอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่หรือการให้บริการส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (มาตรา 27 ข้อ 5)

6.1.6 ควบคุมดูแลราษฎรในหมู่บ้านให้ปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายหรือระเบียบแบบแผนของทางราชการ โดยกระทำให้เป็นตัวอย่างแก่ราษฎรตามที่ทางราชการได้แนะนำ (มาตรา 27 ข้อ 6)

- ปฏิบัติตามภารกิจ หรืองานอื่นตามกฎหมาย หรือระเบียบแบบแผนของทางราชการหรือตามที่กระทรวง ทบวง กรม หน่วยงานอื่นของรัฐ ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือนายอำเภอมอบหมาย (มาตรา 27 ข้อ 11)

## 6.2 การรายงานต่อทางราชการ

ในการดูแลรักษาความสงบและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของชุมชนตลอดจนการป้องกันและระงับเหตุร้าย การรายงานเหตุการณ์ผิดปกติที่เกิดขึ้นในตำบล หมู่บ้าน ซึ่งอาจเป็นคุณหรือโทษแก่ชุมชน ประชาชน หรือต่อประเทศชาติให้ทางราชการทราบ เป็นหน้าที่สำคัญของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในฐานะเป็นผู้ปกครองดูแลรับผิดชอบเขตปกครองนั้น ๆ เพื่อจะได้ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย และป้องกันมิให้เกิดเหตุลุกลามใหญ่โตขึ้น หรือเป็นการปราบปรามเหตุร้ายนั้นได้โดยเด็ดขาดรวดเร็ว การรายงานต่อทางราชการประกอบด้วย

6.2.1 ปฏิบัติตามคำสั่งของกำนัน หรือทางราชการ และรายงานเหตุการณ์ที่ไม่ปกติซึ่งเกิดขึ้นในหมู่บ้านให้กำนันทราบ พร้อมทั้งรายงานต่อนายอำเภอด้วย (มาตรา 27 ข้อ 10)

6.2.2 ถ้ากำนันรู้เห็นเหตุทุกข์ร้อนของราษฎรหรือการแปลกประหลาดเกิดขึ้นในตำบลต้องรีบรายงานต่อกรมการอำเภอให้ทราบ (มาตรา 36)

6.2.3 ในการที่จะทำรายงานประจำ หรือรายงานจรอย่างใด ๆ ยื่นต่อกรมการอำเภอ กำนันจะเรียกประชุมผู้ใหญ่บ้าน และแพทย์ประจำตำบลในตำบลนั้น พร้อมกับตรวจสอบก่อน และจะให้ลงชื่อเป็นพยานในรายงานก็ได้ (มาตรา 58)

## 6.3 การนำข้อราชการไปประกาศแก่ราษฎร

การนำข้อราชการไปประกาศแก่ราษฎร หรือการประชุมอบรมชี้แจงข่าวสารแก่ราษฎร เป็นสิ่งสำคัญทางการปกครอง เนื่องจากการทำความเข้าใจร่วมกันเป็นพื้นฐานสำคัญโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการบริหารราชการส่วนภูมิภาค ถือว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นตัวกลางระหว่างราชการและประชาชนในการที่จะนำข่าวสารข้อมูลทางราชการไปแจ้งให้แก่ราษฎรได้ทราบ และขณะเดียวกันก็นำความต้องการของราษฎรไปแจ้งแก่ทางราชการทราบหน้าที่ตามข้อนี้ ได้แก่

6.3.1 จัดให้มีการประชุมราษฎรและคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นประจำอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง (มาตรา 27 ข้อ 9)

6.3.2 ปฏิบัติตามคำสั่งของกำนัน หรือทางราชการ และรายงานเหตุการณ์ที่ไม่ปกติซึ่งเกิดขึ้นในหมู่บ้านให้กำนันทราบ พร้อมทั้งรายงานต่อนายอำเภอด้วย (มาตรา 27 ข้อ 10)

6.3.3 ในเวลาที่ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือนายอำเภอมีหมายให้ประกาศข้อราชการอันใดแก่ราษฎรกำนันจะเรียกประชุมผู้ใหญ่บ้านในตำบลนั้นพร้อมกัน ชี้แจงให้เป็นที่เข้าใจข้อราชการอันนั้นแล้ว ให้รับข้อราชการไปประกาศแก่ราษฎรอีกชั้นหนึ่งก็ได้ (มาตรา 59)

#### 6.4 การจัดทำทะเบียน

การจัดทำทะเบียนในท้องที่ เป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญด้านการปกครองที่จะต้องจัดทำเพื่อให้ได้ทราบเกี่ยวกับรายละเอียดต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น หรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ ภายในเขตปกครองอันเกี่ยวกับจำนวนประชาชน จำนวนครอบครัว จำนวนสัตว์พาหนะ และลักษณะพื้นที่ในเขตรับผิดชอบ ข้อมูลรายละเอียดดังกล่าว นอกจากจะเป็นประโยชน์แก่การปกครองและงานในหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านแล้วยังจะสามารถประสานงานกับทางราชการ เมื่อเกิดเหตุและชี้แนะเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในท้องที่ให้ทางราชการทราบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสำคัญในเชิงสถิติข้อมูล เพื่อใช้ในการวางแผนพัฒนาต่าง ๆ ของทางราชการ

- อบรมหรือชี้แจงให้ราษฎรมีความรู้ความเข้าใจในข้อราชการ กฎหมาย หรือระเบียบแบบแผนของทางราชการ ในการนี้สามารถเรียกราษฎรมาประชุมได้ตามสมควร (มาตรา 27 ข้อ 7)

ตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ ได้กำหนดให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงานทะเบียน ดังต่อไปนี้

6.4.1 ให้กำนันดูแลคนเดินทางซึ่งไม่มีเหตุสมควรสงสัยว่าจะเป็นผู้ร้าย ให้ได้มีที่พักตามสมควร (มาตรา 38)

6.4.2 ถ้าผู้เดินทางด้วยราชการจะต้องการคนนำทาง หรือขาดแคลนพาหนะ เสี่ยงอาหารลงในระหว่างทางและจะต้องขอดอกำนันให้ช่วยสงเคราะห์ กำนันต้องช่วยจัดหาให้ตามที่จะทำได้ ถ้าหากว่าการที่จะช่วยเหลือนั้น จะต้องออกราคาจ้างเพียงใด ให้กำนันเรียกเอาแก่ผู้เดินทางนั้น (มาตรา 39)

6.4.3 กำนันต้องรักษาบัญชีสำมะโนครัว และทะเบียนบัญชีของรัฐบาลในตำบลนั้น และคอยแก้ไขเพิ่มเติมให้ถูกต้องตรงกับชีวิตของผู้ใหญ่บ้าน (มาตรา 41)

6.4.4 เมื่อผู้ใหญ่บ้านนำคนจรแปลกหน้านอกสำมะโนครัวตำบลมาส่งกำนันตามความในมาตรา 27 ข้อ 6 ให้กำนันปรึกษาหารือกับผู้ใหญ่บ้านเมื่อเห็นสมควรจะขับไล่ผู้นั้นออกไปเสียจากท้องที่ตำบลนั้นก็ได้ (มาตรา 53)

6.4.5 ในการที่จะสำรวจสำมะโนครัวและจดทะเบียนบัญชีต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในราชการ เช่นการที่จะสำรวจสำมะโนครัวและบัญชีไร่นา และสิ่งของ ต้องพิทักษ์รักษาในตำบลนั้น กำนันจะเรียก

ผู้ใหญ่บ้านทั้งปวง ประชุมกันตรวจทำบัญชีให้ถูกต้อง และให้ลงชื่อพร้อมกันเป็นพยานในบัญชีที่จะยื่นต่อเจ้าพนักงานก็ได้ (มาตรา 57)

#### 6.5 กิจการสาธารณประโยชน์

ในการปกครองระดับตำบล หมู่บ้าน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งเป็นผู้ได้รับเลือกจากราษฎรในตำบลหมู่บ้านนั้น มีอำนาจปกครองดูแลทุกข์สุขของราษฎร เป็นหน้าที่โดยตรงของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่จะต้องดูแลเอาใจใส่ในเรื่องนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเป็นผู้คุ้มครองภัยกับสภาพท้องที่ จะต้องรู้ความต้องการและปัญหาของท้องที่นั้นได้เป็นอย่างดี กำนัน ผู้ใหญ่บ้านจึงเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการแก้ไขปัญหาปิดเป่าความเดือดร้อนแก่ราษฎร และปฏิบัติตามที่กฎหมายได้ให้อำนาจได้โดยเคร่งครัด

ตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ กำหนดให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับกิจการสาธารณประโยชน์ ดังต่อไปนี้

6.5.1 แจ้งให้ราษฎรให้ความช่วยเหลือในกิจการสาธารณประโยชน์เพื่อบำบัดป้องกันอันตรายสาธารณะอันมีมาโดยฉุกเฉิน รวมตลอดทั้งการช่วยเหลือบรรเทาทุกข์แก่ผู้ประสบภัย (มาตรา 27 ข้อ 8)

6.5.2 ถ้าเกิดจลาจลก็ดี ฆ่ากันตายก็ดี ชิงทรัพย์ก็ดี ปล้นทรัพย์ก็ดี ไฟไหม้ก็ดี หรือเหตุร้ายสำคัญอย่างใด ๆ ในตำบลของตน หรือในตำบลที่ใกล้เคียงอันสมควรจะช่วยให้ก็ได้ก็ดี หรือมีผู้ร้ายแต่ที่อื่น ๆ มาฆ่าผู้ในตำบลนั้นก็ดี หรือมีเหตุควรสงสัยว่าลูกบ้านคนใดในตำบลนั้นบางคนจะเกี่ยวข้องเป็นโจรผู้ร้ายก็ดี เป็นหน้าที่ของกำนันต้องเรียกผู้ใหญ่บ้าน และลูกบ้านในตำบลออกช่วยต่อสู้ติดตามจับผู้ร้าย หรือติดตามเอาของกลางคืน หรือดับไฟ หรือช่วยอย่างอื่นตามสมควรแก่การโดยเต็มกำลัง (มาตรา 37)

6.5.3 กำนันต้องร่วมมือและช่วยเหลือนายอำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน และสิ่งซึ่งเป็นสาธารณประโยชน์อื่นอันอยู่ในตำบลนั้น (มาตรา 70)

6.5.4 กำนันกระทำตามหน้าที่จะเรียกผู้ใดมาหาหรือให้ช่วยก็ได้ (มาตรา 43)

6.5.5 ถ้ามีเหตุสงสัยว่าผู้ใดในตำบลนั้น แสดงความอาฆาตมาดร้ายแก่ผู้อื่นก็ดี หรือเป็นคนจรจัดไม่ปรากฏการทำมาหาเลี้ยงชีพ และไม่สามารถจะชี้แจงความบริสุทธิ์ของตนได้ก็ดี ให้กำนันเรียกประชุมผู้ใหญ่บ้านสืบสวน ถ้ามีหลักฐานควรเชื่อว่าเป็นความจริงก็ให้เอาตัวผู้นั้นส่งกรมการอำเภอไปฟ้องร้องเอาโทษตามมาตรา 30 แห่งประมวลกฎหมายอาญา (มาตรา 52)

6.5.6 ถ้าลูกบ้านผู้ใดไปตั้งทับกระท่อม หรือเรือนโรงอยู่ในที่เปลี่ยวในตำบลนั้น ซึ่งน่ากลัวจะเป็นอันตรายด้วยโจรผู้ร้าย หรือน่าสงสัยว่าจะเป็นสำนักโจรผู้ร้าย และจะบังคับให้ลูกบ้านคนนั้นย้ายเข้ามาอยู่เสียในหมู่บ้านราษฎรก็ได้ และให้นำความแจ้งต่อกรมการอำเภอ (มาตรา 54)

6.5.7 ในเวลาใดจะมีอันตรายแก่การทำมาหากินของลูกบ้านในตำบลนั้น เช่น โรคภัยไข้เจ็บติดต่อเกิดขึ้น หรือน้ำมากหรือน้ำน้อยเกินไป เป็นต้น ให้กำนันผู้ใหญ่บ้าน และแพทย์ประจำตำบล

ปรึกษาหารือกันในการที่จะป้องกันแก้ไขเยียวยาภัยอันตรายด้วยอาการที่แนะนำลูกบ้านให้ทำอะไร หรือ ลงแรงช่วยกันได้ประการใด กำหนดมีอำนาจที่จะบังคับการนั้นก็ได้ ถ้าเป็นการเหลือกำลังให้ร้องเรียนต่อ กรมการอำเภอและผู้ว่าราชการเมืองขอคำสั่งรัฐบาลช่วย (มาตรา 56)

6.5.8 ในเวลาใดมีการนักษัตฤกษ์ หรือประชุมชนเป็นการใหญ่ในตำบลนั้น กำหนดจะเรียก ผู้ใหญ่บ้านและแพทย์ประจำตำบลพร้อมกันมาช่วยพิทักษ์รักษาความเรียบร้อยในที่นั้น ถ้าแลเป็นการ จำเป็นแล้วจะขอพระราชทานช่วยก็ได้ (มาตรา 60)

## 6.6 การป้องกันโรคติดต่อ

การรักษาสุขภาพอนามัยของราษฎร นับเป็นภารกิจที่สำคัญอย่างหนึ่งของการรักษาความ สงบเรียบร้อย เพราะสุขภาพของราษฎร ย่อมเป็นรากฐานและบ่อเกิดแห่งความสุขสมบูรณ์ของราษฎร ทั้งมวล และเมื่อราษฎรมีสุขภาพพลานามัยสมบูรณ์ ก็จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะทางด้านผลิตและการสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามทางสังคม กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน และแพทย์ประจำตำบล มีหน้าที่ในการป้องกันโรค ดังต่อไปนี้

แพทย์ประจำตำบล มีหน้าที่ดังกล่าวต่อไปนี้ (มาตรา 48)

6.6.1 หน้าที่ที่จะช่วยกำหนด ผู้ใหญ่บ้าน คิดอ่านและจัดการรักษาความสงบเรียบร้อยใน ตำบลดังกล่าวไว้ในมาตรา 36 และ 52 แห่งพระราชบัญญัตินี้

6.6.2 หน้าที่ที่จะคอยสังเกตตรวจตราความไข้เจ็บที่เกิดขึ้นแก่ราษฎรในตำบลนั้น และ ตำบลที่ใกล้เคียงถ้าเกิดโรคร้ายแรง เช่น อหิวาตกโรคก็ตี กางโรคก็ตี ไข้ทรพิษก็ตี ต้องคิดป้องกันด้วย แนะนำกำหนดผู้ใหญ่บ้านให้สั่งราษฎรให้จัดการป้องกันโรค เช่น ทำความสะอาด เป็นต้น และ แพทย์ประจำตำบลต้องเที่ยวตรวจตราชี้แจงแก่ราษฎรด้วย

6.6.3 การป้องกันโรคภัยในตำบลนั้น เช่น ปลูกฝี ป้องกันไข้ทรพิษก็ตี ที่จะมียาแก้โรค สำหรับตำบลก็ตี ดูแลอย่าให้ในตำบลนั้นมีสิ่งโสโครกอันเป็นเชื้อโรคก็ตี การเหล่านี้อยู่ในหน้าที่แพทย์ ประจำตำบลฯ จะต้องคิดอ่านกับแพทย์ประจำเมือง และกำหนด ผู้ใหญ่บ้านในตำบลนั้นให้สำเร็จตลอดไป

6.6.4 ถ้าเกิดโรคร้ายกาจ เช่น อหิวาตกโรค ไข้ทรพิษ โรคระบาด ปศุสัตว์เกิดขึ้นในตำบลนั้น แพทย์ประจำตำบลต้องรีบรายงานไปยังกรมการอำเภอให้ทราบโดยทันทีและต่อไปเรื่อยๆ จนกว่าจะสงบโรค

## 6.7 การจัดหมู่บ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อย

กำหนดผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับความเป็นระเบียบเรียบร้อยของหมู่บ้าน ดังนี้

6.7.1 จัดหมู่บ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อยและถูกต้องด้วยสุขลักษณะ

6.7.2 ถ้าราษฎรคนใดทิ้งให้บ้านเรือนชำรุดรุงรัง หรือปล่อยให้โสโครกโสภณ อาจจะเป็น เหตุให้เกิดอันตรายแก่ผู้อยู่ในท้องถิ่นหรือผู้ที่อยู่ใกล้เคียง หรือผู้ที่ไปมา หรือให้เกิดอัคคีภัย หรือโรคภัย ให้กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน และแพทย์ประจำตำบลปรึกษากัน ถ้าเห็นควรจะบังคับให้ผู้อยู่ที่นั้นแก้ไขเสียให้ตี ก็บังคับได้ ถ้าผู้นั้นไม่ทำตามบังคับ ก็ให้กำหนดนำความร้องเรียนต่อกรมการอำเภอ (มาตรา 55)

## 6.8 การที่เกี่ยวข้องด้วยความอาญา

การดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยในทางคดีเป็นการปฏิบัติการต่อเนื่องเพื่อการปราบปรามผู้กระทำความผิดทางอาญา อันเป็นผลกระทบกระเทือนต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน เพราะถึงแม้ว่ากฎหมายจะบัญญัติโทษหนักเพียงใด หรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองมีสมรรถภาพดี อย่างไรก็ตามก็ไม่อาจป้องกันการกระทำผิดมิให้เกิดขึ้นได้ทุกกรณี เนื่องจากการกระทำผิดนั้น เป็นปรากฏการณ์ทางสังคม หรือผลผลิตที่เกิดขึ้นจากสังคมอยู่เสมอ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายจึงต้องเป็นผู้มีความรู้ในเรื่องนี้พอเพียงที่จะสามารถทำหน้าที่ป้องกันและปราบปรามการกระทำผิด

กฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ ที่ได้กำหนดให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับความอาญา ดังนี้

ผู้ใหญ่บ้านมีหน้าที่ และอำนาจในการเกี่ยวข้องกับความอาญาดังต่อไปนี้ (มาตรา 28)

6.8.1 เมื่อทราบข่าวว่ามีการกระทำความผิดกฎหมายเกิดขึ้น หรือสงสัยว่าได้เกิดขึ้นในหมู่บ้านของตนต้องแจ้งความต่อกำนันนายตำบลให้ทราบ

6.8.2 เมื่อทราบข่าวว่ามีการกระทำความผิดกฎหมายเกิดขึ้น หรือสงสัยว่าได้เกิดขึ้นในหมู่บ้านใกล้เคียงต้องแจ้งความต่อผู้ใหญ่บ้านนั้นให้ทราบ

6.8.3 เมื่อตรวจพบของกลางที่ผู้กระทำความผิดกฎหมายมีอยู่ก็ดี หรือสิ่งของที่สงสัยว่าได้มาโดยกระทำความผิดกฎหมายหรือเป็นสิ่งของสำหรับใช้ในการกระทำความผิดกฎหมายก็ดี ให้จับสิ่งของนั้นไว้และรีบนำส่งต่อกำนันนายตำบล

6.8.4 เมื่อปรากฏว่า ผู้ใดกำลังจะกระทำความผิดกฎหมายก็ดี หรือมีเหตุควรสงสัยว่าเป็นผู้ที่ได้กระทำความผิดกฎหมายก็ดีให้จับตัวผู้นั้นไว้ และรีบนำส่งต่อกำนันนายตำบล

6.8.5 ถ้ามีหมายหรือคำสั่งตามหน้าที่ราชการให้จับผู้ใดในหมู่บ้านนั้นเป็นหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านที่จะจับผู้นั้น และรีบส่งต่อกำนันหรือกรมการอำเภอตามสมควร

6.8.6 เมื่อเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ออกหมายสั่งให้ค้นหรือให้ยึด ผู้ใหญ่บ้านต้องจัดการให้เป็นไปตามหมาย

กำนันมีหน้าที่และอำนาจในการที่เกี่ยวข้องกับความอาญา ดังต่อไปนี้คือ (มาตรา 35)

6.8.7 เมื่อทราบข่าวว่ามีการกระทำความผิดกฎหมายเกิดขึ้น หรือสงสัยว่าได้เกิดขึ้นในตำบลของตน ต้องแจ้งความต่อกรมการอำเภอให้ทราบ

6.8.8 เมื่อทราบข่าวว่ามีการกระทำความผิดกฎหมายเกิดขึ้น หรือสงสัยว่าได้เกิดขึ้นในตำบลที่ใกล้เคียง ต้องแจ้งความต่อกำนันนายตำบลนั้นให้ทราบ

6.8.9 เมื่อปรากฏว่าผู้ใดกำลังกระทำความผิดกฎหมายก็ดี หรือมีเหตุควรสงสัยว่าเป็นผู้ที่ได้กระทำความผิดกฎหมายก็ดี ให้จับผู้นั้นไว้ และรีบนำส่งต่อกรมการอำเภอ

6.8.10 ถ้ามีหมาย หรือมีคำสั่งตามหน้าที่ราชการให้จับผู้ใดในตำบลนั้นเป็นหน้าที่ของกำนันที่จะจับผู้นั้นและรีบส่งกรมการอำเภอตามสมควร

6.8.11 เมื่อเจ้าพนักงานมีหน้าที่ออกหมายสั่งให้ค้น หรือให้ยึด กำนันต้องจัดการให้เป็นตามกฎหมาย

6.8.12 ถ้ามีผู้มาขออายัดตัวคนหรือสิ่งของก็ดี หรือผู้ต้องโจรกรรมจะทำหมายตราสิน หรือมีผู้จะขอทำการชั้นสูตรบาดแผลก็ดี ทั้งนี้ให้กำนันสืบสวนฟังข้อความแล้วรีบนำตัวผู้ขอและผู้ต้องอายัด และทรัพย์สินของบรรดาที่จะพาไปด้วยนั้นไปยังกรมการอำเภอ ถ้าสิ่งของอย่างใดจะพอไปไม่ได้ก็ให้กำนันชั้นสูตรให้รู้เห็นแล้วนำความไปแจ้งต่อกรมการอำเภอในขณะนั้น

ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครองมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ (มาตรา 28 ทวิ)

6.8.13 ช่วยเหลือผู้ใหญ่บ้านปฏิบัติการกิจตามอำนาจหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านเท่าที่ได้รับมอบหมายจากผู้ใหญ่บ้านให้กระทำ

6.8.14 เสนอข้อแนะนำและให้คำปรึกษาต่อผู้ใหญ่บ้านในกิจการที่ผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจหน้าที่ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

6.8.15 ตรวจตรารักษาความสงบเรียบร้อยภายในหมู่บ้าน

6.8.16 ถ้ารู้เห็นหรือทราบเหตุการณอันใดเกิดขึ้น หรือจะเกิดขึ้นในหมู่บ้านเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยให้นำความแจ้งต่อผู้ใหญ่บ้าน

ถ้าเหตุการณ์ตามวรรคหนึ่งเกิดขึ้น หรือจะเกิดขึ้นในหมู่บ้านใกล้เคียง ให้นำคำความแจ้งต่อผู้ใหญ่บ้านท้องถิ่นนั้น และรายงานให้ผู้ใหญ่บ้านของตนทราบ

6.8.17 ถ้ามีคนจรเข้ามาในหมู่บ้าน และสงสัยว่าไม่ได้มาโดยสุจริต ให้นำตัวส่งผู้ใหญ่บ้าน

6.8.18 เมื่อมีเหตุร้ายเกิดขึ้นในหมู่บ้าน ต้องระงับเหตุ ปรามปราม ติดตามจับผู้ร้ายโดยเต็มกำลัง

6.8.19 เมื่อตรวจพบหรือตามจับได้สิ่งของใดที่มีไว้เป็นความผิด หรือได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิดหรือได้มาโดยการกระทำความผิด ให้รีบนำส่งผู้ใหญ่บ้าน

6.8.20 เมื่อมีเหตุอันสมควรสงสัยว่าผู้ใดได้กระทำความผิด และกำลังจะหลบหนีให้ควบคุมตัวส่งผู้ใหญ่บ้าน

6.8.21 ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ใหญ่บ้านซึ่งสั่งการโดยชอบด้วยกฎหมาย

6.8.21.1 ในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยให้ผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ ใช้อาวุธปืนของทางราชการได้

6.8.22.2 การเก็บรักษาและใช้อาวุธปืนให้เป็นไปตามข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย (มาตรา 28 จัตวา)

## อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายและระเบียบอื่นๆ มีดังนี้

6.9 การทะเบียนราษฎรตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร และระเบียบสำนักงานกลางทะเบียนราษฎร กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ผู้ใหญ่บ้านเป็นนายทะเบียนผู้รับแจ้ง กรณีมีคนเกิด คนตาย หรือย้ายที่อยู่เมื่อรับเรื่องจากราษฎรแล้วต้องส่งต่อนายทะเบียน ณ สำนักทะเบียนอำเภอ ที่ว่าการอำเภอ ซึ่งมีรายการปฏิบัติดังนี้

6.9.1 แจ้งเกิด แบ่งเป็นคนเกิดในบ้านและคนเกิดนอกบ้าน คนเกิดในบ้าน เจ้าบ้านหรือบิดาหรือมารดาต้องแจ้งการเกิดภายใน 15 วัน นับแต่วันเกิด คนเกิดนอกบ้าน เช่นเกิดในรถยนต์เรือโดยสาร หรือบนทางสาธารณะ เป็นต้น บิดาหรือมารดาต้องแจ้งการเกิดภายใน 15 วัน นับแต่วันเกิด หากจำเป็นไม่อาจแจ้งภายในกำหนดดังกล่าว ให้แจ้งภายใน 15 วัน นับแต่วันที่สามารแจ้งได้ให้ผู้ใหญ่บ้านนายทะเบียนผู้รับแจ้งประจำหมู่บ้านออกใบรับการแจ้งการเกิด (ท.ร. 1) ตอนหน้าท่อนท้ายพร้อมเรียกสำเนาทะเบียนบ้าน (ท.ร. 14) ฉบับเจ้าบ้าน และใบรับรองการเกิด (ถ้ามี) ส่งนายทะเบียนอำเภอเพื่อออกสูติบัตร (ท.ร. 1,3) และเพิ่มรายการคนเกิดในสำเนาทะเบียนบ้านของผู้แจ้ง กรณีมีถิ่นที่อยู่ในเขตสำนักทะเบียนอำเภอนั้น

กรณีเด็กเกิดใหม่ถูกทอดทิ้งและมีชีวิตอยู่ ผู้พบจะต้องนำไปส่งและแจ้งต่อเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ที่ได้รับตัวไว้แล้ว ให้แจ้งกรณีการเกิดต่อนายทะเบียนหรือตำรวจหรือเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์แห่งท้องที่ที่ตนพบโดยเร็ว ผู้ไม่แจ้งอาจมีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท (มาตรา 19)

6.9.2 แจ้งเกิดเกินกำหนด ผู้มีหน้าที่แจ้งการเกิดเกินกำหนดเวลาต้องไปยื่นคำร้องขอแจ้งเกิดเกินกำหนดเวลาต่อนายทะเบียน นายทะเบียนจะทำการเปรียบเทียบความผิดแล้วสอบสวนพยานหลักฐานอันได้แก่ พยานเอกสารและพยานบุคคล เพื่อพิจารณาออกสูติบัตรต่อไป (รายละเอียดการแจ้งเกิดเกินกำหนดให้ติดต่อฝ่ายทะเบียนราษฎรของอำเภอกิ่งอำเภอหรือเทศบาล)

6.9.3 แจ้งตาย แบ่งเป็นคนตายในบ้านและคนตายนอกบ้าน คนตายในบ้าน เจ้าบ้านหรือผู้พบคนตายกรณีไม่มีเจ้าบ้าน หรือผู้ได้รับมอบหมายต้องแจ้งการตายต่อนายทะเบียน ผู้รับแจ้งภายใน 24 ชั่วโมง นับแต่เวลาตายหรือเวลาที่พบศพ ส่วนคนตายนอกบ้าน ให้บุคคลที่ไปกับผู้ตายหรือผู้พบศพแจ้งต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งแห่งท้องที่ที่ตายหรือพบศพภายใน 24 ชั่วโมง นับแต่เวลาตาย หรือพบศพ หรือแจ้งต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่สะดวกกว่าก็ได้ ผู้ใหญ่บ้านเมื่อได้รับแจ้งให้ออกไปแจ้งการตาย (ท.ร. 4 ตอนหน้า) แก่ผู้แจ้งแล้วส่งต่อนายทะเบียนที่สำนักทะเบียนอำเภอ เพื่อออกใบมรณบัตร (ท.ร. 4.5) และแก้ไขรายการในทะเบียนบ้าน (ท.ร. 14) กรณีมีชื่ออยู่ในสำนักทะเบียนอำเภอนั้น

6.9.4 แจ้งย้ายที่อยู่ เมื่อมีการแจ้งย้ายที่อยู่ให้ดำเนินการดังนี้

6.9.4.1 การย้ายออก เจ้าบ้านหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้แจ้งออก ต้องแจ้งย้ายบุคคลออกภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ผู้อยู่ในบ้านย้ายออก เมื่อผู้ใหญ่บ้านในฐานะนายทะเบียนผู้รับแจ้ง



ได้รับแจ้งการย้ายออกให้กรอกใบรับแจ้งการย้ายที่อยู่ (ท.ร. 6 ตอนหน้า) ส่งพร้อมสำเนาทะเบียนบ้าน และบัตรประจำตัวประชาชนของผู้รับแจ้งไปดำเนินการต่อ ณ สำนักทะเบียนอำเภอ

6.9.4.2 การย้ายเข้า เจ้าบ้านหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้แจ้งย้ายเข้า ต้องแจ้งย้ายบุคคลเข้าภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ย้ายเข้าอยู่ในบ้าน โดยนำใบรับแจ้งย้ายที่อยู่ (ท.ร. 6) ตอนที่ 1 และตอนที่ 2 ไปแจ้งย้ายต่อนายทะเบียนบ้านผู้รับแจ้ง ให้ผู้ใหญ่ในฐานะนายทะเบียนผู้รับแจ้งประจำหมู่บ้าน ซึ่งทำหน้าที่นายทะเบียนผู้รับแจ้ง ส่งหลักฐานการย้ายเข้าพร้อมสำเนาทะเบียนบ้านไปดำเนินการต่อ ณ สำนักทะเบียนอำเภอ

6.9.4.3 การแจ้งย้ายปลายทาง เป็นการแจ้งย้ายเข้าต่อนายทะเบียนแห่งท้องที่ที่ไปอยู่ใหม่ โดยไม่ต้องแจ้งการย้ายออกต่อนายทะเบียนท้องที่ที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียน ผู้ย้ายที่อยู่จะต้องไปแจ้งย้ายต่อนายทะเบียนแห่งท้องที่ที่ตนไปอยู่ใหม่ภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ย้ายออก โดยเสียค่าธรรมเนียมตามบัตรที่ราชการออกให้ นายทะเบียนผู้รับแจ้งประจำหมู่บ้านต้องเรียกหนังสือยินยอมจากเจ้าบ้านที่เข้าไปอยู่กรอกใบแจ้งการย้ายที่อยู่ให้แก่ผู้แจ้งนำไปดำเนินการต่อ ณ สำนักทะเบียนอำเภอ

6.9.4.4 การปลูกสร้างบ้านใหม่หรือรื้อถอนให้แจ้งให้ผู้ใหญ่บ้านในฐานะนายทะเบียนผู้รับแจ้งประจำหมู่บ้านภายใน 15 วัน นับแต่วันปลูกสร้างหรือรื้อบ้านเสร็จ ผู้ใหญ่บ้านในฐานะนายทะเบียนผู้รับแจ้งประจำหมู่บ้านออกใบรับแจ้งเกี่ยวกับบ้านแล้วไปดำเนินการต่อที่อำเภอ

6.9.5 การให้ถ้อยคำรับรองบุคคล บุคคลใดขอเพิ่มชื่อในทะเบียน หรือขอแจ้งเกิดเกินกำหนด หรือขอแก้ไขรายการเอกสารทะเบียนราษฎร หรือการแจ้งย้ายออกจากทะเบียนบ้านกลาง กรณีที่ผู้แจ้งไม่มีเอกสารหลักฐาน ให้ยื่นคำร้องต่อนายทะเบียนอำเภอท้องที่ที่ตนมีชื่ออยู่ในปัจจุบัน พร้อมทั้งสำเนาเอกสารไปแสดงประกอบการพิจารณาอนุญาต และก่อนนายทะเบียนพิจารณาอนุญาต นายทะเบียนอำเภออาจให้ผู้ใหญ่บ้านในท้องที่ที่ผู้ยื่นคำร้องมีถิ่นที่อยู่ ให้ถ้อยคำเกี่ยวกับบุคคลดังกล่าวประกอบการอนุญาตในฐานะพยาน

## 6.10 บัตรประจำตัวประชาชน

ตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน มีดังต่อไปนี้

6.10.1 แจ้งให้ราษฎรผู้มีสัญชาติไทยที่มีอายุครบ 15 ปีบริบูรณ์ ไปยื่นขอมีบัตรประจำตัวประชาชน (บ.ป. 1) ณ ที่ว่าการอำเภอภายใน 60 วัน นับตั้งแต่วันที่อายุครบ 15 ปีบริบูรณ์ โดยยื่นขอมีบัตรนำหลักฐานสำเนาทะเบียนบ้าน (ท.ร. 14) ฉบับเจ้าบ้านและสูติบัตรไปด้วย

6.10.2 เป็นเจ้าพนักงานตรวจบัตร เฉพาะด้านซึ่งปฏิบัติอยู่ตามด่านตรวจที่ตั้งขึ้น โดยชอบด้วยกฎหมาย ตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 452/2542 ลงวันที่ 3 พฤศจิกายน 2542 (ปกติปฏิบัติร่วมกับพนักงานฝ่ายปกครอง

### 6.11 ทะเบียนครอบครัว

ตามกฎหมายว่าด้วยการจดทะเบียนครอบครัวมีดังนี้ ทะเบียนสมรส , ทะเบียนหย่า, ทะเบียนรับรองบุตร , ทะเบียนรับรองบุตรบุญธรรม , ทะเบียนเลิกรับรองบุตรบุญธรรม , ทะเบียนบันทึกฐานะภรรยา และทะเบียนบันทึกฐานะแห่งครอบครัว ผู้ใหญ่บ้านต้องเป็นพยานบุคคลรับรองบุคคลที่ประสงค์จะขอจดทะเบียนเหล่านี้โดยแนะนำให้ไปติดต่อยังอำเภอและมีอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติดังนี้

6.11.1 ผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจหน้าที่ในฐานะพยาน กรณียื่นคำร้องขอจดทะเบียนสมรสต่อกำนันท้องที่ที่ชายหรือหญิงฝ่ายใดหรือทั้งสองฝ่ายมีถิ่นที่อยู่ ถ้าท้องที่ใดผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นสมควรจะประกาศโดยอนุมัติของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ยอมให้ยื่นคำร้องขอจดทะเบียนสมรสต่อกำนันได้

6.11.2 กำนันท้องที่ที่ชายหรือหญิงฝ่ายใดหรือทั้งสองฝ่ายมีถิ่นที่อยู่ มีอำนาจหน้าที่รับจดทะเบียนสมรสแก่ชายหญิงนั้น ถ้าท้องที่ใดผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นสมควรจะประกาศโดยอนุมัติของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย โดยให้ชายหญิงยื่นคำร้องพร้อมพยาน 2 คน พยานคนหนึ่งต้องเป็นพนักงานปกครอง ซึ่งมีตำแหน่งตั้งแต่ผู้ใหญ่บ้านขึ้นไป หรือตำรวจ ซึ่งมียศตั้งแต่นายร้อยตำรวจตรีขึ้นไป หรือหัวหน้าสถานีตำรวจ หรือผู้แทนราษฎร เทศมนตรี สมาชิกสภาเทศบาล สมาชิกสภาจังหวัดหรือ ทนายความ

6.11.3 กำนันมีอำนาจหน้าที่ในการรับคำร้องขอจดทะเบียนสมรสด้วยวาจาหรือด้วยกิริยาจากชายหญิงที่ตกอยู่ในอันตรายใกล้ความความตาย ซึ่งนายทะเบียนไม่สามารถจะจดทะเบียนสมรสให้ได้ และผู้ใกล้ความตายจะทำคำร้องตามแบบก็ไม่ได้ ให้กำนันที่ได้รับคำร้องขอจดทะเบียนพร้อมด้วยชายหรือหญิงที่ยังมีชีวิตอยู่ ถ้าหากมีไปแสดงตนต่อนายทะเบียนโดยมิชักช้า เพื่อให้ถ้อยคำแสดงพฤติกรรมแห่งการร้องขอแล้วจดทะเบียนสมรส

### 6.12 ทะเบียนสัตว์พาหนะ

ตามกฎหมายว่าด้วยสัตว์พาหนะ (พระราชบัญญัติสัตว์พาหนะ พ.ศ. 2482 และระเบียบการสัตว์พาหนะ พ.ศ. 2482) ช้าง ม้า โค กระบือ ล่อ ลา เป็นสัตว์พาหนะ ซึ่งต้องจดทะเบียนทำตัวรูปพรรณ ภายใต้ง่อนไขต่อไปนี้

1. ช้างมีอายุย่างเข้าปีที่ 8
2. สัตว์อื่นนอกจากโคตัวเมีย มีอายุย่างเข้าปีที่ 6
3. สัตว์ที่ได้ใช้ขับขี่ ลายเซ็น หรือใช้งานแล้ว
4. สัตว์ที่มีอายุย่างเข้าปีที่ 4 เมื่อนำออกนอกราชอาณาจักร
5. โคตัวเมียมีอายุย่างเข้าปีที่ 6 เมื่อนำมาทำการโอนกรรมสิทธิ์ เว้นแต่ในกรณีรับมรดก ทั้งนี้เจ้าของหรือตัวแทน พร้อมด้วยผู้ใหญ่บ้านหรือพยานในกรณีที่ไม่มีผู้ใหญ่บ้านหรือผู้ใหญ่บ้านไปด้วยไม่ได้ มีหน้าที่ต้องนำสัตว์เหล่านี้ไปดำเนินการจดทะเบียนตัวรูปพรรณจากนายทะเบียน

ท้องที่ที่สัตว์นั้นอยู่ในระยะที่กำหนดไว้ตามกฎหมายเป็นกรณี ๆ ไป การจดทะเบียนต้องเสียค่าธรรมเนียมตามอัตราที่กำหนดด้วย อำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับสัตว์พาหนะตามกฎหมาย มีดังนี้

ผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

6.12.1 เป็นพยานในการจดทะเบียนทำตัวรูปพรรณสัตว์พาหนะ เมื่อเจ้าของสัตว์หรือตัวแทนนำสัตว์ไปขอจดทะเบียนทำตัวรูปพรรณจากนายทะเบียนท้องที่ที่สัตว์นั้นอยู่

6.12.2 มีหน้าที่ช่วยเหลือกำนันในการดำเนินการเกี่ยวกับการทะเบียนสัตว์พาหนะ

6.12.3 สืบหาและจัดทำบัญชีสัตว์ที่ยังไม่ได้ทำตัวรูปพรรณ (แบบ ส.พ. 19)

6.12.4 จัดทำบัญชีสัตว์ประจำคอกซึ่งยังไม่ได้ทำตัวรูปพรรณ (ส.พ. 18) และบัญชีสัตว์ที่ยังไม่ได้ทำตัวรูปพรรณ (ส.พ. 19) และตรวจสอบแก้ไข

กำนันมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

6.12.5 รับมอบตัวรูปพรรณ กรณีผู้มีตัวรูปพรรณแต่ไม่มีตัวสัตว์ในครอบครองเพื่อส่งให้นายทะเบียนต่อไป

6.12.6 รับแจ้งความหรือรับมอบตัวรูปพรรณสัตว์ที่ตายจากเจ้าของสัตว์หรือตัวแทน

6.12.7 รับมอบตัวรูปพรรณกรณีสัตว์หายตามคินมาไม่ได้

6.12.8 รับมอบบัญชีสัตว์ที่ยังไม่ได้ทำตัวรูปพรรณ (แบบ ส.พ. 19) จากผู้ใหญ่บ้าน (จำนวน 3 ฉบับ) นำไปส่งนายทะเบียนเพื่อรับทราบและลงนาม และจัดเก็บบัญชีดังกล่าวเพื่อเป็นหลักฐานตรวจสอบสิทธิ์ และการจดทะเบียนทำตัวรูปพรรณ

6.12.9 สืบหาและจัดทำบัญชีสัตว์ประจำคอกซึ่งยังไม่ได้ทำตัวรูปพรรณ (แบบ ส.พ. 18) ส่งนายทะเบียนเป็นประจำทุกเดือน

6.13 ทะเบียนอาวุธปืน

ตามกฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 การทำ ซื่อ มีใช้ สิ่ง หรือนำเข้า ซึ่งอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนต้องได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนอาวุธปืนท้องที่ และผู้ใหญ่บ้านอาจเป็นผู้ให้คำรับรองเกี่ยวกับความประพฤติและหลักฐานของผู้ขออนุญาตมีและใช้อาวุธปืนประกอบการพิจารณาของนายทะเบียนว่ามีคุณสมบัติและความจำเป็นตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายบัญญัติไว้หรือไม่ เช่นไม่เป็นบุคคลซึ่งต้องโทษจำคุกตามประมวลกฎหมายอาญา หรือกฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน ฯลฯ ในฐานความผิดที่ระบุไว้ ไม่เป็นบุคคลซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะ ไม่เป็นผู้ซึ่งไม่มีอาชีพและรายได้ ไม่เป็นผู้ไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง และเป็นผู้มีภูมิลำเนาและมีชื่อในทะเบียนบ้าน ตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรในท้องที่ที่ขออนุญาตไม่น้อยกว่า 6 เดือน และเป็นผู้กำกับดูแลควบคุมตรวจตราการมีและใช้อาวุธปืนภายในตำบล หมู่บ้าน ให้เป็นไปด้วยความถูกต้องเรียบร้อย

### การควบคุมตรวจตราอาวุธปืนและผู้ได้รับใบอนุญาต

6.13.1 พนักงานฝ่ายปกครองสงสัยพฤติการณ์ของผู้รับใบอนุญาตให้เรียกออาวุธปืนหรือกระสุนปืนมาตรวจสอบเป็นรายๆ ไป

6.13.2 หากเห็นว่ามีความผิดปกติไม่น่าไว้วางใจ หรือสงสัยในคุณสมบัติและหลักฐานของผู้รับใบอนุญาตว่าจะเป็นผู้ต้องห้ามในการออกใบอนุญาตกฎหมายว่าด้วยอาวุธปืนแล้ว ให้รายงานนายทะเบียนท้องที่ (นายอำเภอ หรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ) เพื่อดำเนินการเรียกประกันทัณฑ์บน หรือถอนใบอนุญาต

6.13.3 กรณีผู้รับใบอนุญาตหาประกันให้เป็นที่เชื่อถือไม่ได้ หรือไม่ยอมทำทัณฑ์บนให้ถือว่าผู้นั้นเป็นผู้ซึ่งจะออกใบอนุญาตให้ไม่ได้ นายทะเบียนจะสั่งถอนใบอนุญาตและผู้รับใบอนุญาตนั้นจะต้องส่งมอบอาวุธปืนและใบอนุญาตต่อนายทะเบียน แล้วจัดการโอนภายใน 90 วัน ถ้าโอนไม่ได้ นายทะเบียนจะจัดการขายทอดตลาดภายหลังที่ได้ประกาศ และแจ้งให้ผู้ส่งมอบทราบแล้ว ได้เงินสุทธิเท่าใดจะมอบให้แก่ผู้มีสิทธิต่อไป

### 6.14 การรับราชการทหาร

กำนันและผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 สรุปได้ดังนี้

6.14.1 ในเดือนกันยายนของทุกปี กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ต้องนำประกาศของนายอำเภอแจ้งไว้ให้ชายสัญชาติไทยที่มีอายุย่าง 18 ปี ไปลงบัญชีทหารกองเกิน ณ ที่ว่าการอำเภอท้องที่ (แผนกสถิติอำเภอ)

6.14.2 ในเดือนตุลาคมของทุกปี กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ต้องนำประกาศของนายอำเภอไปแจ้งให้ทหารกองเกินที่มีอายุย่าง 21 ปี ในพ.ศ. นั้น ไปแสดงตนเพื่อรับหมายเรียก ณ ที่ว่าการอำเภอท้องที่ (แผนกสถิติอำเภอ)

6.14.3 ประมาณเดือนเมษายน - พฤษภาคม ของทุกปี นำราษฎรไปแสดงตนเพื่อคัดเลือกทหาร ณ ที่ว่าการอำเภอ หรือสถานที่ทางราชการกำหนด

6.14.4 แนะนำทหารผู้ที่หลบหนีราชการทหารให้กลับกรม กอง

6.14.5 จับทหารกองเกินที่ไม่มารับหมายเรียก หรือขาดการตรวจเลือกส่งอำเภอ

6.14.6 ประกาศให้ทหารกองเกิน หรือกองหนุนในคราวที่มีการระดมพล เพื่อฝึกวิชาทหารและทดลองความพร้อม

อนึ่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการเกณฑ์ช่วยราชการทหาร ทั้งในเวลาปกติ (เฉพาะการเกณฑ์เพื่อการฝึกราชการสนามที่จำเป็นต้องมีพลเรือนเข้าร่วม) และการเกณฑ์ในเวลาไม่ปกติ กล่าวคือ ประเทศอยู่ในภาวะการรบหรือการสงครามหรือที่มีการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินและในเขตที่ประกาศใช้กฎอัยการศึก

### 6.15 การป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

ในกรณีฉุกเฉินเมื่อเกิดสาธารณภัย ภัยทางอากาศ หรือการก่อวินาศกรรมเกิดขึ้น และยังไม่มีการป้องกันภัยให้ทันทั่วถึงที่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในฐานะเป็นเจ้าพนักงานป้องกันภัยตามพระราชบัญญัติป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2550 (มาตรา 33) และเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญามีอำนาจเข้าจัดการใด ๆ และส่งให้บุคคลใด ๆ เข้าช่วยเหลือเท่าที่จำเป็น เพื่อขจัดภัยเช่นว่านั้นไปพลางก่อนได้ จนกว่าผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเขตท้องที่จะมาอำนวยความสะดวก แต่ไม่ให้ใช้บังคับแต่เจ้าหน้าที่และทรัพย์สินของทางราชการทหาร

นอกจากนี้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านต้องร่วมกับทางอำเภอรวบรวมกลุ่มประชาชนอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจัดตั้งและฝึกอบรมเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติของทางราชการ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2531

### 6.16 ตามประมวลกฎหมายอาญา

กฎหมายอาญาแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

6.16.1 คดีความผิดต่อส่วนตัวหรือความผิดอันยอมความได้ ได้แก่ การกระทำความผิดอาญาซึ่งผลของการกระทำผิดไม่กระทบต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชนทั่วไป แต่มีผลต่อผู้ถูกกระทำโดยเฉพาะ เช่น ความผิดฐานหมิ่นประมาท ฉ้อโกง โกงเจ้าหนี้ ยักยอก บุกรุก ทำให้เสียหาย ความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา รวมทั้งฐานกระทำอนาจารบุคคลอายุเกินกว่าสิบห้าปีขึ้นไป ทั้งนี้มิได้เกิดต่อหน้าธารกำนัล ไม่เป็นเหตุให้ผู้ถูกกระทำรับอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตายหรือมิได้เป็นการกระทำแก่บุคคลตามที่กฎหมายระบุไว้ เป็นต้น ความผิดประเภทนี้กฎหมายจะบัญญัติไว้ชัดเจนว่า ความผิดที่มีลักษณะของการกระทำอย่างไรจะเป็นความผิดอันยอมความได้

คดีความผิดต่อส่วนตัว ผู้เสียหายจะต้องร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน อันได้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ ณ สถานีตำรวจภูธรในท้องที่เกิดเหตุในเขตอำเภอนั้น ๆ ในกำหนดอายุความ 3 เดือน หรือฟ้องร้องเป็นคดีด้วยตนเอง (หรือมอบอำนาจให้ทนายความ) ในกำหนดอายุความ 3 เดือน นับแต่วันรู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิด คู่กรณีสามารถตกลงยอมความกันได้ตลอดเวลาไม่ว่าอยู่ในชั้นพนักงานสอบสวนหรือฟ้องร้องเป็นคดีต่อศาล ผลของการยอมความมีผลทำให้คดีอาญาเป็นอันระงับไปจะนำมาฟ้องร้องอีกไม่ได้

6.16.2 คดีอาญาแผ่นดินหรือความผิดอันยอมความไม่ได้ ได้แก่ การกระทำความผิดอาญาซึ่งผลของการกระทำกระทบต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน อันได้แก่ ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐ เช่น ความผิดฐานกบฏ ความผิดต่อชีวิต เช่น ความผิดฐานฆ่าคนตาย ความผิดต่อร่างกาย เช่น ความผิดฐานทำร้ายร่างกาย ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ เช่น ความผิดฐานลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ความผิดเกี่ยวกับการเล่นการพนันโดยไม่ได้รับอนุญาต ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ความผิดเกี่ยวกับป่าไม้ ความผิดเกี่ยวกับการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ เป็นต้น

คดีอาญาแผ่นดิน คู่กรณีจะตกลงยอมความกันไม่ได้ ข้อตกลงไม่มีผลใช้บังคับ พนักงานสอบสวนยังสามารถดำเนินคดีเอาผิดกับผู้ต้องหาได้ ผู้เสียหายในคดีอาญาแผ่นดิน อาจจะเป็นได้ทั้งรัฐและเอกชน ผู้เสียหายมีสิทธิร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนเพื่อให้ดำเนินคดีแก่ผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายจะฟ้องคดีต่อศาลเองก็ได้

ผู้ใหญ่บ้านเมื่อทราบข่าวว่ามีการกระทำผิดกฎหมาย หรือสงสัยว่าได้เกิดขึ้นในหมู่บ้านของตน ต้องแจ้งความต่อกำนันให้ทราบ หรือถ้าเกิดขึ้นในหมู่บ้านใกล้เคียงต้องแจ้งความต่อผู้ใหญ่บ้านนั้นให้ทราบหรือเมื่อตรวจพบของกลางเกี่ยวกับการกระทำผิดกฎหมายให้นำส่งกำนัน นอกจากนี้ผู้ใหญ่บ้านยังมีอำนาจหน้าที่จับกุมผู้กระทำความผิด หรือจัดการให้เป็นไปตามหมายจับหรือหมายค้น (ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา)

กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง เมื่อกระทำการตามอำนาจหน้าที่ ผู้ใดดูหมิ่นหรือต่อสู้อัดขวางยอมมีความผิดต่อเจ้าพนักงาน ทำให้ได้รับโทษหนักขึ้นกว่าความผิดต่อบุคคลธรรมดา และขณะเดียวกันกำนันผู้ใหญ่บ้านซึ่งเป็นเจ้าพนักงานอาศัยอำนาจหน้าที่กระทำความผิดย่อมมีความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ทำให้ได้รับโทษหนักขึ้น อันได้แก่ ความผิดฐานเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบด้วยกฎหมายอาญา เป็นต้น

#### 6.17 กฎหมายว่าด้วยการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ผู้ใหญ่บ้านในหมู่บ้านที่อยู่ในท้องที่ที่มีการเช่าที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม เป็นคณะกรรมการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรมประจำตำบล (คชก.ตำบล) โดยตำแหน่งมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

##### 6.17.1 กำหนดอัตราค่าเช่าชั้นสูงของแต่ละท้องที่

6.17.2 พิจารณาวินิจฉัยข้อพิพาทเกี่ยวกับการเรียกเก็บค่าเช่า การชำระค่าเช่าระยะเวลาของการเช่า ตลอดจนข้อพิพาทอื่น ๆ หรือค่าเสียหายอันเกิดจากการเช่าตามคำร้องขอของผู้เช่าหรือผู้ให้เช่าและมีคำสั่งใด ๆ ให้ผู้เช่าหรือผู้ให้เช่าปฏิบัติหรือมิให้ปฏิบัติการใด ๆ เพื่อให้เกิดผลตามคำวินิจฉัย

6.17.3 กฎหมายกำหนดให้ คชก. เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาที่มีอำนาจเรียกผู้เช่า ผู้ให้เช่า หรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำหรือชี้แจง หรือส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวกับการเช่ามาประกอบการพิจารณาได้ นอกจากนี้มีอำนาจเข้าไปในที่ดินหรือที่เช่าหรือที่เก็บผลผลิตของผู้เช่า ผู้ให้เช่า หรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้องในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการเช่าได้

6.17.4 การช่วยเหลือเกษตรกรผู้ยากจน ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 222/2526 ลงวันที่ 20 ธันวาคม 2526 แต่งตั้งคณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน (กชก.) โดยกำนัน (ตำบลที่ผู้ร้องมีภูมิลำเนาหรือที่ดินพิพาทตั้งอยู่) เป็นอนุกรรมการส่วนอำเภอ (อชก. ส่วนอำเภอ) ที่ทำการปกครองอำเภอเป็นเจ้าของเรื่อง มีอำนาจหน้าที่พิจารณาช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนผู้ที่ได้รับ

ความเดือดร้อน หรือเสียหายเกี่ยวกับหนี้สินที่ดินทำกินและคดีความต่าง ๆ โดยสำนักงานกลางช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน สำนักงานนายกรัฐมนตรียุบรวมกับสำนักงานคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและประโยชน์ของประชาชน (สคช.) กรมอัยการเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ

#### 6.18 กฎหมายว่าด้วยป่าไม้

กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. 2484 มีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการลักลอบตัดไม้ทำลายป่า และการกระทำผิดต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ภายในเขตท้องที่รับผิดชอบดังนี้

6.18.1 การทำไม้หวงห้ามโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือมีไม้หวงห้ามที่ยังไม่ได้แปรรูปไว้ในครอบครองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายไม้หวงห้ามกำหนดไว้ให้มีประมาณ 200 ประเภท อันได้แก่ ไม้สัก ไม้ยาง ไม้ก่อ กระทอน ชิงชัน เต็ง รัง จันทร์หอม ฯลฯ

6.18.2 การเก็บหรือทำอันตรายของป่าหวงห้าม โดยไม่ได้รับอนุญาตของป่าหวงห้าม ได้แก่ รวงผึ้ง น้ำผึ้ง น้ำมันยาง ยางสน ไม้พิน และถ่านไม้ทุกชนิด กล้วยไม้ เปลือกไม้ ฯลฯ

6.18.3 การแปรรูปไม้โดยไม่ได้รับอนุญาตหรือมีไม้แปรรูปไว้ในครอบครอง (ตามกฎหมายห้ามมิให้ไม้สักแปรรูปไม่ว่าจำนวนเท่าใดหรือไม้แปรรูปอื่น ๆ จำนวนเกินกว่า 0.20 ลูกบาศก์เมตร)

6.18.4 การเคลื่อนย้ายไม้เรือนเก่าโดยไม่ถูกต้อง

6.18.5 ไม้เรือนเก่าหรือเครื่องใช้เก่า การขนย้ายต้องมีใบอนุญาต (กรณีที่เป็นไม้สัก) หรือมีหนังสือรับรอง (กรณีไม้ชนิดอื่น ๆ)

6.18.6 การบุกรุกทำลายป่า โดยการเข้าไปก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่าหรือเข้ายึดถือครอบครองป่า เกี่ยวกับการบุกรุกทำลายป่า กระทรวงมหาดไทยได้สั่งการให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านสอดส่องดูแลพื้นที่ป่าไม้ในความรับผิดชอบ เมื่อพบว่าป่าไม้ในเขตท้องที่ถูกรุกทำลายให้รายงานอำเภอหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจทราบโดยเร็วและให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ในการแก้ไขการบุกรุกทำลายป่าตามโครงการต่าง ๆ เช่น โครงการปลูกป่า โครงการอนุรักษ์ต้นน้ำลำธาร โครงการดูแลป่าไม้ เป็นต้น

#### 6.19 กฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ

กำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 มีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการลักลอบตัดไม้ทำลายป่าในเขตป่าสงวนแห่งชาติ รวมทั้งมีอำนาจสั่งให้ผู้ใดออกจากเขตป่าสงวนแห่งชาติ หรืองดเว้นการกระทำใด ๆ ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ และมีอำนาจสั่งให้ผู้กระทำความผิดแก้ไข รื้อถอนสิ่งที่เป็นอันตรายต่อป่าหรือทำให้ป่าเสื่อมสภาพ หากไม่ปฏิบัติตามก็รื้อทำลายแก้ไขได้ ทั้งนี้ให้มีอำนาจและหน้าที่ได้ภายในเขตท้องที่ที่รับผิดชอบ

## 6.20 กฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า

กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2535 มีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดตามกฎหมายนี้ รวมทั้งตรวจสอบการอนุญาตต่างๆ ภายในเขตท้องที่ที่รับผิดชอบ ดังนี้

6.20.1 ห้ามมิให้ผู้ใดล่าสัตว์ป่าสงวน ครอบครองสัตว์ป่าสงวนหรือซากสัตว์ป่าสงวน

6.20.2 ห้ามมิให้ผู้ใดล่าสัตว์ป่าคุ้มครอง ครอบครองสัตว์ป่าคุ้มครองเกินปริมาณที่กำหนด หรือค้าสัตว์ป่าคุ้มครอง เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

6.20.3 ห้ามมิให้ผู้ใดค้า หรือมีซากสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

## 6.21 กฎหมายว่าด้วยชลประทานราษฎร

การชลประทานราษฎร หมายความว่า การชลประทานที่ราษฎรได้ร่วมกันจัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์แก่การเพาะปลูกของราษฎรในท้องที่

การจัดทำการชลประทานส่วนราษฎรให้เป็นไปตามความเห็นชอบของราษฎรส่วนมากที่ได้รับประโยชน์จากการชลประทานนั้น โดยนายอำเภอมีอำนาจตั้งบุคคลที่สมควรตามความเห็นชอบของราษฎรส่วนมากที่ได้รับประโยชน์ในเขตการชลประทานเป็นหัวหน้าการชลประทาน หรือเป็นผู้ช่วยตามจำนวนที่เห็นสมควร และให้มีอำนาจถอดถอนบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้ง เมื่อราษฎรส่วนมากเห็นสมควร

กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีอำนาจหน้าที่

6.21.1 เกณฑ์แรงงานหรือเครื่องอุปกรณ์การชลประทานส่วนราษฎรในเวลาฉุกเฉิน การเกณฑ์แรงงานหรือเครื่องอุปกรณ์การชลประทานให้กำหนดเอาตามเนื้อที่ทำการเพาะปลูก ผู้ใดไม่สามารถไปทำงานตามคำสั่งเกณฑ์ของเจ้าพนักงาน ถ้าสามารถจัดผู้อื่นไปทำแทนผู้นั้นต้องจัดให้ผู้อื่นที่สมควรไปทำแทน หรือจะทำให้เงินทดแทนค่าแรงงานตามปริมาณแห่งงานที่จะต้องทำก็ได้

6.21.2 เป็นผู้แบ่งและควบคุมงานในการแบ่งปันการงานและเครื่องอุปกรณ์การชลประทานส่วนราษฎร

6.21.3 แบ่งปันน้ำในเขตชลประทานส่วนราษฎร โดยแบ่งตามส่วนของจำนวนเนื้อที่ทำการเพาะปลูก เว้นแต่กรณีที่ตกลงกันไม่ได้ จึงให้นายอำเภอหรือผู้แทนกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และหัวหน้าการชลประทานในส่วนที่เกี่ยวข้องนั้นไม่น้อยกว่าสามนาย เป็นผู้พิจารณาสั่งชี้ขาดตามเสียงข้างมาก ในเวลาน้ำไม่พอแจกจ่ายให้เป็นประโยชน์แก่การเพาะปลูกได้ทั่วถึงกัน ให้นายอำเภอหรือผู้แทนประชุมกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และหัวหน้าการชลประทานในเขตการชลประทานนั้น พิจารณาเพื่อชี้ขาดตามเสียงข้างมากผู้ใดขัดขึ้นคำสั่งเจ้าพนักงานหรือมีปฏิบัติตามความข้างต้น ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าสิบบาทหรือจำคุกไม่เกินสิบวันหรือทั้งปรับทั้งจำ



6.22 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารการใช้น้ำ และการบำรุงรักษาแหล่งน้ำขนาดเล็ก พ.ศ.2525

การขอโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก อันได้แก่ การก่อสร้างอ่างเก็บน้ำ ขุดลอกหนองและบึงธรรมชาติ ขุดสระเก็บน้ำ ก่อสร้างฝาย บ่อน้ำตื้น บ่อบาดาล ฯลฯ กำหนด ผู้ใหญ่บ้านมีหน้าที่

6.22.1 ประสานงานการขอโครงการกับกลุ่มราษฎร องค์กระระดับหมู่บ้าน เช่น กรรมการหมู่บ้าน ร่วมกันพิจารณาเสนอขอโครงการตามความต้องการและเหมาะสมเสนอสภาตำบล

6.22.2 จัดหางบประมาณหรือแรงงานสมทบการก่อสร้างตามที่จำเป็น

6.22.3 จัดตั้งกลุ่มใช้น้ำและสนับสนุนให้มีการวางระเบียบเพื่อบริหารการใช้น้ำ

6.22.4 ดำเนินกิจกรรมต่อเนื่องของโครงการและมีการวางแผนการนำน้ำไปใช้และการใช้น้ำให้เกิดประโยชน์สูงสุด

6.22.5 เร่งรัดกลุ่มผู้ใช้น้ำให้มีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาและซ่อมแซมโครงการ โดยการซ่อมแซมไม่เกิน 5,000 บาท ให้กลุ่มผู้ใช้น้ำเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายเอง ส่วนการซ่อมแซมเกินกว่า 5,000 บาท ให้จัดทำโครงการรับการสนับสนุนงบประมาณโดยประสานจากกรมการปกครอง ผ่านที่ทำการปกครองอำเภอ

กฎหมายว่าด้วยชลประทานหลวง การชลประทานหลวงเป็นกิจการที่กรมชลประทานจัดทำขึ้นนั้น กำหนด ผู้ใหญ่บ้านในท้องที่ซึ่งอยู่ในเขตชลประทานมีหน้าที่ดูแลรักษาคันคลองและทางน้ำชลประทานที่อยู่ในเขตท้องที่

6.23 บทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตามพระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. 2508

กรณีในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล นายอำเภอมอบหมายให้องค์การบริหารส่วนตำบลรับผิดชอบในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ในเขตท้องถื่นของตนเอง โดยพิจารณาแต่งตั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นเจ้าพนักงานสำรวจตามแบบแสดงรายการที่ดิน (ภ.บ.ท.5) ในเขตท้องถื่นนั้น ๆ สำหรับในเขตสภาตำบล นายอำเภอพิจารณาแต่งตั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตท้องที่นั้น ๆ เป็นเจ้าพนักงานสำรวจตามแบบแสดงรายการที่ดิน (ภ.บ.ท.5) โดยมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

6.23.1 จัดทำประกาศกำหนด วัน เวลา ที่จะทำการสำรวจที่ดินเพื่อให้เจ้าของที่ดินหรือผู้แทนทราบ เพื่อมาชี้เขตและแจ้งจำนวนเนื้อที่ดิน (ม. 28)

6.23.2 กรณีเจ้าของที่ดินไม่ยอมแจ้งจำนวนเนื้อที่ดิน ชี้แนวเขตหรือแจ้งจำนวนเนื้อที่ดิน หรือไม่อำนวยความสะดวก เจ้าพนักงานสำรวจมีอำนาจเข้าไปในที่ดินหรือสถานที่ที่เกี่ยวข้องเพื่อทำการสำรวจตามที่เห็นว่าถูกต้องได้ (ม. 6 วรรค 2)

6.23.3 สำรวจและยื่นแบบแสดงรายการที่ดิน (ภ.บ.ท. 5) ต่อเจ้าพนักงานประเมินแทนเจ้าของที่ดินเป็นรายแปลง (ม. 24 วรรค 2)

6.23.4 ทำการสำรวจที่ดินกรณีรับแจ้งจากเจ้าของที่ดินว่าเป็นเจ้าของที่ดินรายใหม่หรือจำนวนเนื้อที่ดินเปลี่ยนไป (ม. 31) หรือมีการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินอันมีเหตุให้ค่าลดหย่อนหรืออัตราภาษีบำรุงท้องที่เปลี่ยนไป ให้ยื่นแบบ ภ.บ.ท.5 หรือภ.บ.ท.8 หรือภ.บ.ท.8ก แล้วแต่กรณีต่อเจ้าพนักงานประเมินแทนเจ้าของที่ดิน ภายใน 30 วัน นับแต่ได้รับแจ้งจากเจ้าของที่ดิน (ม. 32)

#### 6.24 กฎหมายว่าด้วยโรคติดต่อ

ในกรณีที่โรคติดต่ออันตราย หรือโรคติดต่อที่ต้องแจ้งความเกิดขึ้น หรือมีเหตุสงสัยว่าได้มีโรคติดต่อดังกล่าวเกิดขึ้นในบ้านให้เจ้าบ้าน หรือผู้ควบคุมดูแลบ้านเมือง หรือแพทย์ผู้ทำการรักษาพยาบาล ต้องแจ้งต่อทางราชการเพื่อหาทางป้องกัน

โรคติดต่ออันตรายที่สำคัญได้แก่ อหิวาตกโรค กาฬโรค ไข้ทรพิษ และไข้เหลือง ส่วนโรคติดต่อต้องแจ้งความ ได้แก่ อหิวาตกโรค กาฬโรค ไข้ทรพิษ ไข้เหลือง คอตีบ โรคบาดทะยักในเด็ก โปลิโอ ไข้สมองอักเสบ โรคพิษสุนัขบ้า ไข้รากสาดใหญ่ โรคแอนแทรกซ์ โรคทริคิโนซิส โรคกาฬโรคหลังแอ่น และโรคคุดทะราดระยะติดต่อ

กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หากพบโรคติดต่อเกิดขึ้น หรือสงสัยว่าได้มีโรคติดต่อก่อขึ้นในตำบล หมู่บ้าน ต้องรีบแจ้งให้ทางราชการทราบเพื่อดำเนินการป้องกันมิให้โรคระบาดดังกล่าวลุกลามต่อไป

#### 6.25 ตามกฎหมายว่าด้วยการกำจัดผักตบชวา

ถ้าในที่ผักตบชวาเกิดขึ้น หรือมีอยู่ในท้องที่ใด ให้ถือว่าเป็นหน้าที่ของผู้นั้นจะต้องทำลายผักตบชวา

ถ้าผักตบชวามีในที่ใดมากมาเกินกำลังผู้ผู้อยู่ในที่นั้นจะกำจัดได้ ให้เจ้าพนักงานผู้ปกครองท้องที่ (กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน) เรียกระดมราษฎรช่วยกันกำจัด ให้ถือว่าการกำจัดผักตบชวาเป็นสาธารณประโยชน์อย่างหนึ่ง

#### 6.26 บทบาทในการประสานและปฏิบัติงานร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จะมีบทบาทและอำนาจหน้าที่ในการประสานการดำเนินงานกับ อบต. ดังนี้

6.26.1 การวางแผนพัฒนาตำบล ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2546 ให้คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย กำนันในพื้นที่และผู้ใหญ่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล คัดเลือกกันเอง จำนวนไม่เกินสามคน ซึ่งทำให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตพื้นที่สามารถนำเสนอแนวทางการพัฒนาตำบล ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบล หมู่บ้าน ได้ครอบคลุมทุกด้าน โดยคณะกรรมการดังกล่าวมีหน้าที่

6.26.1.1 กำหนดแนวทางการพัฒนาตำบลให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, นโยบายรัฐบาล, แผนพัฒนาจังหวัด, แผนพัฒนาอำเภอ, การผังเมือง, ปัญหาของท้องถิ่น และให้คำปรึกษาหารือเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น

6.26.1.2 ร่วมจัดทำแผนพัฒนา เสนอแนะแนวทางการพัฒนาและการแก้ไขปัญหา เกี่ยวกับการจัดทำร่างแผนพัฒนา

6.26.1.3 พิจารณาร่างแผนพัฒนาและร่างแผนปฏิบัติการ

6.26.1.4 ให้ความเห็นชอบร่างข้อกำหนดขอบข่ายและรายละเอียดของงานแล้ว เสนอผู้บริหารท้องถิ่น

6.26.1.5 พิจารณาให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา

6.26.1.6 แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานอื่นเพื่อช่วยปฏิบัติงานตามที่ เห็นสมควร

6.26.1.7 ในกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลให้คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหาร ส่วนตำบล มีหน้าที่ประสานกับประชาคมหมู่บ้าน ในการรวบรวมวิเคราะห์ปัญหาความต้องการของ ประชาชนในท้องถิ่น และจัดทำเป็นโครงการหรือกิจกรรมเพื่อประกอบในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การ บริหารส่วนตำบลด้วย

6.26.2 เป็นกลไกสำคัญของราชการส่วนภูมิภาค ในการประสานและตรวจสอบการ ปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายและเจตนารมณ์ของราษฎร ในท้องที่และท้องถิ่นนั้น

6.26.3 บทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดประชาคมในเขตพื้นที่ และ เสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง โดยกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในฐานะผู้ปกครองท้องที่ที่ได้รับการเลือกตั้งจาก ประชาชนในเขตตำบล หมู่บ้าน จึงมีศักยภาพสูงในการระดมความร่วมมือ ร่วมใจจากประชาชนกลุ่ม องค์กรต่าง ๆ หน่วยงานราชการและ อบต. ในการพัฒนาเขตพื้นที่ตำบล หมู่บ้าน ในรูปของประชาคมตำบล/ หมู่บ้าน

6.26.4 บทบาทในฐานะเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา ในการปฏิบัติหน้าที่ใน เขตพื้นที่อบต.

6.26.5 บทบาทในฐานะตัวแทนอำนาจรัฐ ที่จะต้องดูแลงานของทุกกระทรวง ทบวง กรม ที่จะต้องปฏิบัติงานในพื้นที่ตำบล หมู่บ้าน ซึ่งมีบทบาทหลายด้าน ได้แก่ ด้านการปกครอง และรักษา ความสงบเรียบร้อย ด้านการพัฒนาอาชีพ ด้านการสาธารณสุข ด้านอาญา ดังนั้นกำนันผู้ใหญ่บ้านจะต้อง ประสานการปฏิบัติงานของ อบต. ในด้านต่าง ๆ ดังกล่าวอย่างใกล้ชิด

6.27 บทบาทในฐานะประชาชน

6.27.1 ขอรับรู้ข้อมูลข่าวสารการบริหารและการปฏิบัติงานของ อบต. ในเขตพื้นที่ ตำบล หมู่บ้าน

6.27.2 เสนอให้ อบต. ออกข้อบังคับตำบลต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาและตอบสนองความ ต้องการของประชาชน ในเขตตำบล หมู่บ้าน

6.27.3 เข้าซื้อกันเพื่อถอดถอนกรรมการบริหารฯ เฉพาะตัว คณะกรรมการบริหารฯ ทั้งคณะและสมาชิกสภาอบต. ออกจากตำแหน่งตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ

6.27.4 เข้าร่วมประชุมสภาอบต.ได้ และให้ออบต. ปิดประกาศรายงานการประชุมสภาอบต. ให้ประชาชนทราบ

6.27.5 ตรวจสอบการปฏิบัติงาน ของคณะกรรมการบริหารฯ ว่าได้ดำเนินการ ตามประกาศมติ

6.27.6 ร่วมเป็นกรรมการที่ปรึกษาอบต. ตามที่อบต.แต่งตั้ง

## 7. ประวัติความเป็นมาของตำบลศาลาลัย

### 7.1 ความเป็นมาตำบลศาลาลัย

เดิมขึ้นอยู่กับตำบลศิลาลอย อำเภอปราณบุรี เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2538 ได้รับการจัดตั้งตาม ประกาศกระทรวงมหาดไทย ให้เป็นกิ่งอำเภอสามร้อยยอด โดยแยกเขตการปกครองออกมาจากอำเภอ ปราณบุรี คือ ตำบลไร่เก่า ตำบลศิลาลอย และตำบลสามร้อยยอด ต่อมาเมื่อวันที่ 7 กันยายน 2538 กระทรวงมหาดไทยได้อนุมัติให้ประกาศจัดตั้งตำบลเพิ่มอีก 1 ตำบล คือ ตำบลศาลาลัย โดยแยกออกจาก ตำบลไร่เก่า โดยมีเขตพื้นที่การปกครองขึ้นกับองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลัย และส่วนหนึ่งขึ้นกับ เทศบาลตำบลไร่เก่า อยู่ห่างจากอำเภอเมืองจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นระยะทางประมาณ 47 กิโลเมตร ห่างจากอำเภอสามร้อยยอดประมาณ 2 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 191.39 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 119,621 ไร่ เดิมบ้านศาลาลัยเป็นหมู่บ้านเก่าแก่ มีผู้คนอาศัยไม่มากนัก รอบๆ หมู่บ้านเป็นปารกที่ขี้ เต็มไปด้วยต้นไม้ขนาดใหญ่บริเวณกว้าง มีสภาพเป็นป่าที่อุดมสมบูรณ์ สัตว์ป่านานาชนิดอาศัยอยู่เป็น จำนวนมาก เช่น ช้าง เสือ เก้ง กวาง เป็นต้น มีผู้เล่ากันว่า ไกล ๆ หมู่บ้านนี้ มีหนองน้ำอยู่แห่งหนึ่ง ซึ่งมี น้ำขังอยู่ตลอดปี ชาวบ้านได้อาศัยหนองน้ำแห่งนี้ดื่มกินและใช้ รวมทั้งสัตว์ป่านานาชนิดก็ได้อาศัยแหล่งน้ำนี้ด้วย วันดีคืนดีจะมีก้อนหินรูปร่างคล้ายศาลาลอยขึ้นมาให้เห็น เป็นอยู่อย่างนี้เรื่อย ๆ ชาวบ้าน เรียกว่า ศาลาลอย

มีผู้เล่าต่อกันมาอีกว่า หากมีคนที่มีความศรัทธาในหนองน้ำแห่งนี้ ความศักดิ์สิทธิ์ของเวทมนต์ จะเสื่อมไปทันที ต่อมาหมู่บ้านแห่งนี้มีผู้อาศัยเพิ่มมากขึ้น นำความสกปรกให้กับหนองน้ำมากขึ้น โดยเฉพาะผู้หญิงที่ลงไปอาบน้ำในหนองน้ำ ทำให้ความศักดิ์สิทธิ์ของหนองน้ำแห่งนี้เสื่อมลงไป ศาลา ที่เคยลอยขึ้นมาให้เห็นก็ไม่ปรากฏอีกเลย ชาวบ้านรู้สึกเสียดายและอาลัยเป็นอย่างมาก จึงเรียกหมู่บ้านนี้ว่า ศาลาลัย และนำมาตั้งเป็นชื่อเรียกของตำบลด้วย

กำนันคนแรกของตำบลศาลาลัยคือ นายสุชาติ โพธิ์รัชต์ ปัจจุบันเสียชีวิตแล้ว

กำนันคนปัจจุบัน คือ นายณรงค์ เผือกผุด

## 7.2 อาณาเขต

ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลศีลาลัย อำเภอสามร้อยยอด ทิศใต้ ติดต่อกับตำบลไร่เก่า อำเภอสามร้อยยอด ทิศตะวันออก ติดต่อกับเทือกเขาสามร้อยยอด ทิศตะวันตกติดต่อกับ ประเทศเมียนมาร์

## 7.3 ลักษณะภูมิประเทศ

ภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นพื้นที่ราบเชิงเขาและพื้นที่ราบลุ่ม โดยทางด้านทิศตะวันตกเป็นที่ราบเชิงเขาแถบเทือกเขาตะนาวศรี และทางทิศตะวันออกจดเทือกเขาสามร้อยยอดพื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม มีน้ำท่วมขังและไหลลงสู่ทะเล บริเวณที่ราบลุ่มเชิงเขาสามร้อยยอดเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำ มีน้ำจืดท่วมขังตลอด และมีความหลากหลายทางกายภาพ เป็นที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิตทั้งพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์นานาชนิด สภาพดินมีลักษณะเนื้อดินเป็นดินปนทราย ทำนาข้าวได้เป็นบางส่วนและปลูกพืชทนแล้งได้

ตำบลศาลาลัย มีพื้นที่บางส่วนตั้งอยู่ในเขตป่าสงวน บางส่วนเป็นพื้นที่ทุ่งเลี้ยงสัตว์ ดังนั้นพื้นที่บางส่วนจึงยังไม่มี การออกเอกสารสิทธิ์การถือครองที่ดิน ส่วนที่มีการถือครองแล้ว ส่วนใหญ่จะเป็น นส.3ก รองลงมา มีหลักฐานเป็นโฉนด

7.4 ลักษณะภูมิอากาศเป็นแบบมรสุม มี 3 ฤดูฤดูร้อนเริ่มตั้งแต่เดือนมีนาคม – พฤษภาคม ฤดูฝนเริ่มตั้งแต่เดือนมิถุนายน – พฤศจิกายน ฤดูหนาวเริ่มตั้งแต่เดือนธันวาคม – กุมภาพันธ์

## 7.5 ประชากร

ประชากรทั้งสิ้น 5,273 คน แยกเป็นชาย 2,662 คน หญิง 2,611 คน มีความหนาแน่นเฉลี่ย 26 คน : ตารางกิโลเมตร (ที่มาของข้อมูล : จากสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ณ เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2558)

**ตารางที่ 2.1** ตารางแสดงการแบ่งเขตการปกครอง ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 8 หมู่บ้าน

หมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือนตามทะเบียนราษฎร ณ เดือนตุลาคม 2558 (จำนวน/หลัง)	จำนวนครัวเรือนตามจปฐ. ณ เดือนตุลาคม 2558 (จำนวน/หลัง)	จำนวนประชากรตามทะเบียนราษฎร ณ เดือนตุลาคม 2558
หมู่ที่ 1 บ้านเนินกรวด	224	127	682
หมู่ที่ 2 บ้านทุ่งเคล็ด	256	148	862
หมู่ที่ 3 บ้านหนองเป่าปี	290	125	771
หมู่ที่ 4 บ้านศาลาลัย	56	27	119

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

หมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือนตามทะเบียนราษฎร ณ เดือนตุลาคม 2558 (จำนวน/หลัง)	จำนวนครัวเรือนตามจปฐ. ณ เดือนตุลาคม 2558 (จำนวน/หลัง)	จำนวนประชากรตามทะเบียนราษฎร ณ เดือนตุลาคม 2558
หมู่ที่ 5 บ้านหนองน้ำก่ด	167	42	283
หมู่ที่ 6 บ้านหนองไพรวัลย์	504	236	1,326
หมู่ที่ 7 บ้านต้นไทร	178	123	576
หมู่ที่ 8 บ้านป่าหมาก	229	94	654
รวม	1,904	922	5,273

ที่มาของข้อมูล : จากสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ณ เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2558

#### 7.6 สภาพทางเศรษฐกิจ

การเกษตรกรรมสับปะรด 34,520 ไร่, มะม่วง 4,230 ไร่, ข้าว 3,620 ไร่, ขนุน 1,660 ไร่ และว่านหางจระเข้ 1,055 ไร่

#### 7.7 การปศุสัตว์ มีการเลี้ยงโค และไก่พื้นเมือง

7.8 การอุตสาหกรรมมีบริษัท สามร้อยยอด จำกัด, บริษัท เถลิงอุตสาหกรรมสับปะรดกระป๋อง จำกัด, ห้างหุ้นส่วนจำกัด ศาลาล้อยอุตสาหกรรมผลไม้, บริษัท ไทยยอดทิพย์ จำกัด และบริษัท นิธิวัฒน์ฟู้ดส์ จำกัด

#### 7.9 การพาณิชย์

##### 7.9.1 สถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง 1 แห่ง

7.9.2 โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ที่ผ่านการคัดเลือกผลิตภัณฑ์ดีเด่นประเภทอาหาร ได้แก่ สับปะรดกวน กล้วยกวน ขนมนึ่งซีสเชค ขนุนอบกรอบ กล้วยอบน้ำผึ้ง ประเภทหัตถกรรม ได้แก่ กระดาษสาจากใบสับปะรด

##### 7.9.3 อาชีพอื่น ๆ ได้แก่ ค้าขาย รับจ้าง

#### 7.10 สภาพทางสังคม

7.10.1 การศึกษามีสถานศึกษารวม 7 แห่ง แยกเป็นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 2 จำนวน 3 แห่ง สังกัดกองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนจำนวน 1 แห่ง สังกัดอบต.ศาลาล้อย 3 แห่ง

##### 7.10.1.1 โรงเรียนบ้านเนินกรวดผอ. 1 คน, ครู 4 คน, ครูอัตราจ้าง 2 คน และนักเรียน

100 คน

7.10.1.2 โรงเรียนบ้านหนองเป่าปี ผอ.1คน, ครู 2 คน, ครูอัตราจ้าง 1 คน และนักเรียน 78 คน

7.10.1.3 โรงเรียนบ้านหนองขาม ครู-อาจารย์ 20 คน และนักเรียน 323 คน

7.10.1.4 โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านป่าหมาก ครู ตชด. 8 คน, ครูจ้างสอน 4 คน, ผู้ดูแลเด็ก 2 คน และนักเรียน 153 คน

7.10.1.5 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาล้อย(บ้านหนองขาม) ผู้ดูแลเด็กเล็ก 2 คน และเด็กเล็ก 38 คน

7.10.1.6 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาล้อย(บ้านเนินกรวด) ผู้ดูแลเด็กเล็ก 1 คน และเด็กเล็ก 29 คน

7.10.1.7 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาล้อย(บ้านป่าหมาก) ผู้ดูแลเด็กเล็ก 1 คน และเด็กเล็ก 17 คน

7.10.2 ระบบการศึกษานอกโรงเรียนมีที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน 7 แห่ง และศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน 1 แห่ง

7.10.3 การศาสนาและศิลปวัฒนธรรม

ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธมีวัดในพุทธศาสนา 3 แห่ง และสำนักสงฆ์ 1 แห่ง

7.10.3.1 วัดเนินกรวด (หมู่ที่ 1)

7.10.3.2 วัดศรีทุ่งทอง หรือวัดทุ่งเคล็ด (หมู่ที่ 2 )

7.10.3.3 วัดหนองเป่าปี (หมู่ที่ 3)

7.10.3.4 สำนักสงฆ์บ้านป่าหมาก (หมู่ที่ 8)

7.10.4 การสาธารณสุข มีสถานอนามัย 1 แห่ง และอัตราการใช้ส้วมรดน้ำ 100 %

7.10.5 ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินมีที่ทำการตำรวจชุมชนตำบลศาลาล้อย 1 แห่ง และศูนย์อปพร. องค์การบริหารส่วนตำบลศาลาล้อย 1 แห่ง

7.11 การบริการพื้นฐาน

7.11.1 เส้นทางคมนาคม

7.11.1.1 ถนนลาดยาง รวม 8 สาย ระยะทางรวม 62.16 กิโลเมตร

7.11.1.2 ถนนคอนกรีต รวม 7 สาย ระยะทางรวม 80.90 กิโลเมตร

7.11.1.3 ถนนลูกรัง รวม 35 สาย ระยะทางรวม 398.45 กิโลเมตร

7.11.1.4 ถนนหินคลุก รวม 4 สาย ระยะทางรวม 32.00 กิโลเมตร

7.11.2 การสาธารณสุขโรค

7.11.2.1 ประปาหมู่บ้านรวม 10 แห่ง

7.11.2.2 แหล่งน้ำธรรมชาติรวม 2 แห่ง ได้แก่ ห้วยยางคู่ และลำห้วยหนองคาง

## 7.11.2.3 แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นรวมทั้งสิ้น 33 แห่ง ได้แก่

- |                           |    |      |
|---------------------------|----|------|
| 1) ฝ่ายตหน้าเพื่อการเกษตร | 11 | แห่ง |
| 2) ฝ่ายแม่                | 21 | แห่ง |
| 3) อ่างเก็บน้ำห้วยหนองคาง | 1  | แห่ง |

## 7.12 ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ศักยภาพของทรัพยากรธรรมชาติมีแหล่งทรัพยากรธรรมชาติประเภทป่าไม้ บริเวณเทือกเขาตะนาวศรี และมีแหล่งน้ำที่ใช้ด้านการเกษตรและประมง คือ อ่างเก็บน้ำลำห้วยหนองคาง รวมทั้งมีลำห้วยที่ใช้ประโยชน์ด้านการเกษตรกรรมและการระบายน้ำเพื่อป้องกันน้ำท่วมได้แก่ ลำห้วยหนองคาง และลำห้วยยางคู่ ที่ไหลผ่านหมู่บ้านทุ่งเคล็ด, หมู่บ้านหนองไพรวัลย์ และหมู่บ้านศาลาลัย ทำให้เป็นพื้นที่ทำการเกษตรกรรมและการปศุสัตว์

## 7.13 ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.)

ตารางที่ 2.2 ตารางแสดงรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี ของตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พ.ศ. 2558

ลำดับ	หมู่บ้าน	รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี (บาท)
1.	หมู่ที่ 1 บ้านเนินกรวด	85,976
2.	หมู่ที่ 2 บ้านทุ่งเคล็ด	71,881
3.	หมู่ที่ 3 บ้านหนองเป่าปี	61,234
4.	หมู่ที่ 4 บ้านศาลาลัย	70,235
5.	หมู่ที่ 5 บ้านหนองน้ำกลัด	47,054
6.	หมู่ที่ 6 บ้านหนองไพรวัลย์	74,559
7.	หมู่ที่ 7 บ้านต้นไทร	56,452
8.	หมู่ที่ 8 บ้านป่าหมาก	33,497
เฉลี่ยรายได้ต่อคนต่อปีของคนในพื้นที่		64,577

ที่มาของข้อมูล : จากสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ณ เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2558

## 8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการสำรวจเอกสาร และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับประสิทธิผลในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้วิจัยจึงขอนำผลการวิจัยที่มีผู้ศึกษาวิจัยไว้แล้วมาเสนอ เพื่อใช้ในการกำหนดกรอบของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ดังนี้



**พงศ์ศักดิ์ สุภาพร (2541)** ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการป้องกัน อาชญากรรม : ศึกษาเฉพาะกรณีในกรุงเทพมหานคร การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมของกำนันผู้ใหญ่บ้าน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ กำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 370 คน สุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิและการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ค่าร้อยละ ค่ามัธยฐานเลขคณิต การวิเคราะห์ความแปรปรวน และการวิเคราะห์จำแนกพหุ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีอายุอยู่ในช่วง 41-50 ปี สมรสแล้ว การศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษา ถึงอนุปริญญา ปฏิบัติงานไม่เกิน 5 ปี ประกอบอาชีพอื่นคือ อาชีพค้าขาย รายได้มากกว่า 8,000 บาท ไม่เคยตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม มีความสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นอย่างดี และมีความสนใจต่อ ปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในชุมชนเป็นอย่างดี

2. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมเป็นอย่างดี โดยร่วมกับ เจ้าหน้าที่ตำรวจออกตรวจท้องที่ในการดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยในชุมชน จัดกิจกรรมหรือโครงการ ในการป้องกันอาชญากรรม ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อวางแผนและเสนอแนวทางในการ ป้องกันอาชญากรรมในชุมชน ให้ความรู้หรือคำแนะนำที่เกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมกับประชาชนใน ชุมชน และติดตามสอดส่องดูแลพฤติกรรมของประชาชนที่อาศัยในชุมชน

3. การพิสูจน์สมมติฐาน พบว่า อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาการปฏิบัติงาน รายได้ การตก เป็นเหยื่ออาชญากรรม ความสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ความสนใจและการรับรู้ต่อปัญหาอาชญากรรม ในชุมชน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมกับการป้องกันอาชญากรรม ในการวิจัยครั้งต่อไปควรมี การศึกษาถึงบทบาท และการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม ของผู้นำชุมชนกลุ่มอื่น เช่น ครู อาจารย์ เป็นต้น และทำการศึกษาเปรียบเทียบกับกำนันผู้ใหญ่บ้าน และควรศึกษาถึงบทบาทการมี ส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมของกำนันผู้ใหญ่บ้านให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น โดยการศึกษาทุกภาค ของประเทศ

**กังวาลย์ บัวจิบ (2544)** ศึกษาวิจัย เรื่องบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้าน กับสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลลำโพ อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ผลการ ศึกษาวิจัยปรากฏดังนี้

1. ประชาชนส่วนใหญ่สถานภาพส่วนตัวเกี่ยวข้องกับบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ขณะดำรง ตำแหน่งและมีได้ดำรงตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนตำบล โดยสถานภาพส่วนตัวในเรื่องเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องมีความสัมพันธ์กับบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ขณะที่ ดำรงตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนตำบลและมีได้ดำรงตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนตำบล

2. ประชาชนส่วนใหญ่เห็นสถานภาพส่วนตัวมีความสัมพันธ์กับบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยที่เห็นว่าบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านมีความสำคัญ และมีลักษณะการทำงานที่ชัดเจนกว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในระดับค่อนข้างสูง

**คณะศร เกษอินทร์ (2544)** ศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย กรณีศึกษาอำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ ผลของการศึกษาวิจัยปรากฏดังนี้

1. กำนันผู้ใหญ่บ้านในอำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ มีความความคิดเห็นต่อบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยโดยรวมเห็นด้วยในระดับมาก มีเพียงเรื่องการทำลายป่าไม้และทรัพยากรธรรมชาติ เห็นด้วยในระดับปานกลาง

2. กำนันผู้ใหญ่บ้านในอำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ ที่ระดับการศึกษาแตกต่างกัน จะมีความความคิดเห็นต่อบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยโดยรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนรายชื่อเรื่องบ่อนการพนัน/แหล่งอบายมุข มีความเห็นแตกต่างกัน

3. กำนันผู้ใหญ่บ้านในอำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ที่มีอายุแตกต่างกัน มีความความคิดเห็นต่อบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย โดยรวมไม่แตกต่างกัน

4. กำนันผู้ใหญ่บ้าน อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันจะมีความความคิดเห็นต่อบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยโดยรวมไม่แตกต่างกัน

5. กำนันผู้ใหญ่บ้านในอำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ ที่มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งแตกต่างกันจะมีความความคิดเห็นต่อบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยโดยรวมไม่แตกต่างกัน

**สุธีร์ บริรักษ์ (2544)** ศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ภายหลังจากประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พุทธศักราช 2537 ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ผลการศึกษาวิจัยปรากฏดังนี้

1. บทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านในอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ มีระดับปานกลาง

2. สถานภาพของกำนันผู้ใหญ่บ้านในด้านการศึกษามีความสัมพันธ์กับบทบาทในการปกครองท้องที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน

3. ภาวะความเป็นผู้นำของกำนันผู้ใหญ่บ้านจะมีความสัมพันธ์กับบทบาทในการปกครองท้องที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน

4. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน คือ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย และความรู้ความเข้าใจอันเกี่ยวกับการป้องกันภัยพลเรือน จะมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับบทบาทการปกครองท้องที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน

5. ปัจจัยด้านอื่น ได้แก่ อายุ ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง รายได้ ความรู้ความเข้าใจกับการปฏิบัติงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน การดำเนิน

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ หรือเศรษฐกิจแบบพอเพียงเฉลิมพระเกียรติ และการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐและของกระทรวงมหาดไทย ไม่ได้มีความสัมพันธ์กับบทบาทในการปกครองท้องถิ่นของกำนันผู้ใหญ่บ้าน

**สุภา สุกุลเงิน (2545)** ศึกษาวิจัยเรื่องประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ภายหลังการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล ในทัศนะของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ผลการศึกษามีปรากฏดังนี้

1. ประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในภายหลังการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลในทัศนะของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในอำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร อยู่ในระดับปานกลาง
2. การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ระหว่างสภาพภูมิหลังของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ภายหลังการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลในทัศนะของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ ได้แก่ การเป็นที่รู้จัก และความสัมพันธ์ส่วนตัวกับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนปัจจัยอื่นไม่มีความสัมพันธ์ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในตำแหน่ง

**ชัชชัย จันทร์สว่าง (2545)** ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการทำงานร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาอำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี ผลการศึกษามีปรากฏดังนี้ การดำเนินงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านในช่วงที่กฎหมายกำหนดให้กำนันผู้ใหญ่บ้านดำรงตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น กำนันผู้ใหญ่บ้านช่วยให้ชาวบ้านติดต่อกับราชการกับองค์การบริหารส่วนตำบลได้อย่างสะดวกรวดเร็ว กำนันผู้ใหญ่บ้านทำโครงการพัฒนาตำบลส่วนใหญ่ตรงกับความต้องการของชาวบ้าน และกำนันผู้ใหญ่บ้านสามารถแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของชาวบ้านได้อย่างแท้จริง ในส่วนของปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คือ องค์การบริหารส่วนตำบลมีงบประมาณน้อย ทำให้การพัฒนาเป็นไปอย่างไม่ทั่วถึงทั้งตำบล ในส่วนของผลการดำเนินงานของกำนันผู้ใหญ่บ้าน คือ กำนันผู้ใหญ่บ้าน นำชาวบ้านให้ร่วมกันพัฒนาตำบลได้เป็นอย่างดี กำนันผู้ใหญ่บ้านชักชวนชาวบ้านให้ประชุมประชาคมได้อย่างพร้อมเพรียง กำนันผู้ใหญ่บ้านวางแผนพัฒนาตำบลเพื่อแก้ไขปัญหาของชาวบ้านได้อย่างตรงจุด และกำนันผู้ใหญ่บ้านเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ชาวบ้านทราบอย่างรวดเร็วและสม่ำเสมอ

**วีระวุฒิ เสี่ยงใส (2546)** ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน ในการป้องกันและปราบปรามการทำลายทรัพยากรป่าไม้ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมและความต้องการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทำลายทรัพยากรป่าไม้ โดยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมและความต้องการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทำลายทรัพยากรป่าไม้ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังส่วนตัว เศรษฐกิจและสังคมของผู้นำชุมชน และการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทำลายทรัพยากรป่าไม้ ตลอดจนศึกษา

แนวทางแก้ไขปัญหา อุปสรรค รวมทั้งข้อเสนอแนะของผู้นำชุมชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทำลายทรัพยากรป่าไม้ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้แก่ กำนันและผู้ใหญ่บ้าน ที่ปฏิบัติงานในอำเภอชุมแพ และอำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น จำนวน 230 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า ผู้นำชุมชนร้อยละ 60 มีส่วนร่วมและต้องการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทำลายทรัพยากรป่าไม้อยู่ในระดับสูง การมีส่วนร่วมและความต้องการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกันตามกลุ่มอายุ รายได้ การมีความรู้สึกหวงแหนป่าไม้ และเห็นด้วยกับการป้องกันและปราบปรามการทำลายทรัพยากรป่าไม้ แต่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ตามกลุ่มอาชีพ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่ทำหน้าที่กำนันผู้ใหญ่บ้าน ประสบการณ์การฝึกอบรม เรื่องการป้องกันและปราบปรามการทำลายทรัพยากรป่าไม้ การเป็นสมาชิกกลุ่ม การพบปะพูดคุยกับเจ้าหน้าที่ป่าไม้ และความสนใจและตั้งใจในการป้องกันและปราบปรามการทำลายทรัพยากรป่าไม้ ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้คือ เมื่อพบว่าผู้นำชุมชนบางคนไม่เข้าไปมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทำลายทรัพยากรป่าไม้ ก็ควรหาทางให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องบทบาทอำนาจหน้าที่ให้แก่ผู้นำชุมชน ส่วนข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาหาแนวทางเพื่อจัดให้เจ้าหน้าที่จากกรมป่าไม้ กองตำรวจป่าไม้ เป็นวิทยากรอบรมให้คำแนะนำและให้ความรู้แก่ผู้นำชุมชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมป้องกันและปราบปรามการทำลายทรัพยากรป่าไม้ให้มากยิ่งขึ้น

**ฉลวย พ่วงพลับ (2548)** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน : ศึกษากรณีอำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า

บทบาทด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อยที่ปฏิบัติได้จริงในปัจจุบันโดยเฉลี่ยและรายด้านอยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด ส่วนบทบาทที่ประชาชนคาดหวังโดยเฉลี่ยและรายด้านอยู่ในระดับมากทั้งหมด ยกเว้นการจัดการตามหมายสั่งให้ค้นหรือให้ยึดของเจ้าพนักงานอยู่ในระดับปานกลาง บทบาทด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ ที่ปฏิบัติได้จริงในปัจจุบันโดยเฉลี่ยและรายข้อส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง สำหรับบทบาทที่ประชาชนคาดหวังโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก บทบาทด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ปฏิบัติได้จริงในปัจจุบันโดยเฉลี่ยและรายข้อส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง สำหรับบทบาทที่ประชาชนคาดหวังโดยเฉลี่ยและรายข้อคำถามอยู่ในระดับมากทั้งหมด ด้านการทะเบียนต่างๆที่ปฏิบัติได้จริงในปัจจุบันโดยเฉลี่ยรายข้ออยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด สำหรับบทบาทที่ประชาชนคาดหวัง โดยเฉลี่ยและรายข้ออยู่ในระดับมาก ด้านการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่ปฏิบัติได้จริงในปัจจุบันโดยเฉลี่ยและรายข้ออยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด สำหรับบทบาทที่ประชาชนคาดหวังโดยเฉลี่ยและรายข้ออยู่ในระดับมากทั้งหมด และด้านนโยบายเร่งด่วนอื่นๆ ที่ปฏิบัติได้จริงในปัจจุบันโดยเฉลี่ยและรายข้ออยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด สำหรับบทบาทที่ประชาชนคาดหวังโดยเฉลี่ยและรายข้ออยู่ในระดับมากทั้งหมด และพบว่าการดำเนินการป้องกันปราบปรามยาเสพติดมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด

**ไพโรจน์ บวบทอง (2550)** ได้ศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำกับการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน กรณีศึกษาอำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร พบว่า ผู้นำส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ 46-55 ปี ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 12,400 บาท ผู้นำครึ่งหนึ่งมีวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 1 ใน 3 มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งกำนันผู้ใหญ่บ้านระหว่าง 5-10 ปี ผู้นำที่เป็นกำนันผู้ใหญ่บ้านปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ มีภาวะอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน คือ ด้านความเชื่อศรัทธาและด้านการสื่อสารผ่านเครือข่าย และอีก 2 ด้านมีภาวะผู้นำในระดับมาก คือ การสร้างเครือข่ายอำนาจและอิทธิพล และด้านการจัดการความขัดแย้งเว้นวิฤตการณ์ รวมถึงปัจจัยที่มีผลต่อภาวะผู้นำของกำนันผู้ใหญ่บ้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง ส่วนเพศ อายุ อาชีพ รายได้ และการศึกษา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

**สุวรรณ์ มาลี (2551)** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านตามบทบาทหน้าที่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า

1. การปฏิบัติงานของกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามบทบาทหน้าที่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง จำแนกเป็นรายด้านพบว่า การปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือ ด้านปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย การปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับความอาญาและด้านอำนาจหน้าที่อื่น ๆ

2. ผลการปฏิบัติงานของกำนันและผู้ใหญ่บ้านเมื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ที่มีตำแหน่ง ระดับการศึกษาและระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งแตกต่างกัน พบว่ากำนันและผู้ใหญ่บ้านที่มีตำแหน่ง ระดับการศึกษาและระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งแตกต่างกัน มีการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ไม่แตกต่างกัน

**ไสว บุญขวัญ (2551)** ได้ศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงพุทธของกำนันผู้ใหญ่บ้าน อำเภอตากลิ จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิเคราะห์พบว่า กำนันผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ได้ปรับเปลี่ยนไปทำให้เหลือเพียง 3 ภารกิจคือ

1. บทบาทอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านในฐานะเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันได้แก่ การปกครองและการรักษาความสงบเรียบร้อย ซึ่งถือเป็นหน้าที่หลักและสำคัญในการดำเนินนโยบายของรัฐไปสู่ประชาชน

2. บทบาทอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านในฐานะผู้นำชุมชน

3. บทบาทอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในการปฏิบัติงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยเป็นผู้ประสานส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ผลการศึกษาพบว่า กำนันผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำท้องถิ่นที่พึงประสงค์

พบว่า ผู้นำต้องปรับกระบวนการพัฒนาโดยใช้รูปแบบการสร้างเครือข่ายระหว่างชุมชนเพื่อเป็นกระบวนการขั้นตอนการทำงานกับชุมชนให้มีประสิทธิภาพ ผู้นำมีการพัฒนาระบบข้อมูลและองค์ความรู้เพื่อสนับสนุนด้านข้อมูลและองค์ความรู้ที่จำเป็นต่อการพัฒนากระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพโดยผู้นำจัดทำฐานวิเคราะห์ข้อมูล และประเมินสภาพชุมชน ผู้นำเรียนการบริการจัดการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ประชาชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและร่วมมือกันทำให้งานเกิดผลสำเร็จ

**อนุสรณ์ ปันธิ และคณะ (2555)** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน กรณีศึกษาตำบลเมืองพาน อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่าในเขตพื้นที่ตำบลเมืองพาน อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 199 คน โดยส่วนมากมีอายุระหว่าง 41-50 ปี มีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษา และประกอบอาชีพหลักที่สำคัญจำนวน 3 อาชีพ ได้แก่ อาชีพเกษตรกร รองลงมาคืออาชีพรับจ้าง และอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชน พบว่า ตัวแปรเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ มีระดับความคิดเห็นต่อบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน โดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านตำบลเมืองพาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก กำนันผู้ใหญ่บ้านส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจนโยบาย บทบาททางด้านการบริหารและการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ด้านเศรษฐกิจ สภาพสังคม ภาวะการณ์เป็นผู้นำ มีการจัดอบรมความรู้ บทบาทการบริหารงานและการพัฒนาท้องถิ่นให้กับกำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นประจำ มีการนำกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นมาปฏิบัติใช้อย่างจริงจัง และประชาชนควรมีส่วนร่วมในการหาวิธีแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นและการติดตามประเมินผลงานด้านการบริหารและการพัฒนาท้องถิ่นของกำนันผู้ใหญ่บ้าน

**อภิชาติ เทพชมภู (2553)** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอจันทาร์ จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า

1. การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอจันทาร์ จังหวัดร้อยเอ็ด ทั้ง 3 ด้าน ประกอบด้วยด้านปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับความอาญา และด้านอำนาจหน้าที่อื่นๆ โดยรวมอยู่ในระดับมาก จำแนกเป็นรายด้าน พบว่าการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับความอาญา และด้านอำนาจหน้าที่อื่นๆ ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอจันทาร์ จังหวัดร้อยเอ็ดที่มีตำแหน่ง ระดับการศึกษา และระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งแตกต่างกัน พบว่า

2.1 กำหนด ผู้ใหญ่บ้านที่มีตำแหน่งแตกต่างกันระหว่างกำนันกับผู้ใหญ่บ้าน มีการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอจังหวัดจันทบุรี โดยรวมแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่ามีความแตกต่างกันอีกหนึ่งด้าน คือ ด้านอำนาจหน้าที่อื่น ๆ

2.2 กำหนด ผู้ใหญ่บ้านที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันระหว่าง ประถมศึกษา มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า และอนุปริญญาหรือเทียบเท่าขึ้นไป มีการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอจังหวัดจันทบุรี โดยรวมไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าแตกต่างกันด้านเดียว คือ ด้านหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับความอาญา

2.3 กำหนด ผู้ใหญ่บ้านที่มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งแตกต่างกันระหว่าง ต่ำกว่า 5 ปี 5-10 ปี และมากกว่า 10 ปี มีการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่โดยรวมไม่แตกต่างกัน

**พิบูลย์ศักดิ์ ราชจันทร์ (2554)** ได้ศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านหลังการรัฐประหาร ปี พ.ศ.2549-2553 ผลการศึกษาพบว่า โครงสร้างการเข้าสู่ตำแหน่งเปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือ ผู้ใหญ่บ้านต้องผ่านการเลือกโดยราษฎรในหมู่บ้าน และตำแหน่งกำนัน ต้องให้ผู้ใหญ่บ้านในตำบลเป็นผู้คัดเลือกโดยให้ดำรงตำแหน่งจนถึงอายุ 60 ปี ทั้งนี้ในความคิดเห็นของนักวิชาการด้านการเมืองและการปกครอง มีความคิดเห็นว่าการเข้าสู่ตำแหน่งกำนัน ควรผ่านการคัดเลือกโดยราษฎรในตำบลเช่นเดิม จึงจะสอดคล้องกับแนวคิดการมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตย ในเรื่องความเหมาะสมของการดำรงตำแหน่ง ในความคิดเห็นของนักวิชาการด้านการเมืองและการปกครอง มีความคิดเห็นว่าเป็นประเด็นเรื่องของการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านไม่มีความเหมาะสม ส่วนประเด็นวาระการดำรงตำแหน่งจนถึงอายุ 60 ปี นักวิชาการด้านการเมืองและการปกครองมีความคิดเห็นว่าเป็นเหมาะสม

**สุรพาสน์ ทัทภมมาน (2556)** ได้ศึกษาวิจัยเรื่องปัญหาการทำงานร่วมกันขององค์การบริหารส่วนตำบลแควใหญ่ กับกำนันผู้ใหญ่บ้าน เขตตำบลแควใหญ่ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า

1. สภาพการดำเนินงานในภาพรวม พบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลแควใหญ่ กับกำนันผู้ใหญ่บ้าน สามารถทำงานร่วมกันได้อยู่ในระดับมาก โดยไม่เกิดความขัดแย้ง

2. ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุ อาชีพ ระยะเวลาที่อยู่ในพื้นที่ และมีตำแหน่งที่ดำรงอยู่ในปัจจุบันมีความคิดเห็นต่อปัญหาในการทำงานร่วมกันขององค์การบริหารส่วนตำบลแควใหญ่ กับกำนันผู้ใหญ่บ้านเขตตำบลแควใหญ่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

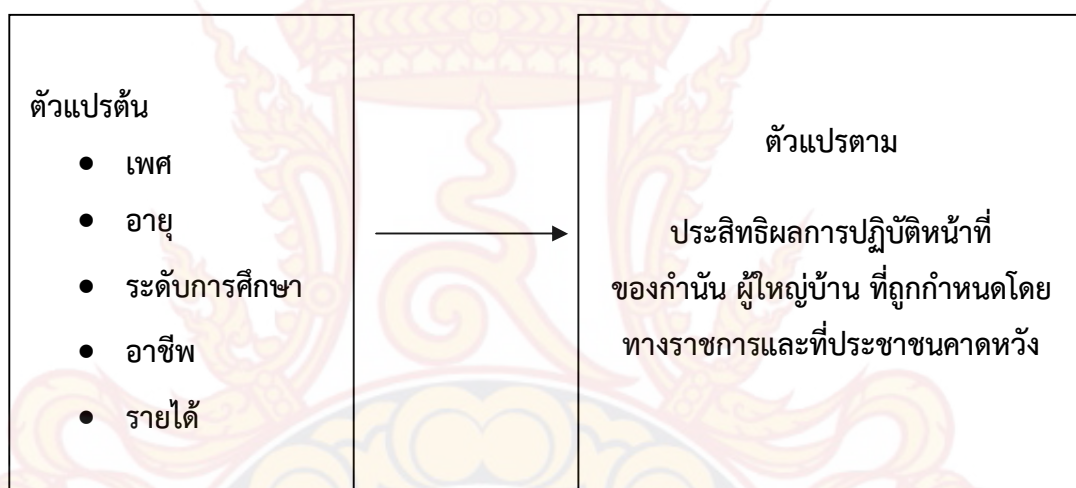
3. ในการทำงานร่วมกันไม่พบปัญหาอุปสรรคแต่ประการใด ข้อเสนอแนะจากการวิจัย ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วม เพิ่มการติดต่อสื่อสารระหว่างฝ่ายปกครองท้องถิ่นกับฝ่ายปกครองส่วนท้องถิ่นมากขึ้น ลดช่องว่างการรับรู้ที่อันนำไปสู่ความขัดแย้ง และเมื่อเกิดความขัดแย้งควรบริหารจัดการความขัดแย้ง

อย่างสร้างสรรค์ 3 วิธี คือ วิธีแพ้-แพ้ วิธีชนะ-แพ้ หรือแพ้-ชนะ และวิธีชนะ-ชนะ โดยพิจารณาเลือกใช้ตามความเหมาะสมของสถานการณ์

## 9. กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารทางวิชาการและผลงานวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาล้อย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้นทำให้ผู้วิจัยสามารถกำหนดกรอบแนวคิดเพื่อใช้เป็นแนวทางในการวิจัยดังนี้

### กรอบแนวคิดการวิจัย



\* ทฤษฎีเชิงระบบ David Easton  
ทฤษฎีความคาดหวัง Vroom  
พรบ.การปกครองท้องที่ 2457

## 10. สมมติฐานการวิจัย

10.1 ประสิทธิภาพการปกครองท้องที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ตำบลศาลาล้อย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อยู่ในระดับสูง

10.2 ไม่มีความแตกต่างกันของทัศนคติของประชากรที่มีต่อประสิทธิภาพการปกครองท้องที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ตำบลศาลาล้อย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เมื่อพิจารณาจากลักษณะประชากรศาสตร์



## บทที่ 3

### วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการปกครองท้องที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 2) เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพการปกครองท้องที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการศึกษาเป็นลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและทดสอบเครื่องมือทางการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

#### 1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

##### 1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรในการศึกษาคั้งนี้คือ ประชาชนในเขตตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 8 หมู่บ้าน จำนวนประชากร 7,400 คน (ข้อมูลทะเบียนราษฎรของเทศบาลตำบลไร่เก่า และองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ณ เดือนตุลาคม 2558)

##### 1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือกลุ่มกำนันและผู้ใหญ่บ้าน กลุ่มข้าราชการ กลุ่มสมาชิกสภาท้องถิ่น และกลุ่มประชาชนที่อยู่ในเขตตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 8 หมู่บ้าน ทั้งในเขตเทศบาลตำบลไร่เก่า และองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลัย (ข้อมูลทะเบียนราษฎรของเทศบาลตำบลไร่เก่า และองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ณ เดือนตุลาคม 2558)

กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการหาโดยสูตรของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ดังนี้

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

โดย n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากรทั้งหมด

e = ความคลาดเคลื่อน กำหนดเท่ากับ 0.05

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า } n &= \frac{7,400}{1+7,400 \times 0.05^2} \\ &= 379 \end{aligned}$$

จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มเป้าหมายในเขตพื้นที่ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ จำนวน 379 คน

โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยการกำหนดจำนวนประชากรตามประเภทและเขตพื้นที่อาศัยของผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษา ดังตารางที่ 3.1 ดังนี้

**ตารางที่ 3.1** จำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่างในเขตตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ตำบลศาลาลัย	ประชากร	ร้อยละ
1. เทศบาลตำบลไร่เก่า		
หมู่ที่ 4 บ้านศาลาลัย	1,560	21.08
หมู่ที่ 5 บ้านหนองน้ำกลัด	463	6.26
หมู่ที่ 6 บ้านหนองไพรวัลย์	140	1.89
2. องค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลัย		
หมู่ที่ 1 บ้านเนินกรวด	685	9.26
หมู่ที่ 2 บ้านทุ่งเคล็ด	873	11.80
หมู่ที่ 3 บ้านหนองเป่าปี	769	10.39
หมู่ที่ 4 บ้านศาลาลัย	119	1.61
หมู่ที่ 5 บ้านหนองน้ำกลัด	280	3.78
หมู่ที่ 6 บ้านหนองไพรวัลย์	1,323	17.88

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ตำบลศาลาลัย	ประชากร	ร้อยละ
หมู่ที่ 7 บ้านต้นไทร	559	7.55
หมู่ที่ 8 บ้านป่าหมาก	629	8.50
รวม	7,400	100.00

รวมกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ 379 คน

## 2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ ในเขตตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ลักษณะของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

2.1 ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

2.2 ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ ที่ถูกกำหนดโดยทางราชการ ทั้งนี้มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 21 ข้อ ได้แก่

- 2.2.1 กำกับดูแลให้ประชาชนปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบแบบแผนของทางราชการ
- 2.2.2 รายงานความเดือดร้อนให้ทางราชการทราบ
- 2.2.3 การป้องกันอาชญากรรม
- 2.2.4 ช่วยเหลือและบรรเทาสาธารณภัย
- 2.2.5 ชี้แจงประกาศ นโยบายและกฎหมายของทางราชการให้ประชาชนทราบ
- 2.2.6 อำนวยความสะดวกและสนับสนุนหน่วยงานราชการ ในการเข้าไปปฏิบัติงานในท้องที่
- 2.2.7 การให้ถ้อยคำและรับรองสถานภาพของบุคคล
- 2.2.8 ให้ความช่วยเหลือกิจการสาธารณประโยชน์
- 2.2.9 มีการประสานงาน ขอรับความช่วยเหลือ สนับสนุนจากองค์กรหรือหน่วยงานอื่น
- 2.2.10 ควบคุมและป้องกันโรคติดต่อ
- 2.2.11 ป้องกันและช่วยเหลือทางราชการปราบปรามผู้กระทำความผิดทางอาญา

- 2.2.12 ช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนให้กับประชาชน
- 2.2.13 การปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับงานทะเบียนราษฎร
- 2.2.14 ดูแลและจัดการงานรับราชการทหาร
- 2.2.15 การอำนวยความสะดวกงานทะเบียนอาวุธปืนและทะเบียนสัตว์พาหนะ
- 2.2.16 ดูแลและอำนวยความสะดวกป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน
- 2.2.17 แนะนำและส่งเสริมให้ประชาชนเสียภาษีอากร
- 2.2.18 การจัดหมู่บ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อย
- 2.2.19 การป้องกันและปราบปรามการตัดไม้ทำลายป่าในเขตพื้นที่
- 2.2.20 การบริหารการใช้น้ำและบำรุงรักษาแหล่งน้ำขนาดเล็ก
- 2.2.21 การดูแลสัตว์ป่าสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าในเขตพื้นที่

2.3 ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการปกครองท้องที่ ที่ประชาชนคาดหวัง ทั้งนี้มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 10 ข้อ ได้แก่

- 2.3.1 ความเป็นผู้นำชุมชน
- 2.3.2 ความสามารถในการไกล่เกลี่ยปัญหาข้อขัดแย้ง
- 2.3.3 ความสามารถในการให้คำปรึกษาปัญหาครอบครัว
- 2.3.4 ความสนใจในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาและประเพณีท้องถิ่น
- 2.3.5 ความตั้งใจในการทำนุบำรุงศาสนา เขตชุมชนพระมหากษัตริย์
- 2.3.6 ความสามารถในการส่งเสริมการศึกษา
- 2.3.7 ความสามารถในการแนะนำและส่งเสริมอาชีพต่าง ๆ
- 2.3.8 ความสามารถในการส่งเสริมการสำนึกรักบ้านเกิด เสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง
- 2.3.9 ความสนใจในการส่งเสริมการทำเศรษฐกิจแบบพอเพียง
- 2.3.10 ความตั้งใจในการรักษาความสะอาดภายในชุมชน

การวัดและวิเคราะห์ค่า การจำแนกทัศนคติจากผู้ตอบแบบสอบถามใช้ มาตรฐานของ Likert จำนวน 5 ลำดับ ได้แก่ สูงที่สุด สูง ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุดโดยกำหนด Scale การแปลผลดังนี้

สูงที่สุด	=	5
สูง	=	4
ปานกลาง	=	3
ต่ำ	=	2
ต่ำที่สุด	=	1

และการจำแนกช่วงการวัดโดยการคำนวณหาพิสัย ได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{พิสัย} &= \frac{\text{max} - \text{min}}{\text{Max}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.80 \end{aligned}$$

มาตราชี้วัดที่เป็นอัตราช่วง จะเป็น

1 - 1.80	ถือว่า	ต่ำที่สุด
1.81 - 2.60	"	ต่ำ
2.61 - 3.40	"	ปานกลาง
3.41 - 4.20	"	สูง
4.21 - 5.00	"	สูงที่สุด

### 3. การสร้างและทดสอบเครื่องมือทางการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือดังต่อไปนี้

3.1 ศึกษาข้อมูลจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2 วิเคราะห์ขอบเขตการวิจัย และกำหนดกรอบแนวคิดที่เกี่ยวกับเนื้อหา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอคำแนะนำ ปรับปรุง แก้ไข ข้อคำถาม ให้ครอบคลุมรายละเอียดเนื้อหาทั้งหมด จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญรวมทั้งหมด 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่สามารถให้คำตอบในการวิจัยครั้งนี้ได้ มีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญดังนี้

3.3.1 ดร.อำนาจ บุญรัตน์ไมตรี ผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

3.3.2 นายชัยวุฒิ คุณาธิมาพันธ์ ปลัดอำเภอหัวหน้าฝ่ายบริหารงานปกครอง อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

3.3.3 นางทิวาพร สุวรรณหงส์ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

3.4 นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และจัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์ ทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน

3.5 วิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป หาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัก ได้ค่าความเชื่อมั่น Reliability (Alpha = 0.924) (Cronbach อ้างถึงในล้วน สายยศและอังคณา สายยศ, 2536: หน้า 170-171)

3.6 นำแบบสอบถามไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 379 ชุด

#### 4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากมหาวิทยาลัยในการออกหนังสือราชการ ถึงประธานชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อขอความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ในเขตตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

4.2 ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง ที่อยู่ในเขตตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ รวบรวมและเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

4.3 ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามที่ตอบเสร็จแล้ว นำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

#### 5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับมาตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน และความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.2 นำข้อมูลที่ได้มาประมวลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป (โปรแกรม SPSS (PASW)) สำหรับคำนวณผลทางสถิติ คำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนน 2 กลุ่มที่เป็นอิสระจากกัน โดยใช้การทดสอบด้วยค่าสถิติที (T-test) เพื่อทดสอบสมมติฐาน

5.3 นำผลจากโปรแกรมมาวิเคราะห์ สรุปผล และนำเสนอ

## บทที่ 4

### ผลการศึกษาวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการปกครองท้องที่ ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จากการศึกษาปรากฏผลดังนี้

1. ลักษณะของประชากรและกลุ่มตัวอย่างได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ต่อเดือน

2. ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประกอบด้วยบทบาทที่ถูกกำหนดโดยทางราชการ และบทบาทที่ประชาชนคาดหวัง

3. การทดสอบสมมติฐาน ของประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์

4. สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ตารางที่ 4.1 แสดงข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ	
เพศ			
	ชาย	180	47.50
	หญิง	199	52.50
อายุ			
	18-25 ปี	56	14.80
	26-40 ปี	123	32.40
	41-59 ปี	166	43.80
	60 ปีขึ้นไป	34	9.00

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
<b>ระดับการศึกษา</b>		
ประถมศึกษา	174	45.90
มัธยมศึกษา/ปวช.	161	42.50
ปวส./อนุปริญญา	18	4.70
ปริญญาตรี	21	5.60
สูงกว่าปริญญาตรี	5	1.30
<b>อาชีพ</b>		
เกษตรกร	164	43.20
รับจ้างทั่วไป	138	36.40
พนักงานบริษัท	17	4.50
รับราชการ	26	6.90
ค้าขาย	34	9.00
<b>รายได้ต่อเดือน</b>		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	42	11.10
5,001 - 10,000 บาท	208	54.90
10,001 - 20,000 บาท	101	26.60
20,001 บาท ขึ้นไป	28	7.40
<b>รวม</b>	<b>379</b>	<b>100.00</b>

#### จากตารางที่ 4 พบผลการศึกษาดังนี้

##### 1. ลักษณะของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 1.1 เพศ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เพศหญิงร้อยละ 52.50 และเพศชายร้อยละ 47.50
- 1.2 อายุ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-59 ปี ร้อยละ 43.80 รองลงมาอายุระหว่าง 26-40 ปี ร้อยละ 32.40 อายุตั้งแต่ 18-25 ปีร้อยละ 14.80 และอายุ 60 ปีขึ้นไปร้อยละ 9.00 ตามลำดับ
- 1.3 ระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 45.90 รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษา/ปวช. ร้อยละ 42.50 ระดับปริญญาตรี ร้อยละ 5.60 ระดับปวส./ อนุปริญญา ร้อยละ 4.70 และระดับสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 1.30 ตามลำดับ



1.4 อาชีพ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 43.20 รองลงมาเป็น อาชีพรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 36.40 อาชีพค้าขายร้อยละ 9.00 อาชีพรับราชการร้อยละ 6.90 และอาชีพ พนักงานบริษัท ร้อยละ 4.50 ตามลำดับ

1.5 รายได้ต่อเดือน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 5,001-10,000 บาท ร้อยละ 54.90 รองลงมาคือ รายได้ 10,001-20,000 บาท ร้อยละ 26.60 รายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท ร้อยละ 11.10 และรายได้ 20,001 บาทขึ้นไป ร้อยละ 7.40 ตามลำดับ

**2. ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการปกครอง ท้องที่ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประกอบด้วยบทบาทที่ถูกกำหนด โดยทางราชการ และบทบาทที่ประชาชนคาดหวัง**

**ตารางที่ 4.2 แสดงระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการ ปกครองท้องที่ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (ภาพรวม)**

รายการ	Mean	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. ถูกกำหนดโดยทางราชการ	3.77	0.76	สูง	2
2. ประชาชนคาดหวัง	4.20	0.66	สูง	1
<b>รวม</b>	<b>4.03</b>	<b>0.62</b>	<b>สูง</b>	

จากตารางที่ 4.2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับสูงค่าเฉลี่ย = 4.03 เมื่อพิจารณารายชื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตาม เกณฑ์การวิเคราะห์พบว่าที่ประชาชนคาดหวังอยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย = 4.20 รองลงมาคือถูกกำหนด โดยทางราชการอยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย = 3.77 ตามลำดับ

**ตารางที่ 4.3 แสดงระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการ ปกครองท้องที่ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (ถูกกำหนดโดย ทางราชการ)**

รายการ	Mean	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. กำกับดูแลให้ประชาชนปฏิบัติตามกฎหมายหรือ ระเบียบแบบแผนของทางราชการ	3.92	0.72	สูง	4
2. รายงานความเดือดร้อนให้ทางราชการทราบ	3.85	0.68	สูง	9

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

รายการ	Mean	S.D.	แปลผล	อันดับ
3. การป้องกันอาชญากรรม	3.68	0.78	สูง	15
4. ช่วยเหลือและบรรเทาสาธารณภัย	3.78	0.73	สูง	13
5. ชี้แจงประกาศ นโยบายและกฎหมายของทางราชการให้ประชาชนทราบ	3.90	0.74	สูง	6
6. อำนวยความสะดวกและสนับสนุนหน่วยงานราชการ ในการเข้าไปปฏิบัติงานในท้องที่	3.91	0.77	สูง	5
7. การให้ถ้อยคำและรับรองสถานภาพของบุคคล	3.89	0.79	สูง	7
8. ให้ความช่วยเหลือกิจการสาธารณประโยชน์	4.07	0.75	สูง	2
9. มีการประสานงาน ขอรับความช่วยเหลือ สนับสนุนจากองค์กรหรือหน่วยงานอื่น	3.92	0.80	สูง	4
10. ควบคุมและป้องกันโรคติดต่อ	3.79	0.81	สูง	12
11. ป้องกันและช่วยเหลือทางราชการปราบปรามผู้กระทำความผิดทางอาญา	3.94	0.75	สูง	3
12. ช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนให้กับประชาชน	4.08	0.73	สูง	1
13. การปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับงานทะเบียนราษฎร	4.07	0.76	สูง	2
14. ดูแลและจัดการงานรับราชการทหาร	3.78	0.83	สูง	13
15. การอำนวยความสะดวกงานทะเบียนอาวุธปืนและทะเบียนสัตว์พาหนะ	3.40	0.91	ปานกลาง	18
16. ดูแลและอำนวยความสะดวกป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน	3.61	0.83	สูง	17
17. แนะนำและส่งเสริมให้ประชาชนเสียภาษีอากร	3.73	0.76	สูง	14
18. การจัดหมู่บ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อย	3.87	0.73	สูง	8
19. การป้องกันและปราบปรามการตัดไม้ทำลายป่าในเขตพื้นที่	3.82	0.88	สูง	10
20. การบริหารการใช้น้ำ และบำรุงรักษาแหล่งน้ำขนาดเล็ก	3.81	0.87	สูง	11
21. การดูแลสัตว์ป่าสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าในเขตพื้นที่	3.63	1.06	สูง	16
<b>รวม</b>	<b>3.77</b>	<b>0.76</b>	<b>สูง</b>	

(หมายเหตุ : คะแนนเต็ม 5)

จากตารางที่ 4.3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาล้าย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (ถูกกำหนดโดยทางราชการ) **อยู่ในระดับสูง** ค่าเฉลี่ย = 3.77 เมื่อพิจารณารายชื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามเกณฑ์การวิเคราะห์พบว่า ข้อ 12. ช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนให้กับประชาชนมีค่าเฉลี่ย = 4.08 ข้อ 13. การปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับงานทะเบียนราษฎรและ ข้อ 8. ให้ความช่วยเหลือกิจการสาธารณประโยชน์มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 4.07 ข้อ 11. ป้องกันและช่วยเหลือทางราชการปราบปรามผู้กระทำความผิดทางอาญามีค่าเฉลี่ย = 3.94 ข้อ 9. มีการประสานงาน ขอรับความช่วยเหลือ สนับสนุนจากองค์กรหรือหน่วยงานอื่นและข้อ 1. กำกับดูแลให้ประชาชนปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบแบบแผนของทางราชการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ 3.92 ข้อ 6. อำนวยความสะดวกและสนับสนุนหน่วยงานราชการ ในการเข้าไปปฏิบัติงานในท้องที่มีค่าเฉลี่ย = 3.91 ข้อ 5. ชี้แจงประกาศ นโยบายและกฎหมายของทางราชการให้ประชาชนทราบมีค่าเฉลี่ย = 3.90 ข้อ 7. การให้ถ้อยคำและรับรองสถานภาพของบุคคลมีค่าเฉลี่ย = 3.89 ข้อ 18. การจัดหมู่บ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อยมีค่าเฉลี่ย = 3.87 ข้อ 2. รายงานความเดือดร้อนให้ทางราชการทราบมีค่าเฉลี่ย = 3.85 ข้อ 19. การป้องกันและปราบปรามการตัดไม้ทำลายป่าในเขตพื้นที่ มีค่าเฉลี่ย = 3.82 ข้อ 20. การบริหารการใช้น้ำและบำรุงรักษาแหล่งน้ำขนาดเล็กมีค่าเฉลี่ย = 3.81 ข้อ 10. ควบคุมและป้องกันโรคติดต่อมีค่าเฉลี่ย = 3.79 ข้อ 4. ช่วยเหลือและบรรเทาสาธารณภัย และข้อ 14. ดูแลและจัดการงานรับราชการทหารมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 3.78 ข้อ 17. แนะนำและส่งเสริมให้ประชาชนเสียภาษีอากรมีค่าเฉลี่ย = 3.73 ข้อ 3. การป้องกันอาชญากรรม มีค่าเฉลี่ย = 3.68 ข้อ 21. การดูแลสัตว์ป่าสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าในเขตพื้นที่มีค่าเฉลี่ย = 3.63 ข้อ 16. ดูแลและอำนวยความสะดวกฝ่ายพลเรือนมีค่าเฉลี่ย = 3.61 และข้อ 15. การอำนวยความสะดวกงานทะเบียนอาวุธปืนและทะเบียนสัตว์พาหนะมีค่าเฉลี่ย = 3.40 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 แสดงระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาล้าย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (ประชาชนคาดหวัง)

รายการ	Mean	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. ความเป็นผู้นำชุมชน	4.26	0.71	สูงที่สุด	2
2. ความสามารถในการไกล่เกลี่ยปัญหาข้อขัดแย้ง	4.05	0.78	สูง	8
3. ความสามารถในการให้คำปรึกษาปัญหาครอบครัว	3.92	0.80	สูง	10

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

รายการ	Mean	S.D.	แปลผล	อันดับ
4. ความสนใจในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาและประเพณีท้องถิ่น	4.14	0.72	สูง	6
5. ความตั้งใจในการทำนุบำรุงศาสนา เขตชุมชนพระมหากษัตริย์	4.32	0.66	สูงที่สุด	1
6. ความสามารถในการส่งเสริมการศึกษา	4.09	0.77	สูง	7
7. ความสามารถในการแนะนำและส่งเสริมอาชีพต่าง ๆ	4.00	0.86	สูง	9
8. ความสามารถในการส่งเสริมการสำนึกรักบ้านเกิด เสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง	4.17	0.72	สูง	3
9. ความสนใจในการส่งเสริมการทำเศรษฐกิจแบบพอเพียง	4.15	0.74	สูง	5
10. ความตั้งใจในการรักษาความสะอาดภายในชุมชน	4.16	0.75	สูง	4
รวม	4.20	0.66	สูง	

(หมายเหตุ : คะแนนเต็ม 5)

จากตารางที่ 4.4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (ประชาชนคาดหวัง) **อยู่ในระดับสูง** ค่าเฉลี่ย = 4.20 เมื่อพิจารณาข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามเกณฑ์การวิเคราะห์พบว่าข้อ 5. ความตั้งใจในการทำนุบำรุงศาสนา เขตชุมชนพระมหากษัตริย์มีค่าเฉลี่ย = 4.32 รองลงมาคือ ข้อ 1. ความเป็นผู้นำชุมชน มีค่าเฉลี่ย = 4.26 ข้อ 8. ความสามารถในการส่งเสริมการสำนึกรักบ้านเกิด เสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง มีค่าเฉลี่ย = 4.17 ข้อ 10. ความตั้งใจในการรักษาความสะอาดภายในชุมชนมีค่าเฉลี่ย = 4.16 ข้อ 9. ความสนใจในการส่งเสริมการทำเศรษฐกิจแบบพอเพียง มีค่าเฉลี่ย = 4.15 ข้อ 4. ความสนใจในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาและประเพณีท้องถิ่นท้องถิ่นมีค่าเฉลี่ย = 4.14 ข้อ 6. ความสามารถในการส่งเสริมการศึกษา มีค่าเฉลี่ย = 4.09 ข้อ 2. ความสามารถในการไกล่เกลี่ยปัญหาข้อขัดแย้งมีค่าเฉลี่ย = 4.05 ข้อ 7. ความสามารถในการแนะนำและส่งเสริมอาชีพต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ย = 4.00 และข้อ 3. ความสามารถในการให้คำปรึกษาปัญหาครอบครัว มีค่าเฉลี่ย = 3.92 ตามลำดับ

### 3. การทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแปรปรวน ประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

การวิเคราะห์หาความแปรปรวนของตัวแปรด้านภูมิหลัง ซึ่งเป็นตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม ประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบหาความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการทางสถิติจำแนกตามลักษณะของตัวแปร ปราบผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

**3.1 สมมติฐานที่ 1 “เพศต่างกัน”** มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ “ไม่แตกต่างกัน”

$H_0$ : กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ “ไม่แตกต่างกัน”

$H_1$ : กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ “แตกต่างกัน”

**ตารางที่ 4.5** แสดงผลการทดสอบความแปรปรวน (t-test) ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กับเพศ

ประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน	ชาย (n=180)		หญิง (n=199)		t-value	Sig.
	Mean	S.D.	Mean	S.D.		
ถูกกำหนดโดยทางราชการ	3.81	0.81	3.73	0.72	1.081	0.94
ประชาชนคาดหวัง	4.29	0.66	4.13	0.65	2.418	0.03*
<b>รวม</b>	<b>4.09</b>	<b>0.65</b>	<b>3.98</b>	<b>0.60</b>	<b>1.735</b>	<b>0.54</b>

\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.5 การศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ภาพรวมกับเพศ พบว่า มีค่า  $t = 1.735$  และ ค่า Sig. = 0.54 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.05 จึงยอมรับสมมติฐาน  $H_0$  และปฏิเสธสมมติฐาน  $H_1$  แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ “ไม่แตกต่างกัน” อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ 1

**3.2 สมมติฐานที่ 2 “อายุต่างกัน”** มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ “ไม่แตกต่างกัน”

$H_0$ : กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ “ไม่แตกต่างกัน”

$H_1$ : กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ “แตกต่างกัน”

ตารางที่ 4.6 แสดงผลการทดสอบค่าความแปรปรวนระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามอายุ

ประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ด้านถูกกำหนดโดยทางราชการ	ระหว่างกลุ่ม	1.188	3	0.396		
	ภายในกลุ่ม	221.274	375	0.590	0.671	0.57
	รวม	222.462	378			
ด้านประชาชนคาดหวัง	ระหว่างกลุ่ม	1.036	3	0.345		
	ภายในกลุ่ม	164.997	375	0.440	0.785	0.50
	รวม	166.033	378			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	0.884	3	0.295		
	ภายในกลุ่ม	148.885	375	0.397	0.742	0.52
	รวม	149.769	378			

\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.6 ผลการทดสอบค่าความแปรปรวนระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ภาพรวมด้านอายุ พบว่า มีค่า  $F = 0.742$  และ ค่า  $Sig. = 0.52$  ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.05 จึงยอมรับสมมติฐาน  $H_0$  และปฏิเสธสมมติฐาน  $H_1$  แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ “ไม่แตกต่างกัน” อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ 2

3.3 สมมติฐานที่ 3 “ระดับการศึกษาต่างกัน” มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ “ไม่แตกต่างกัน”

$H_0$ : กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ “ไม่แตกต่างกัน”

$H_1$ : กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ “แตกต่างกัน”

ตารางที่ 4.7 แสดงผลการทดสอบค่าความแปรปรวนระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามระดับการศึกษา

ประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ด้านถูกกำหนดโดยทางราชการ	ระหว่างกลุ่ม	3.426	4	0.857		
	ภายในกลุ่ม	219.036	374	0.586	1.463	0.21
	รวม	222.462	378			
ด้านประชาชนคาดหวัง	ระหว่างกลุ่ม	4.584	4	1.146		
	ภายในกลุ่ม	161.449	374	0.432	2.655	0.03*
	รวม	166.033	378			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	4.291	4	1.073		
	ภายในกลุ่ม	145.478	374	0.389	2.758	0.02*
	รวม	149.769	378			

\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.7 ผลการทดสอบค่าความแปรปรวนระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ภาพรวม ด้านการศึกษาพบว่า มีค่า  $F = 2.758$  และ ค่า  $Sig. = 0.02^*$  ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐาน  $H_0$  และยอมรับสมมติฐาน  $H_1$  แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาต่างกัน

มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ ตำบลศาลาลาย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ “แตกต่างกัน” อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 **จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ 3**

ดังนั้น จึงได้ทำการทดสอบความแตกต่างด้านการศึกษาเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการของ LSD ผลดังตารางที่ 4.8

**ตารางที่ 4.8** ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาลาย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายคู่ ดังนี้

การศึกษา	$\bar{X}$	ประถม ศึกษา	มัธยมศึกษา/ ปวช.	ปวส./ อนุปริญญา	ปริญญาตรี	สูงกว่า ปริญญาตรี
		4.03	4.10	3.77	3.71	4.20
ประถมศึกษา	4.03	-			0.317*	
มัธยมศึกษา/ปวช.	4.10		-	0.327*	0.391*	
ปวส. /อนุปริญญา	3.77			-		
ปริญญาตรี	3.71				-	
สูงกว่าปริญญาตรี	4.20					-

\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.8 เมื่อทดสอบความแตกต่างด้านการศึกษา ของกลุ่มตัวอย่างเป็นรายคู่พบว่า มีคู่ที่แตกต่างกัน 3 คู่ ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาลาย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ **แตกต่างกับ** กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวช. มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาลาย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ **แตกต่างกับ** กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับปวส./อนุปริญญา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวช. มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาลาย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ **แตกต่างกับ** กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05



**3.4 สมมติฐานที่ 4 “อาชีพต่างกัน”** มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ “ไม่แตกต่างกัน”

$H_0$ : กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ “ไม่แตกต่างกัน”

$H_1$ : กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ “แตกต่างกัน”

**ตารางที่ 4.9** แสดงผลการทดสอบค่าความแปรปรวนระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามอาชีพ

ประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ด้านถูกกำหนดโดยทางราชการ	ระหว่างกลุ่ม	1.574	4	0.394		
	ภายในกลุ่ม	220.888	374	0.591	0.660	0.61
	รวม	222.462	378			
ด้านประชาชนคาดหวัง	ระหว่างกลุ่ม	5.403	4	1.351		
	ภายในกลุ่ม	160.630	374	0.429	3.145	0.01*
	รวม	166.033	378			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	4.180	4	1.045		
	ภายในกลุ่ม	145.589	374	0.389	2.685	0.03*
	รวม	149.769	378			

\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.9 ผลการทดสอบค่าความแปรปรวนระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ภาพรวม ด้านการศึกษาพบว่า มีค่า  $F = 2.685$  และ ค่า  $Sig. = 0.03^*$  ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐาน  $H_0$  และยอมรับสมมติฐาน  $H_1$  แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็น

เกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ “แตกต่างกัน” อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 **จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ 4**

ดังนั้น จึงได้ทำการทดสอบความแตกต่างด้านอาชีพเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการของ LSD ผลดังตารางที่ 4.10

**ตารางที่ 4.10** ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ **จำแนกตามอาชีพเป็นรายคู่** ดังนี้

อาชีพ	$\bar{X}$	เกษตรกร	รับจ้างทั่วไป	พนักงานบริษัท	รับราชการ	ค้าขาย
		4.14	3.91	4.05	3.92	4.08
เกษตรกร	4.14	-	0.223*			
รับจ้างทั่วไป	3.91		-			
พนักงานบริษัท	4.05			-		
รับราชการ	3.92				-	
ค้าขาย	4.08					-

\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.10 เมื่อทดสอบความแตกต่างด้านอาชีพของกลุ่มตัวอย่างเป็นรายคู่พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพเกษตรกรมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ **แตกต่างกับ** กลุ่มอาชีพรับจ้างทั่วไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

**3.5 สมมติฐานที่ 5 “รายได้ต่อเดือนต่างกัน”** มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ **“ไม่แตกต่างกัน”**

$H_0$ : กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ **“ไม่แตกต่างกัน”**

H<sub>1</sub>: กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาล้อย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ “แตกต่างกัน”

ตารางที่ 4.11 แสดงผลการทดสอบค่าความแปรปรวนระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาล้อย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

ประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ด้านถูกกำหนดโดยทางราชการ	ระหว่างกลุ่ม	6.116	3	2.039		
	ภายในกลุ่ม	216.346	375	0.577	3.534	0.01*
	รวม	222.462	378			
ด้านประชาชนคาดหวัง	ระหว่างกลุ่ม	2.005	3	0.668		
	ภายในกลุ่ม	164.028	375	0.437	1.528	0.21
	รวม	166.033	378			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	1.800	3	0.600		
	ภายในกลุ่ม	147.969	375	0.395	1.521	0.20
	รวม	149.769	378			

\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.11 ผลการทดสอบค่าความแปรปรวนระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาล้อย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ภาพรวม ด้านรายได้ต่อเดือนพบว่า มีค่า  $F = 1.521$  และ ค่า  $Sig. = 0.20$  ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.05 จึงยอมรับสมมติฐาน  $H_0$  และปฏิเสธสมมติฐาน  $H_1$  แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาล้อย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ “ไม่แตกต่างกัน” อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ 5

ตารางที่ 4.12 ตารางสรุปสมมติฐาน

สมมติฐาน (Ho)	ผลการทดสอบ	ยอมรับ	ปฏิเสธ
เพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ <b>ไม่แตกต่างกัน</b>	ไม่แตกต่างกัน	/	
อายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ <b>ไม่แตกต่างกัน</b>	ไม่แตกต่างกัน	/	
ระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ <b>ไม่แตกต่างกัน</b>	แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05		/
อาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ <b>ไม่แตกต่างกัน</b>	แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05		/
รายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ <b>ไม่แตกต่างกัน</b>	ไม่แตกต่างกัน	/	

#### 4. สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ ตำบลศาลาล้อย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า

4.1 ประสิทธิภาพการปกครองท้องที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านตำบลศาลาล้อย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ **อยู่ในระดับสูง**

4.2 **ไม่มีความแตกต่าง** ด้านเพศ อายุ และรายได้ต่อเดือน ของทัศนคติของประชากร ที่มีต่อประสิทธิผลการปกครองท้องที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ตำบลศาลาล้อย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เมื่อพิจารณาจากลักษณะประชากรศาสตร์



## บทที่ 5

### สรุป อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อศึกษาประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาประสิทธิผลการปกครองท้องที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 2) เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการปกครองท้องที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ศึกษารายละเอียดของคำตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ของประชาชนในเขตตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ คือ ถูกกำหนดโดยทางราชการ และประชาชนคาดหวัง โดยเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ สูงที่สุด สูง ปานกลาง ต่ำ ต่ำที่สุด

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามทำการตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของข้อมูล แล้วจึงให้คะแนนและรหัสในแบบสอบถาม จากนั้นนำไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล โดยการหาค่าความถี่และค่าร้อยละ ระดับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นรายข้อและรายด้าน และการเปรียบเทียบระดับความแปรปรวนประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลโดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) ค่าเอฟ (F-Test , One-Way ANOVA) และเมื่อพบความแตกต่างกัน จึงได้ทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่โดยใช้วิธี LSD สามารถสรุปผล อภิปรายผล และให้ข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

## 1. สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จากการศึกษาสรุปผลได้ดังนี้

### 1.1 ลักษณะของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1.1 เพศ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เพศหญิงร้อยละ 52.50 และเพศชายร้อยละ 47.50

1.1.2 อายุ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-59 ปี ร้อยละ 43.80 รองลงมาอายุระหว่าง 26-40 ปีร้อยละ 32.40 อายุตั้งแต่ 18-25 ปี ร้อยละ 14.80 และอายุ 60 ปีขึ้นไป ร้อยละ 9.00 ตามลำดับ

1.1.3 ระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาร้อยละ 45.90 รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษา/ปวช. ร้อยละ 42.50 ระดับปริญญาตรี ร้อยละ 5.60 ระดับปวส./อนุปริญญา ร้อยละ 4.70 และระดับสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 1.30 ตามลำดับ

1.1.4 อาชีพ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 43.20 รองลงมา เป็นอาชีพรับจ้างทั่วไปร้อยละ 36.40 อาชีพค้าขายร้อยละ 9.00 อาชีพรับราชการ ร้อยละ 6.90 และ อาชีพพนักงานบริษัท ร้อยละ 4.50 ตามลำดับ

1.1.5 รายได้ต่อเดือน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 5,001 - 10,000 บาท ร้อยละ 54.90 รองลงมาคือรายได้ 10,001-20,000 บาทร้อยละ 26.60 รายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท ร้อยละ 11.10 และรายได้ 20,001 บาทขึ้นไป ร้อยละ 7.40 ตามลำดับ

1.2 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ดังนี้

1.2.1 แสดงระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (ภาพรวม) พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับสูงมีค่าเฉลี่ย = 4.03 เมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามเกณฑ์การวิเคราะห์พบว่าที่ประชาชนคาดหวังอยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย = 4.20 รองลงมาคือถูกกำหนดโดยทางราชการอยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย = 3.77 ตามลำดับ

1.2.2 แสดงระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (ถูกกำหนดโดยทางราชการ) พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (ถูกกำหนด

โดยทางราชการ) อยู่ในระดับสูง ค่าเฉลี่ย = 3.77 เมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ตามเกณฑ์การวิเคราะห์พบว่า ข้อ12. ช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนให้กับประชาชนมีค่าเฉลี่ย = 4.08 ข้อ 13. การปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับงานทะเบียนราษฎรและ ข้อ 8. ให้ความช่วยเหลือกิจการสาธารณประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 4.07 ข้อ11. ป้องกันและช่วยเหลือทางราชการปราบปรามผู้กระทำความผิดทางอาญามีค่าเฉลี่ย = 3.94 ข้อ 9. มีการประสานงาน ขอรับความช่วยเหลือ สนับสนุนจากองค์กรหรือหน่วยงานอื่น และข้อ 1. กำกับดูแลให้ประชาชนปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบแบบแผนของทางราชการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ 3.92 ข้อ 6. อำนาจความสะอาดและสนับสนุนหน่วยงานราชการ ในการเข้าไปปฏิบัติงานในท้องที่มีค่าเฉลี่ย = 3.91 ข้อ 5. ชี้แจงประกาศ นโยบายและกฎหมายของทางราชการให้ประชาชนทราบมีค่าเฉลี่ย = 3.90 ข้อ7. การให้ถ้อยคำและรับรองสถานภาพของบุคคลมีค่าเฉลี่ย = 3.89 ข้อ 18. การจัดหมู่บ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อย มีค่าเฉลี่ย = 3.87 ข้อ 2. รายงานความเดือดร้อนให้ทางราชการทราบ มีค่าเฉลี่ย = 3.85 ข้อ19. การป้องกันและปราบปรามการตัดไม้ทำลายป่าในเขตพื้นที่ มีค่าเฉลี่ย = 3.82 ข้อ20. การบริหารการใช้น้ำ และบำรุงรักษาแหล่งน้ำขนาดเล็กมีค่าเฉลี่ย = 3.81 ข้อ10. ควบคุมและป้องกันโรคติดต่อมีค่าเฉลี่ย = 3.79 ข้อ4. ช่วยเหลือและบรรเทาสาธารณภัย และข้อ 14. ดูแลและจัดการงานรับราชการทหารมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 3.78 ข้อ 17. แนะนำและส่งเสริมให้ประชาชนเสียภาษีอากร มีค่าเฉลี่ย = 3.73 ข้อ 3.การป้องกันอาชญากรรมมีค่าเฉลี่ย = 3.68 ข้อ21. การดูแลสัตว์ป่าสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าในเขตพื้นที่มีค่าเฉลี่ย = 3.63 ข้อ16. ดูแลและอำนวยความสะดวกฝ่ายพลเรือนมีค่าเฉลี่ย = 3.61 และข้อ 15. การอำนวยความสะดวกทะเบียนอาวุธปืนและทะเบียนสัตว์พาหนะมีค่าเฉลี่ย = 3.40 ตามลำดับ

1.2.3 แสดงระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (ประชาชนคาดหวัง) พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (ประชาชนคาดหวัง) อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย = 4.20 เมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามเกณฑ์การวิเคราะห์พบว่า ข้อ 5. ความตั้งใจในการทำนุบำรุงศาสนา เขตชุมชนพระมหากษัตริย์มีค่าเฉลี่ย = 4.32 รองลงมาคือ ข้อ 1. ความเป็นผู้นำชุมชน มีค่าเฉลี่ย = 4.26 ข้อ 8. ความสามารถในการส่งเสริมการสำนึกรักบ้านเกิด เสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง มีค่าเฉลี่ย = 4.17 ข้อ 10. ความตั้งใจในการรักษาความสะอาดภายในชุมชน มีค่าเฉลี่ย= 4.16 ข้อ 9. ความสนใจในการส่งเสริมการทำเศรษฐกิจแบบพอเพียง มีค่าเฉลี่ย = 4.15 ข้อ 4. ความสนใจในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาและประเพณีท้องถิ่นมีค่าเฉลี่ย = 4.14 ข้อ 6. ความสามารถในการส่งเสริมการศึกษามีค่าเฉลี่ย = 4.09 ข้อ 2. ความสามารถในการไกล่เกลี่ยปัญหาข้อขัดแย้งมีค่าเฉลี่ย = 4.05 ข้อ 7. ความสามารถในการแนะนำและส่งเสริมอาชีพต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ย = 4.00 และข้อ 3. ความสามารถในการให้คำปรึกษาปัญหาครอบครัวมีค่าเฉลี่ย = 3.92 ตามลำดับ



ตารางที่ 5.1 แสดงผลการทดสอบค่าความแปรปรวนระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ดังต่อไปนี้

สมมติฐาน (Ho)	ผลการทดสอบ	ยอมรับ	ปฏิเสธ
เพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ไม่แตกต่างกัน	ไม่แตกต่างกัน	/	
อายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ไม่แตกต่างกัน	ไม่แตกต่างกัน	/	
ระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ไม่แตกต่างกัน	แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05		/
อาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ไม่แตกต่างกัน	แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05		/
รายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ไม่แตกต่างกัน	ไม่แตกต่างกัน	/	

## 2. อภิปรายผลการวิจัย

2.1 จากการศึกษาประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้านปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า เป็นเพศหญิง มากกว่าเพศชาย มีอายุระหว่าง 41-59 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ประกอบอาชีพเกษตรกรและมีรายได้ต่อเดือน ระหว่าง 5,001 - 10,000 บาท ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **อนุสรณ์ ปันธิ และคณะ (2555)** ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน กรณีศึกษาตำบลเมืองพาน อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า ในเขตพื้นที่ตำบลเมืองพาน อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 199 คน โดยส่วนมากมีอายุระหว่าง 41-50 ปี มีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษา และประกอบอาชีพหลักที่สำคัญจำนวน 3 อาชีพ ได้แก่ อาชีพเกษตรกร รองลงมา คือ อาชีพรับจ้างและอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย

2.2 เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนพบว่า ตัวแปรเพศ อายุ มีระดับความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน โดยรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ขัดแย้งกับงานวิจัยของ **ไพโรจน์ บวบทอง (2550)** ได้ศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำกับการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน กรณีศึกษาอำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร พบว่า ผู้นำส่วนใหญ่เป็นเพศชายมีอายุ 46-55 ปี มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 12,400 บาท ผู้นำครึ่งหนึ่งมีวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ส่วนผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแปรปรวนระดับความคิดเห็นด้านอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของ **สุรพาสน์ ทัทภมาน (2556)** ได้ศึกษาวิจัยเรื่องปัญหาการทำงานร่วมกันขององค์การบริหารส่วนตำบลแควใหญ่ กับกำนันผู้ใหญ่บ้าน เขตตำบลแควใหญ่ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกจากนี้ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ไสว บุญขวัญ (2551)** ได้ศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงพุทธของกำนันผู้ใหญ่บ้าน อำเภอตากลี จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า บทบาทอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านในฐานะเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันได้แก่ การปกครอง และการรักษาความสงบเรียบร้อยซึ่งถือเป็นหน้าที่หลักและสำคัญในการดำเนินนโยบายของรัฐไปสู่ประชาชน และกำนันผู้ใหญ่บ้านในฐานะผู้นำชุมชนมีบทบาทอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเป็นผู้ประสานส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อีกด้วย กำนันผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำท้องถิ่นที่พึงประสงค์ พบว่า ผู้นำต้องปรับกระบวนการพัฒนาโดยใช้รูปแบบการสร้างเครือข่ายระหว่างชุมชน เพื่อเป็นกระบวนการขั้นตอนการทำงานกับชุมชนให้มีประสิทธิภาพ ผู้นำมีการพัฒนาระบบข้อมูลและองค์ความรู้เพื่อสนับสนุนด้านข้อมูลและองค์ความรู้ที่จำเป็นต่อการพัฒนากระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพ โดยผู้นำจัดทำฐานวิเคราะห์ข้อมูล และประเมินสภาพชุมชน ผู้นำเรียนการบริการจัดการ

ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ประชาชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและร่วมมือกันทำให้งานเกิดผลสำเร็จ ซึ่งได้ตรงกับผลการศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาล้อย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า กำนันและผู้ใหญ่บ้านมีความเป็นผู้นำชุมชนในการช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนให้กับประชาชน มีการประสานงานขอรับความช่วยเหลือ สนับสนุนจากองค์กรหรือหน่วยงานอื่น รวมถึงความสามารถในการส่งเสริมการศึกษาและสนับสนุนให้มีอาชีพต่าง ๆ เกิดขึ้นในท้องที่การปกครองของตำบลศาลาล้อย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และยังได้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ **คณะกร เกษอินทร์ (2544)** ศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย กรณีศึกษาอำเภอทาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ ผลของการศึกษาวิจัยพบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้านในอำเภอทาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ มีความคิดเห็นต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยโดยรวมเห็นด้วยในระดับมาก และผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่าง ด้านอายุ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่มีความแตกต่างกัน เช่นเดียวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาล้อย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (บทบาทที่ถูกกำหนดโดยทางราชการ) ด้านการป้องกันอาชญากรรม การช่วยเหลือและบรรเทาสาธารณภัย การอำนวยความสะดวกและสนับสนุนหน่วยงานราชการในการเข้าไปปฏิบัติงานในท้องที่ อยู่ในระดับสูง รวมไปถึงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่าง ระดับความคิดเห็นด้านอายุ และรายได้ต่อเดือนไม่แตกต่างกัน เหมือนกันด้วย

### 3. ข้อเสนอแนะ

3.1 กำนันผู้ใหญ่บ้านจะต้องทำหน้าที่คอยกำกับดูแลให้ประชาชนปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบแบบแผนของทางราชการอย่างเคร่งครัด

3.2 กำนันผู้ใหญ่บ้านควรให้ความช่วยเหลือและบรรเทาสาธารณภัยหรือกิจการสาธารณประโยชน์ต่อชุมชนอย่างต่อเนื่อง

3.3 กำนันผู้ใหญ่บ้านจะต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้คนในชุมชนได้รับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นและสนับสนุนส่งเสริมงานอาชีพต่าง ๆ ให้มากขึ้น เพื่อสร้างงานสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

3.4 ภาครัฐควรสนับสนุนให้กำนันผู้ใหญ่บ้าน มีภาวการณ์เป็นผู้นำชุมชนในการป้องกันและช่วยเหลือทางราชการปราบปรามผู้กระทำความผิดทางอาญา และการอำนวยความสะดวกและเป็นอาวุธปืนและทะเบียนสัตว์พาหนะ เพื่อช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนให้กับประชาชน ด้วยการจัดให้มีการฝึกอบรม ทักษะด้านการป้องกันตัว เป็นต้น

#### 4. ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาวิจัยภาวะผู้นำของชุมชนในตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (ส.อบต.) สมาชิกสภาเทศบาล (ส.ท.) อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) หรือ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เพื่อนำมาศึกษาเปรียบเทียบระหว่างผู้นำในตำแหน่งต่าง ๆ ของชุมชน หรือต่างชุมชน เพื่อเป็นข้อมูลในการนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องภาวะผู้นำให้มีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนต่อไป



## บรรณานุกรม

- กรมการปกครอง. (2556). *คู่มือปฏิบัติงานกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อาสาสมัครกษัตริย์แดง.
- กรมการปกครอง. (ตุลาคม 2558). *รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีของตำบลศาลาลัย*. ประจวบคีรีขันธ์:  
สำนักบริหารการทะเบียน อำเภอสามร้อยยอด.
- กรมการปกครอง. (ตุลาคม 2558). *การแบ่งเขตการปกครองของตำบลศาลาลัย*. ประจวบคีรีขันธ์:  
สำนักบริหารการทะเบียน อำเภอสามร้อยยอด.
- กิ่งวาลย์ บัวจีบ. (2544). *บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษากรณี  
เฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลลำโพ อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี*. วิทยานิพนธ์  
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพมหานคร.
- คณศวร เกษอินทร์. (2544). *บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย  
กรณีศึกษาอำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต.  
มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพมหานคร.
- ฉลวย พวงพลับ. (2548) . *บทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ศึกษากรณี อำเภอลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา  
หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. สาขานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยบูรพา,  
ชลบุรี*.
- ซัชชัย จันทร์สว่าง. (2545). *บทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการทำงานร่วมกับองค์การบริหาร  
ส่วนตำบล กรณีศึกษาอำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต.  
สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา คณะศิลปศาสตร์ สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี, กาญจนบุรี.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2544). *100 ปี แห่งการปฏิรูประบบราชการ วิวัฒนาการของอำนาจรัฐและ  
อำนาจการเมือง*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ตระกูล มีชัย. (พฤศจิกายน 2544). *การกระจายอำนาจในประเทศไทย ความก้าวหน้าและ  
ข้อพิจารณา*. เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการสถาบันพระปกเกล้า ครั้งที่ 3,  
ณ ศูนย์ประชุมสหประชาชาติ ถนนราชดำเนินนอก, กรุงเทพฯ.
- ติน ปรัชญพฤทธิ์. (2536). *ทฤษฎีองค์การ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2537). *การบริหารงานบุคคล*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- นพพร เจริญสุข. (2540). *ผลสัมฤทธิ์ในการทำงานของพนักงานที่หัวหน้ามีลักษณะผู้นำต่างกัน  
หน่วยงานภาคเอกชน*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาจิตวิทยาการจัดการการพัฒนการ  
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.
- ประเสริฐ สมพงษ์ธรรม. (2538). *การวิเคราะห์ภาวะผู้นำของศึกษาธิการจังหวัด ที่สัมพันธ์กับประสิทธิผล  
องค์การสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. สาขาบริหารการศึกษา  
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.

- พงศ์ศักดิ์ สุภาพร. (2541). *การมีส่วนร่วมของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการป้องกันอาชญากรรม ศึกษาเฉพาะกรณีในกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. สาขาอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม คณะสังคมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, นครปฐม.
- พิบูลย์ศักดิ์ ราชจันทร์. (2554). *บทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หลังการรัฐประหาร ปีพ.ศ.2549-2553*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. สาขาการเมืองและการปกครอง คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ไพบุลย์ ช่างเรียน. (2527). *สังคมการเมืองและการปกครองของไทย*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ไพโรจน์ บวบทอง. (2550). *ภาวะผู้นำกับการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน กรณีศึกษาอำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร*. หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. สาขานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542. (10 สิงหาคม 2542). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 116 ตอนที่ 63 ง. หน้า 24-31.
- ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. (2536). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- วรัท พฤชากุลนันท์. (2550). *สื่อหลายมิติแบบปรับตัว Adaptive Hypermedia*. วารสารรังสิต สารสนเทศ, 13(1), หน้า17-24.
- วีระวุฒิ เสียงใส. (2546). *การมีส่วนร่วมของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในการป้องกันและปราบปรามการ ทำลายทรัพยากรป่าไม้*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. สาขาสิ่งแวดล้อมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, นครปฐม.
- สีมา สีมานันท์. (2522). *การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์*. กรุงเทพฯ: บริษัท แอร์บอร์น พรินต์ จำกัด.
- สุธีร์ บริรักษ์. (2544). *บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านหลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติ สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พุทธศักราช 2537 ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพมหานคร.
- สุภา สุกุลเงิน. (2545). *ประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หลังการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล ในทัศนะของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพมหานคร.
- สุรพาสน์ ทัทภมาน. (2556). *ปัญหาการทำงานร่วมกันขององค์การบริหารส่วนตำบลแควใหญ่กับกำนันผู้ใหญ่บ้าน เขตตำบลแควใหญ่ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์*. บทความ. มหาวิทยาลัยภาคกลาง, นครสวรรค์.

- สุวรรณ มาลี. (2551). *การปฏิบัติงานของกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามบทบาทหน้าที่ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. สาขารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2536). *การวิจัยเกี่ยวกับผู้บริหารในประมวลชุดวิชาการวิจัยและการบริหาร การศึกษา หน่วยที่ 8-9*. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ไสว บุญขวัญ (2551). *ภาวะผู้นำเชิงพุทธของกำนันผู้ใหญ่บ้าน อำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต. สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- อนันท์ งามสะอาด. (2551). *การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคเดชอุดม ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้เชิงบูรณาการ*. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- อภิชาติ เทพขมภู. (2553). *การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. สาขารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- อนุสรณ์ ปันธิ และคณะ. (2555). *ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน กรณีศึกษา ตำบลเมืองพาน อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย*. หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง, เชียงราย.
- บุญเกียรติ การะเวกพันธุ์ และคณะ. (ม.ป.ป.). *ฐานข้อมูลการเมืองการปกครอง สถาบันพระปกเกล้า*. เข้าถึงได้จาก: [wiki.kpi.ac.th/index.php?title=การบริหารงานภาครัฐแนวใหม่](http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=การบริหารงานภาครัฐแนวใหม่), 10 มีนาคม 2560.
- บุญเกียรติ การะเวกพันธุ์ และคณะ. (ม.ป.ป.). *ฐานข้อมูลการเมืองการปกครอง สถาบันพระปกเกล้า*. เข้าถึงได้จาก: [wiki.kpi.ac.th/index.php?title=พระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องถิ่น พ.ศ. 2457](http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=พระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องถิ่น พ.ศ. 2457), 10 มีนาคม 2560.
- วัชริน ขวัญพะงุ่น. (ม.ป.ป.). *ความหมายของประสิทธิภาพและประสิทธิผล*. เข้าถึงได้จาก: <https://www.gotoknow.org/posts/226830>, 15 มีนาคม 2560.
- วิรัช งามละม่อม. (ม.ป.ป.). *การบริหารภาครัฐแนวใหม่*. เข้าถึงได้จาก: [kalai exteen.com/20051121/entry](http://kalaiexteen.com/20051121/entry), 10 มีนาคม 2560.
- องค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลัย. (2558). *ประวัติความเป็นมา*. เข้าถึงได้จาก: [www.salalai.go.th/](http://www.salalai.go.th/). 31 ตุลาคม 2558.
- Gibson, J.H., John, M.I. & James H.D. (1982). *Organizations : Behavior structure and Process*. 4<sup>th</sup> ed. Austin, TX: Business Publications.
- Hall, R.H. (1991). *Organizations structure, Process and education*. Prentice-Hall International, Inc.

Max Weber. (1947). *The Theory of Social and Economic Organizations*. Translated by A.M. Handerson and T. Parsons. New York: Free Press.

Steers, R.M. (1977). *Organization Effective : A Behavioral view*. California: goodyear Publishing Company, Inc.

Vroom, V. H. (1964). *Work and Motivation*. New York: John Wiley & Sons.








ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี



ภาคผนวก ก

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือและผลการทดสอบ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

## แบบสอบถาม

### เรื่องประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการปกครองท้องถิ่น ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

#### คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามฉบับนี้ต้องการศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการปกครองท้องถิ่นตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยประชาชนที่อยู่ในเขตตำบลศาลาลัย เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม
2. ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ
3. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ  
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม  
ตอนที่ 2 ระดับความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่ ถูกกำหนดโดยทางราชการในเขตตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์  
ตอนที่ 3 ระดับความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่ ประชาชนคาดหวังในเขตตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
4. ข้อมูลที่ท่านตอบแบบสอบถามนี้นำไปใช้เพื่อการศึกษาอิสระเท่านั้นไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อท่านทั้งสิ้น เพื่อจะได้เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการนำผลการศึกษาอิสระไปปรับปรุงและเป็นแนวทาง ในการดำเนินงานเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องถิ่น ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ต่อไป
5. ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

นายวิฑูรย์ เผือกผุด

นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

## แบบสอบถาม

เรื่องประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการปกครองท้องที่  
ตำบลศาลาล้อย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

**คำชี้แจง** แบบสอบถามมี 3 ตอน จำนวน 31 ข้อ ขอความกรุณาตอบให้ครบทุกข้อ โปรดทำเครื่องหมาย  
(✓) เพียงข้อเดียวหรือเติมข้อความในช่องว่างตามที่เป็นจริงที่สุดต่อไปนี้

**ตอนที่ 1** ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ

( ) ชาย ( ) หญิง

2. อายุ

( ) 18 - 25 ปี ( ) 26 - 40 ปี ( ) 41-59 ปี  
( ) 60 ขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

( ) ประถมศึกษา ( ) มัธยมศึกษา/ปวช ( ) ปวส./อนุปริญญา  
( ) ปริญญาตรี ( ) สูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพ

( ) เกษตรกร ( ) รับจ้างทั่วไป ( ) พนักงานบริษัท  
( ) รับราชการ ( ) ค้าขาย

5. รายได้ต่อเดือน

( ) ต่ำกว่า 5,000 บาท ( ) 5,001 - 10,000 บาท  
( ) 10,001-20,000 บาท ( ) 20,001 บาทขึ้นไป

**ตอนที่ 2** ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่ถูกกำหนด

โดยทางราชการ ในเขตตำบลศาลาล้อย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

**คำชี้แจง** ขอให้ท่านผู้เชี่ยวชาญได้กรุณาแสดงความคิดเห็นของท่านให้ตรงกับความจริงมากที่สุด

โดยใส่หมายเลขลงในช่องว่าง และมีความหมายในการให้คะแนนดังนี้

1	หมายถึง	เหมาะสม
0	หมายถึง	ไม่แน่ใจ
-1	หมายถึง	ไม่เหมาะสม

ข้อ	บทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่ถูกกำหนดโดยทางราชการ	ผู้เชี่ยวชาญ			ค่าดัชนีความ สอดคล้อง IOC	แปลผล
		1	2	3		
1	กำกับดูแลให้ประชาชนปฏิบัติตาม กฎหมายหรือระเบียบแบบแผนของ ทางราชการ	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2	รายงานความเดือดร้อนให้ทางราชการ ทราบ	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3	การป้องกันอาชญากรรม	1	1	1	1.00	ใช้ได้
4	ช่วยเหลือและบรรเทาสาธารณภัย	1	1	1	1.00	ใช้ได้
5	ชี้แจงประกาศ นโยบายและกฎหมาย ของทางราชการให้ประชาชนทราบ	1	1	0	0.66	ใช้ได้
6	อำนวยความสะดวกและสนับสนุน หน่วยงานราชการ ในการเข้าไป ปฏิบัติงานในท้องที่	1	1	1	1.00	ใช้ได้
7	การให้ถ้อยคำและรับรองสถานภาพ ของบุคคล	1	1	1	1.00	ใช้ได้
8	ให้ ความ ช่วย เหลือ กิจ การ สาธารณประโยชน์	1	1	1	1.00	ใช้ได้
9.	มีการประสานงาน ขอรับความ ช่วยเหลือ สนับสนุนจากองค์กรหรือ หน่วยงานอื่น	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ข้อ	บทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่ถูกกำหนดโดยทางราชการ	ผู้เชี่ยวชาญ			ค่าดัชนีความ สอดคล้อง IOC	แปลผล
		1	2	3		
10.	ควบคุมและป้องกันโรคติดต่อ	1	1	1	1.00	ใช้ได้
11.	ป้องกันและช่วยเหลือทางราชการ ปราบปรามผู้กระทำผิดทางอาญา	1	1	1	1.00	ใช้ได้
12.	ช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อน ให้กับประชาชน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
13.	การปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับงาน ทะเบียนราษฎร	1	1	1	1.00	ใช้ได้
14.	ดูแลและจัดการงานรับราชการทหาร	1	1	1	1.00	ใช้ได้
15.	การอำนวยความสะดวกงานทะเบียนอาวุธปืน และทะเบียนสัตว์พาหนะ	0	1	1	0.66	ใช้ได้
16.	ดูแลและอำนวยความสะดวกป้องกันภัย ฝ่ายพลเรือน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
17.	แนะนำและส่งเสริมให้ประชาชน เสียภาษีอากร	1	1	1	1.00	ใช้ได้
18.	การจัดหมู่บ้านให้เป็นระเบียบ เรียบร้อย	1	1	1	1.00	ใช้ได้
19.	การป้องกันและปราบปรามการตัดไม้ ทำลายป่าในเขตพื้นที่	1	1	1	1.00	ใช้ได้
20.	การบริหารการใช้น้ำและบำรุงรักษา แหล่งน้ำขนาดเล็ก	1	0	1	0.66	ใช้ได้
21.	การดูแลสัตว์ป่าสงวนและคุ้มครอง สัตว์ป่าในเขตพื้นที่	1	1	1	1.00	ใช้ได้

**ตอนที่ 3** ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่ประชาชน  
คาดหวัง ในเขตตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

**คำชี้แจง** ขอให้ท่านผู้เชี่ยวชาญได้กรุณาแสดงความคิดเห็นของท่านให้ตรงกับความจริงมากที่สุด  
โดยใส่หมายเลขลงในช่องว่าง และมีความหมายในการให้คะแนนดังนี้

- 1 หมายถึง เหมาะสม  
0 หมายถึง ไม่แน่ใจ  
-1 หมายถึง ไม่เหมาะสม

ข้อ	บทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่ประชาชนคาดหวัง	ผู้เชี่ยวชาญ			ค่าดัชนีความ สอดคล้อง IOC	แปลผล
		1	2	3		
1	ความเป็นผู้นำชุมชน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2	ความสามารถในการไกล่เกลี่ยปัญหา ข้อขัดแย้ง	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3	ความสามารถในการให้คำปรึกษา ปัญหาครอบครัว	1	1	1	1.00	ใช้ได้
4	ความสนใจในการอนุรักษ์ภูมิปัญญา และประเพณีท้องถิ่น	0	1	1	0.66	ใช้ได้
5	ความตั้งใจในการทำนุบำรุงศาสนา เชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์	1	1	1	1.00	ใช้ได้
6	ความสามารถในการส่งเสริมการศึกษา	1	1	1	1.00	ใช้ได้
7	ความสามารถในการแนะนำและ ส่งเสริมอาชีพต่าง ๆ	1	1	1	1.00	ใช้ได้
8	ความสามารถในการส่งเสริมการ สำนึกรักบ้านเกิด เสริมสร้างชุมชนให้ เข้มแข็ง	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ข้อ	บทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่ประชาชนคาดหวัง	ผู้เชี่ยวชาญ			ค่าดัชนีความ สอดคล้อง IOC	แปลผล
		1	2	3		
9	ความสนใจในการส่งเสริมการทำ เศรษฐกิจแบบพอเพียง	1	1	1	1.00	ใช้ได้
10	ความตั้งใจในการรักษาความสะอาด ภายในชุมชน	1	1	1	1.00	ใช้ได้

(ดร.อำนวยการ บัญญัติมนตรี)

ผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต  
วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

(นายชัยวุฒิ คุณาธิมาพันธ์)

ปลัดอำเภอหัวหน้าฝ่ายบริหารงานปกครอง  
อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

(นางทิวพร สุวรรณหงส์)

ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลัย  
อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์





ภาคผนวก ข

ผลการทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น

ตารางผนวก ข.1 ผลการทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น Reliability Statistics (Item-Total Statistics)

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
a1	133.93	226.133	-.036	.926
a2	132.60	232.869	-.235	.934
a3	133.90	227.610	-.089	.932
a4	133.27	228.202	-.106	.931
a5	133.73	228.202	-.128	.928
b1	131.37	211.413	.686	.920
b2	131.40	212.731	.590	.921
b3	131.67	213.195	.474	.922
b4	131.53	213.016	.566	.921
b5	131.37	214.171	.594	.921
b6	131.53	218.326	.374	.923
b7	131.47	216.740	.424	.922
b8	131.30	204.976	.863	.917
b9	131.43	211.564	.719	.919
b10	131.23	215.220	.587	.921
b11	131.43	211.289	.596	.920
b12	131.30	212.010	.676	.920
b13	131.37	217.413	.463	.922
b14	131.43	217.013	.397	.923
b15	131.93	210.892	.573	.921
b16	131.83	213.316	.636	.920
b17	131.83	213.178	.405	.923
b18	131.57	208.737	.748	.919
b19	131.90	202.990	.767	.918
b20	131.60	204.317	.798	.918
b21	131.70	197.803	.853	.916
c1	131.13	210.947	.804	.919
c2	131.33	210.713	.762	.919
c3	131.53	213.913	.563	.921
c4	131.37	215.344	.530	.921
c5	131.10	220.783	.251	.924
c6	131.47	214.051	.559	.921
c7	131.67	208.644	.698	.919
c8	131.40	210.041	.777	.919
c9	131.60	206.938	.727	.919
c10	131.43	207.013	.709	.924

Cronbach's Alpha = .924      N of Items = 30



ภาคผนวก ค

แบบสอบถาม

## แบบสอบถาม

### เรื่องประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการปกครองท้องที่ ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

#### คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามฉบับนี้ต้องการศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยประชาชนที่อยู่ในเขตตำบลศาลาลัย เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม

2. ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ

3. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่ถูกกำหนดโดยทางราชการในเขตตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ตอนที่ 3 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่ประชาชนคาดหวังในเขตตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

4. ข้อมูลที่ท่านตอบแบบสอบถามนี้นำไปใช้เพื่อการศึกษาอิสระเท่านั้นไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อท่านทั้งสิ้น เพื่อจะได้เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการนำผลการศึกษาอิสระไปปรับปรุงและเป็นแนวทางในการดำเนินงานเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ต่อไป

5. ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

นายวิฑูรย์ เผือกผุด

นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

## แบบสอบถาม

เรื่องประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการปกครองท้องที่  
ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

คำชี้แจง แบบสอบถามมี 3 ตอน จำนวน 31 ข้อ ขอความกรุณาตอบให้ครบทุกข้อ โปรดทำเครื่องหมาย  
(✓) เพียงข้อเดียวหรือเติมข้อความในช่องว่างตามที่เป็นจริงที่สุดต่อไปนี้

## ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

## 1. เพศ

( ) ชาย ( ) หญิง

## 2. อายุ

( ) 18 - 25 ปี ( ) 26 - 40 ปี ( ) 41-59 ปี  
( ) 60 ขึ้นไป

## 3. ระดับการศึกษา

( ) ประถมศึกษา ( ) มัธยมศึกษา/ปวช ( ) ปวส./อนุปริญญา  
( ) ปริญญาตรี ( ) สูงกว่าปริญญาตรี

## 4. อาชีพ

( ) เกษตรกร ( ) รับจ้างทั่วไป ( ) พนักงานบริษัท  
( ) รับราชการ ( ) ค้าขาย

## 5. รายได้ต่อเดือน

( ) ต่ำกว่า 5,000 บาท ( ) 5,001 - 10,000 บาท  
( ) 10,001-20,000 บาท ( ) 20,001 บาทขึ้นไป

**ตอนที่ 2** ระดับความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่ถูกกำหนด  
โดยทางราชการในเขตตำบลศาลาล้อย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

**คำชี้แจง** กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติ  
หน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่ถูกกำหนดโดยทางราชการ ในเขตตำบลศาลาล้อย อำเภอ  
สามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ข้อ	บทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่ถูกกำหนดโดยทางราชการ	ประสิทธิผลการดำเนินงาน				
		สูงที่สุด	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำที่สุด
1	กำกับดูแลให้ประชาชนปฏิบัติตาม กฎหมายหรือระเบียบแบบแผนของ ทางราชการ					
2	รายงานความเดือดร้อนให้ทาง ราชการทราบ					
3	การป้องกันอาชญากรรม					
4	ช่วยเหลือและบรรเทาสาธารณภัย					
5	ชี้แจงประกาศ นโยบายและกฎหมาย ของทางราชการให้ประชาชนทราบ					
6	อำนวยความสะดวกและสนับสนุน หน่วยงานราชการ ในการเข้าไป ปฏิบัติงานในท้องที่					
7	การให้ถ้อยคำและรับรองสถานภาพ ของบุคคล					
8	ให้ ความ ช่วย เหนือ กิจ การ สาธารณประโยชน์					
9	มีการประสานงาน ขอรับความ ช่วยเหลือ สนับสนุนจากองค์กรหรือ หน่วยงานอื่น					
10	ควบคุมและป้องกันโรคติดต่อ					
11	ป้องกันและช่วยเหลือทางราชการ ปราบปรามผู้กระทำความผิดทางอาญา					

ข้อ	บทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่ถูกกำหนดโดยทางราชการ	ประสิทธิผลการดำเนินงาน				
		สูงที่สุด	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำที่สุด
12	ช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อน ให้กับประชาชน					
13	การปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับงาน ทะเบียนราษฎร					
14	ดูแลและจัดการงานรับราชการทหาร					
15	การอำนวยความสะดวกงานทะเบียนอาวุธปืน และทะเบียนสัตว์พาหนะ					
16	ดูแลและอำนวยความสะดวกป้องกันภัย ฝ่ายพลเรือน					
17	แนะนำและส่งเสริมให้ประชาชน เสียภาษีอากร					
18	การจัดหมู่บ้านให้เป็นระเบียบ เรียบร้อย					
19	การป้องกันและปราบปรามการตัดไม้ ทำลายป่าในเขตพื้นที่					
20	การบริหารการใช้น้ำและบำรุงรักษา แหล่งน้ำขนาดเล็ก					
21	การดูแลสัตว์ป่าสงวนและคุ้มครอง สัตว์ป่าในเขตพื้นที่					

**ตอนที่ 3** ระดับความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่ประชาชน  
คาดหวัง ในเขตตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

**คำชี้แจง** กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติ  
หน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่ประชาชนคาดหวัง ในเขตตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด  
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ข้อ	บทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่ประชาชนคาดหวัง	ระดับความคาดหวัง				
		สูงที่สุด	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำที่สุด
1	ความเป็นผู้นำชุมชน					
2	ความสามารถในการไกล่เกลี่ยปัญหา ข้อขัดแย้ง					
3	ความสามารถในการให้คำปรึกษา ปัญหาครอบครัว					
4	ความสนใจในการอนุรักษ์ภูมิปัญญา และประเพณีท้องถิ่น					
5	ความตั้งใจในการทำงานบำรุงศาสนา เชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์					
6	ความสามารถในการส่งเสริมการศึกษา					
7	ความสามารถในการแนะนำและ ส่งเสริมอาชีพต่าง ๆ					
8	ความสามารถในการส่งเสริมการสำนึก รักบ้านเกิด เสริมสร้างชุมชนให้ เข้มแข็ง					
9	ความสนใจในการส่งเสริมการทำ เศรษฐกิจแบบพอเพียง					
10	ความตั้งใจในการรักษาความสะอาด ภายในชุมชน					



## ประวัติผู้เขียน

ชื่อ - สกุล	นายวิฑูรย์ เผือกผุด
วัน เดือน ปีเกิด	30 กรกฎาคม 2532
สถานที่เกิด	ประจวบคีรีขันธ์
ที่อยู่ปัจจุบัน	เลขที่ 77/5 หมู่ 4 ตำบลศาลาล้อย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 77180
สถานที่ทำงาน	สำนักงานที่ดินจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สาขาปราณบุรี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2553	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาการบัญชี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร วิทยาเขตพณิชยการพระนคร
พ.ศ.2555	ปริญญาตรี บัญชีบัณฑิต สาขาการบัญชี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ประสบการณ์ทำงาน	
พ.ศ.2555 – 2556	เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน สำนักงานเลขานุการกรม กรมที่ดิน
พ.ศ.2556 – 2556	เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน สำนักงานที่ดินจังหวัดราชบุรี
พ.ศ.2556 – 2557	เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน สำนักงานที่ดินจังหวัดเพชรบุรี
พ.ศ.2557 – 2558	เจ้าพนักงานการเงินและบัญชีปฏิบัติงาน สำนักงานที่ดินจังหวัด ประจวบคีรีขันธ์
พ.ศ.2558 – 2559	เจ้าพนักงานที่ดินปฏิบัติงาน สำนักงานที่ดินจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สาขาปราณบุรี
พ.ศ.2559 – ปัจจุบัน	เจ้าพนักงานการเงินและบัญชีปฏิบัติงาน สำนักงานที่ดินจังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ สาขาปราณบุรี